

53.13 ဘယက်ဘလည် 'the necklace and the gorget with upswept wings
 These are decorative dresses of an ancient warrior in Burmese army

53.14 ချပ်အကျိုလည်း၊ နာရဏီမွန်၊ ခွဲပုစွန်ဝယ်၊ the chain mail of excellent gold like gold-coloured prawn ail
 ချပ်အကျို 'body armour or chain-mail'
 နာရဏီ name of an excellent kind of gold whose colour resembles that of prawn ail
 ပုစွန် 'shrimp or prawn'

53.15 ဖိုးလွှာနှာ၊ ဝနီရကို၊ အံချိုတ်တွဲ၊ နီမြောင်ကြသား၊ invaluable diamonds hanging and spreading in symmetrical pattern
 ဖိုးလွှာန် 'beyond price' နှာ 'priceless (Pā. an + aggha)'

53.16 ရဲရဲရောင်စိုး၊ မျဉ်းရှည်တိနှင့် full-skirted coats and sleeveless jackets of bright-red
 မျဉ်းရှည် 'full-skirted coat' မျဉ်းတိ 'sleeveless jacket' All are names of dresses and decorations worn by Burmese soldiers in ancient, monarchial days

53.17 မိန်ညိုဝတ်ခြား၊ နတ်စစ်ပုံတွဲ godly soldiers in body-armour

53.18 ကျိုင်းတုမြို့ထဲ၊ ဝင်ဆဲဝင်အဲ 'about to enter Keng-ting'

53.19 မြေမဆုံးမျှ၊ ကြံ့ကြံ့စုရုရှုံး၊ သုံးရက်လုံးလျှင် (they) assemble steadfastly, until the ground cannot hold them for three days
 မြေမဆုံး 'nearly the earth cannot hold'

53.20 ယွန်းစစ်သည်ကို အတည်ကျကျ မြင်ကုန်ကြသည်၊ ထိတ်လသေလုမြောပါးတည့် all yun troops saw (them) and felt frightened almost to death.

ဓမ္မရာဇ်မြတ်စွာတို့တွက်ချုံ၏^၁ ပုညာနိသာ ဘုန်း
ကျိုးပြသား^၂ မာယစီရင် နတ်သေနင်ကို^၃ သူသူင် (ရှင်?)
ဗိုလ်ပါ မြင်ကြရာတွင် သာသနာပြုတိုက် မြန်မကိုင်က^၄

ပတ်ဝိုက်ရဝန်း၊ ငါတို့ယွန်းကို လုံးတွန်းသိမ်းချေ
အောင်လွယ်စေဟု^၅ ဗိုလ်ခြေလျှောက်ကူ တပ်တော်မူသည်
ဟူ၏မှန်စွာ၏ သည်အခါကား ကြံ့မွှာပစ်ချာ တွင်းဆုံးကျ၍^၆

ဒေသဝေးလုံး တို့နိုင်ငံသို့^၇ ခွာခြုံ (ချုန်) ပြေးထွက်၊
ပြန်ရေးခက်ခဲ့၏^၈ အသက်ဘေးကြီး၊ မြောက်တီးဟု^၉ ထိပ်သီး
သွေးမွန်၊ ကြောက်အားလွန်၍^{၁၀}

သန်ကျော်လျင့်လျင့်၊ တို့နေနည်ဝါယာ^{၁၁} မိုက်စဉ်
အခါ^{၁၂}၊ ခြွှေရံကာလည်း၊ မပါကျော်လစ်၊ ဝတ်စားညစ်နှင့်^{၁၃}၊
စုထစ်ကွန်မမှုံး၊ ဝစာဓိရသနစ်၊ ယွန်းစောစစ်၏၊ နှယ်မြစ်
တော်ရင်း၊ ဘထွေးမင်းကား^{၁၄}၊

မှန်ကင်းတမွတ်၊ သုံးလူ့ထွက်ကို^{၁၅}၊ သာဝတ်ပြည်မှ၊
ယမိုက်ပြောတွင်^{၁၆}၊

ကာသယူရရှိ၊ ရှုက်အားလွန်၍^{၁၇}၊ ဝိုးက် (၏^၈?)
ဖြေတဖြေတ်၊ ကိုယ်ပယ့်ရှုပြင့်^{၁၈}၊ ပစ်ထုတ်မိုက်မဲ့ မြှုပ်ရောထွှေ့^{၁၉}၊
အိုးဆွဲလည်ရစ်၊ ပါယ်တွင်းနှစ်သို့^{၂၀}၊

စေးပျော်စိပ်စိပ်၊ တော်ရိပ်ခိုကာ^{၂၁}၊ ထွက်ပြေးခွာသည်
လိပ်ပြောကစဉ်ကလျားတည်း^{၂၂}၊

On seeing the Magha-sena or divine forces, that justify the power of the results of our noble and righteous lord's previous merits, the army of the Yo-da-yar king believed that reinforcement was sent from Myanmar, which deserved to disseminate.

The Buddhist order (Buddha Sasana), in order to destroy completely and vanquish easily the Yun-s.

Their king that they would now really face the warst fate and be in great difficulty to flee for their own land at

a great distance, they grew 3extremely alarmed and shocked that death was a surety for them.

That very mid-night when darkness wps every where, sun-tit-kun-ma-mun Ban-sa-dhi-ra sa-nit.

The genuine royal descent and uncle to the Yun King, just as

Purana Kassapa the heretic teacher, when the most excellent and exalted Buddha performed. The twin-miracles (of wate and fire)

at savathi (sarvat), was so much ashamed that he, placing around his own neck a filled water jar, drowned

himself in a river to suffer in hells, escaped under the cover of thick and deep jungles.

His mind was deranged in disorder.

54-1 ဓမ္မရာဇ်မြတ်စွာ၊ တို့ထွက်ခေါ် ' of our supreme chief, the righteous Lord '
 ဓမ္မရာဇ် (Lif. King of Dhamma; i.e righteous.)

54-2 ပုညာနိသံသ၊ ဘုန်းကျိုးပြသား ' reveals the glory of the equiences or results of (his) merits ပုညာနိသံသ + result of merits. (Pa punna + amisansa)
 ဘုန်းကျိုး ' the glory which is the effect or result'.

54-3 မာယစိရင်၊ နတ်သေနင်ကို ' the divine battle arms prepared by Magha '
 မာယ is one of the names of sakka, the king of gods, because he was a bramin youth by their name in his previous life.
 နတ်သေနင် ' divine forces of four categories '
 သေနင် ' battle arms ' in (Pa sena + aniga)

54-4 သာသနာပြုထိုက်၊ မြန်မကိုင်က ' the noble land of Myanmar which deserves to promulgat the Buddha sasana '

54-5 ငါတို့ယွန်းကို၊ လုံးတွန်းသိမ်းချေ၊ အောင်လွယ်စော့ ' so that our Yun country can easily be won by destroying completely.'

54-6 ပိုလ်ခြေလောက်ကူ၊ တပ်တော်မူသည်၊ ဟူ၏မှန်စွာ ' it must be true that (they) add mase troops for assistance ' i.e. ' re-enforcement was sent.'
 လောက် ' add; enhance ' ကူ ' aid; help; assist.'

54-7 သည်အခါကား၊ ကြွားပတ်ချု၊ တွင်းဆုံးကျ၍ ' their time or now (we are) fated to meet the extremer-most bad luck. 'ကြွား ' bad or eurl luck ' (Skt. Kramma)
 ပတ်ချု ' thrown by '
 တွင်းဆုံးကျ ' fall to the bottom of the pit; i.e to the very bottom: So ကြွားပတ်ချု၊ တွင်းဆုံးကျ literally means ' Some one is thrown or pushed down to the very bottom of the pit of bad luck', and their or a similar expression is often used to describe a hopeless and helpless situation of any person or thing.

54-8 ဒေသဝေးလဲ၊ တို့နိုင်ငံသို့ ' to our distant country or to our country which is far away.'
 ဒေသ ' place, region, province ' (Pa - desa)

54-9 ခွာချွန်ပြေးထွက်၊ ပြန်ရေးခက်ခဲ့ ' (it is) difficult is leave this place and flee home'.

54-10 အသက်ကားကြီး၊ မြေလက်တီးဟု ' Lit. danger to life is certain as a strike at the earth ' which indicates a permanent certainty or surety. ' So the meaning implied is that ' danger to our life is a certainly.'

54-11 ထိပ်သီးသွေးမွန်၊ ကြောက်အားလွန်၍ "be alarmed beyond reasone and blood flows toward their head and be ceranged".
 သွေးမွန် 'blood reished into head due to shock,

54-12 သနကျော်လျင့်လျင့်၊ ထိနေ့ညွှန်ဝှက်၊ မိုက်စည်အား ' quickly that night soon after midnight while it was dark (fr.သနကောင်) 'midnight '

မိုက်စဉ်အခါ 'While it was dark'

လျင့်လျင့် (= လျင်လျင်) 'quickly or swiftly'

54-13 ခြွေရုံကာလည်း၊ မပါကျစ်လစ်၊ ဝတ်စားညစ်နှင့် 'in dirty garments without attendants and in secret'

ခြွေရုံ 'attendant ; follower'

ကျစ်လစ် in a controlled position not exposing to public; here 'in secret, not letting others
ဝတ်စားညစ် 'dirty dresses or garments.'

54-14 စုတစ်ကွန်မား ဝတ်စားညစ်နှင့်၊ ယွန်းတောစ်၏၊ နှယ်ဖြစ်တော်ရင်း၊ ဘထွေးမင်းကား 'Sun-tit-kwun-ma-mon-vam-sa-dira-sa-nit, the uncle (of the king) who belongate the royal family of Yun king.
ယွန်းတောစ် = the genuine king of Yun.

54-15 မှန်ကင်းတမ္ဗုံ၊ သုံးလူထွက်ကို 'the most excellent and exalted one, the head of Three Beings, i.e Buddha.

မှန်ကင်း 'a decorative arnonament on top of a spice or any exalted personage in such a position.'

သုံးလူ 'three beings or individuals; vig. humans, gods and brachmā-s.

54-16 သာဝတိပြည်မှ၊ ယမိုက်ပြတွင် 'when (Buddha) performed or showed the twin-miracle at great country Sàvatvalthi.

This expression refers to the occasion when Buddha, in order to subjugate and control the heretics, six in number, performed that particular miracle in which a pair of fire and water came in pair out of his nostrils, ears etc. known as Yamaka + Pàtihàriya 'twin-miracles.'

ယမိုက် 'pair ; twin.' (Pà. yanaka)

သာဝတ် (Fr.သာဝတိ) 'name of a city in India wheree Buddha spent nearly 30 years of his life.

54-17 ကသာပပုရဏ်၊ ရူက်အားလွန်၍ 'Puràna Kassapa, being extremely ashamed'

54-18 ဝိုံးပြုတိပြုတ်ဖြတ်၊ ကိုယ်ပယုဂ်ဖြင့် 'to pluck or take off (one's) spirit by one's own effert or instigation? ဝိုံး (Lit. consciousness) is always understood in Burmese animisor as 'Life-principle, spirit, butter-fly or soul.' (Pà. viññàna) ဖြတ် 'take sown, take off, pluck.'

ကိုယ် 'self, by one's own self' (Pà. Kàya)

ပယောဝ 'attempt, eefort, instigation' (Pà - payoga)

54-19 ပစ်ထုတ်မိုက်မဲ၊ မြစ်ရေထဲ၌ 'threw foolishly into the river' မိုက် and မဲ 'dark' both here mean 'foolish, reckless, stupid.'

54-20 အိုးဆွဲလည်ရစ်၊ ပါယ်တွင်းနစ်သို့ 'with a jar around (his) neck, he was drown to be barn again in hells'. These four padas retold the story of Puràna Kassapa, one of the six heretical teachers opposing Buddha and Buddhism, on seeing the Buddha perform the twin-miracle at Sàvalthi (now Sarvat) before his soujourn to Tàvatimsa-heaven, become so much shomeful that he drowned himself with a water-filled jar around his neck, died and suffered in hell.

54-21 ဝေးပျစ်စိပ်စိပ်၊ တောရိပိခိုကာ 'under the cover of the shadow of the forest.'

ဝေးပျစ် (arch) 'forest, groove, jungle.'

54-22 ထွက်ပြေးခွာသည်၊ လိပ်ပြာကစဉ်ကလားတည်း။ 'heaving the place, he fled with his mind in disorder.'

လိပ်ပြာ 'butter - fly' in Burmese animistic beliefs, represents one's soul, or spirit or life, and when one dies it is believed that his 'butter-fly' has simply left his body to go into a new body.

Here the author uses la word to represent the 'mind' or 'consciousness' which is the popular translation of Pà. Viññāna (vi + ñāna 'knowing').

ကာယ်ပလ၊ နည်းလျကိုယ်အမေး (၌း?)¹၊ မသန့်စွမ်း
လျက်၊ လက်ပန်းလို့လား?² ဥစ္စာပါးလျက်၊ အစားကြေးတိုက်၊
ကြိုက်တတ်သသူ³၊ ဥာက်မဆူလျက်⁴၊

ဂို့ (စု) ရလား၊ မူလယူထားနှင့်⁵ စကားကြီးကျယ်၊
သွက်ဝယ်ချဲ့ထွင်၊ ပြောချင်သသူ⁶၊ သုံးယောက်လူကို⁷၊ နောက်
ဆူသည်းခြေ၊ တွေ့ဝေသံလည်းအရှုံး မည်ဟု⁸၊ လူပြည်ပြောန်း
ကျမ်းစာညွှန်းတွင်⁹၊ ယွန်းစစ်ဘူရင်၊ တပါးဝင်၍¹⁰၊ ဘုန်းအင်
နည်းလျက်၊ စစ်လို့ချက် ကြောင့်” အသက် ဆံ ဖျား၊
ပြေားရမှား၏¹² န္တားလားပုဂ္ဂိုလ်၊ ရွှေ့ကသွားမြောက်၊
ခရီးကောက် သော်¹³၊ နောက်လိုက် န္တားပေါင်း၊
လမ်းတိမ်းစောင်းသို့¹⁴၊ ထောင်းထောင်းပြီကွဲ့၊
မိုလ်ခပဲလည်း¹⁵၊ ြိုစွဲမီးလျှော့၊ ဖျားလျှင်ပုံသို့¹⁶၊ ချုံ ချုံဖျက်သုန်း၊
လက်လွှတ်ရှန်း၍¹⁷၊ တော့ပုန်းတောင်ခြေ၊ ထွက်ပြေား
လေသော်¹⁸၊ ဥဒေသနင်း၊ မိုးနဲ့မင်းလည်း¹⁹၊ သင်းတို့ရိပ်ခြေည်
သိပြေားသည်နှင့်²⁰၊ ပတ်လည်ပြွေ့မ်းပြွေ့မ်း၊ တော့တောင်
ကမ်းက²¹၊ လမ်းကိုဆီးဆာ မလွှတ်ရအောင်²²၊ ဖြော်ဆောင်လ^(၅?)၊ နှာ၊ ဘာ^{(၅?)မ်း}၊ စိမ့်ရုံး (ရန်?) ၍²³၊ လက်မွှန်ကပင်၊
အရေးမြှင်သည်၊ သေနင်စေလွှတ်ခန့်ထားတည်း²⁴။

He who loves westling despite his weakness in physical strength; he who is fond of expensive food deespite his poverty and he who, like learned Vidhura, loves grandiloquence despite his ignorance: these are described in secular texts as dazed and insane persons scrffering from troubled livers. The Yun military chief was one of them. Because of his desire for war, inspito of his weakness in power, he had to escape at the risk of his own life. As when the leading bull goes mean derightly and astray the entire herd follows its foot-steps, the whole army was scattered and routed.

As bees leaving their bee-bive on flame, the troopers were completely destroyed and all escaped empty-handed, hiding in the jungles and using the hilly tracks.

(But) the ruler of Moe-ne, the king of the eastern pro-uinces, knowing their in-tentions, had sint befarehand his fordes to block several paths and tracks around and seize them without fair.

55-1 ကာယပလနည်းလျကိုယ်အန်း 'little strength and weak in physical strength'
 ကာယ 'physical strength or power' (pà. kāya + bala)
 နည်းလျ 'little and thin or weak'
 ကိုယ်အန်း (or ကိုယ်အန်) physical or bodily strength.
 အန် (fr.အားအန်) is here made အန်း for the sake of metre.

55-2 မသန့်စမ်းလျက် လက်ပမ်းလိုလား 'despite weakness, one who loves wrestling'.
 လက်ပမ်း 'wrestling'.

55-3 ဥစ္စာပါးလျက် အစားကြေးတိုက် ြိုက်တတ်သူ 'he who loves and enjoys the valuable and expensive food, 'despite poverty'. ဥစ္စာ 'property' (Pà.uccaya) ပါး (fr.နည်းပါးorရှားပါး) 'scarce or having little'. ကြေး 'money; price; value' တိုက် 'worthy of'.

55-4 ဥာဏ်မဆူလျက် 'though not much intellect or not much talented'.
 ဥာဏ် 'intellect, knowledge, talent'. (Pà.ñāna)

55-5 ဝိဇ္ဇရလား၊ မူယူထားနှင့် 'in a style like that of Vidhura'. Vidhura, the Prodhisa in one of this early lives, was a wise and well-famed scholar-cum-minister who became a classic example of wisdom.

55-6 စကားကြီးကျယ်၊ သွယ်ဝယ်ချွဲထွင်၊ ပြောချင်သူ 'he who loves to use grand, banbastic and elaborated talks'.

55-7 သုံးယောက်လူကို 'these three persons or individuals'.

55-8 နောက်ဆူသည်းခြေား၊ တွောက်သုံးလည်း၊ အရှုံးမည်ဟု 'are insome persons with livers troubled, wavering and indecisive'.သည်းခြေား 'liver or (fig.) mind'.
 အရှုံး 'lunatic or mad or insome person'.

55-9 လူပြည်ပြောန်း၊ ကျမ်းစာညွှန်းတွင် 'referred to in books or texts prescribed in beem an world'.
 ပြောန်း 'prescribe, determined ' (Skt, prasthana)

55-10 ယွန်းစစ်ဘုရင်၊ တပါးဝင်၍ 'military chief of Yuns; was one (of thema).'

55-11 ဘုန်းအင်နည်းလျက် စစ်လိုချက်ကြောင့် 'because he wanted was despite of his weakness in power and strength'.

55-12 အသက်ဆံဖျား၊ ပြောရမှား၏ 'he has to run away at the risk of his own life, because of this mistake.'
 အသက်ဆံဖျား 'life at the tip of one's hair ' (some as သက်စွန်းဆံဖျား) describes a situation in which one has to take risks with his own life at stake.'

55-13 နွားလားပုဂ္ဂိုဝ်၊ ရွှေကသွားမောက်၊ ခရီးကောက်သော် 'when the leading bull goes in the front meandaingly'.
 နွားလား: 'leading bull of the herd.'
 ပုဂ္ဂိုဝ် 'leading bull'. (pà. puigava)
 ခရီးကောက် 'a croocked ' way; a curved journey'

55-14 နောက်လိုက်နွားပေါက်း၊ လမ်းတိမ်းစောင်းသို့ 'the herd of following cattle goes astray'. These five feet are taken from a Burmese proverb which means 'only when the leading bull goes straight, the whole herd will go straight'

55-15 စောင်းစောင်းမြိုက္ခာ့၊ စိုလ်ခပဲလည်း 'all soldiers are scattered here and there' ခဲ့ (arch) 'all', မြိုက္ခာ့ 'scattered'

55-16 ဌိုစွဲမီးလျှံး၊ ဖျားလျှင်ပျံသို့ 'just as the bees fly away when burned by flames'
 မီးလျှံး 'flames; blazes'. 'bee' ခု 'fly'

55-17 ရွှေ့ရွှေ့ပျက်သုန်း၊ လက်လွှတ်ရှုန်း၍ 'were entirely destroyed and struggled to escape empty - hunded
 ရွှေ့ရွှေ့ 'entirely, complately'
 လက်လွှတ် 'empty - handed, with nothing in hand'

55-18 တောပုန်းတောင်ခြော၊ ထွက်ပြေးလေသော် 'when they flad through forest and moutain- botttons'

55-19 ဥဇေသနင်း၊ မိုးနဲမင်းလည်း 'king of Moe-ne', ruler of the east'
 ဥဇေ 'easten side (of Than-lwin) (Pā udaya)

55-20 သင်းတို့ရိုပ်ခြည်း၊ သီပြီးသည်နှင့် 'having known the sign of moment of them
 သင်း 'pron, 3rd person, plural) they, them
 ရိုပ်ခြည်း 'sign or hiting'

နာရီလျောက်ဆုံး ြိမ်လေးချိသား¹၊ ပဟိုရိသုန်သုန်း
ဥာက်ဘိုကုန်၍၊ အာရုက်ခြည်ပါ၊ လင်းရောင်လာသော်²
အဂါလေးမည်၊ ဗိုလ်စစ်သည်နှင့်³၊

ဥဒည်ခရိုင်၊ အရေးပိုင်လျှင်⁴၊ ကိုယ်တိုင်လိုက်သိပ်
တိုက်နင်းနှိပ်ကုံး၊ တံဆိပ်ကြီးမား၊ ဘွဲ့ချွေသားနှင့်⁵၊ ဘယား
ဂရုပာဟု၊ စစ်မှုပြန်းတီး၊ အမတ်ကြီးနှင့်⁶၊ အံခြီး (ချီး?)
ကျော်ရှုန်၊ လူရည်ခွန်သည်၊ ကျိုင်းလွန်ကြိုဂံသား⁸၊

ဂုဏ်ဝါအထူး၊ မင်းနှုစိုးကို⁹၊ ဆွတ်ခူးလွယ်ကူး၊
ပန်းနှုတ်ချု၍¹⁰၊ ဘ (ဖ?)မ်းယူခဏ၊ သတ်လိုက်ရ၏¹¹၊
ထိမုတပါး၊ ပေါက်သားမာတင်၊ မှန်ပြည့်ဆင်နှင့်¹²၊ သွင်သွင်
တိုက်နှုံ၊ ဆီး၍ခံသည်¹³၊ မိုင်းနံကြီးကဲ၊ မတ်သူရဲလည်း¹⁴၊ ခဲ့ရဲ
မသာ၊ ဒက်ချက်နာ၍¹⁵၊

ဆင်ပါတက္ခ၊ အရှင်ရ၏¹⁶၊ နောက်ကဖိတ်ညှပ်၊
တော်ပုံးတပ်က¹⁷၊ လျှပ်လျှပ်ကိုယ်စွမ်း၊ ခြေသံဘ(ဖ)မ်းသိ¹⁸၊
ပြမ်းပြမ်းကြေးဟတ်၊ ထိုးခုံတပ်က¹⁹၊ လမ်းသစ်တော်တောင်၊
ခေါက်မြောင်ဝန်းကျင်၊ မြောက်မြောင်တည်²⁰၊ ရှင်ရှင်သွေးစက်၊
ဒက်ရာချက်နှင့်²¹၊

ပက်လက် မူာက်ခုံ၊ တင်းခေါင်းပုံသို့²²၊ မလုံ
လိပ်ပြာ၊ ထတ်စရာလျှင်²³၊ ခန္ဓာပျက်ကြေး၊ သူလောင်တွေ
လည်း²⁴၊ မြောအလုံးညီး၊ မသတီသည်²⁵၊ ပူရီစွာရာ ပြည်သား
တည်း²⁶။

When the early rays of dawn came, after the end of the last phase of the night had been announced by the fream, the supreme chief of the eastern district himself chased and suppressed the enemy with his four-fold battle arms.

The battle-experienced ministar Phra Garun-bà-hu with the noble title written on gold plates and highly-renowned and distinguished Tri-vam-sa of Kyai-lun, who were the two most-honoured rulers.

were so easily captured as plucking flowers and assassinated. Besides, the chief war-lord of mé-nam who blocked and defended them with a youthful and mighty elephant an musth, was seriously wounded and having no chance to evade and escape, he was captured

together with his elephant.

The (Burmese) troops hiding in the jungle battered the ememy from behind and, like a lion catching its prey, shouting cramouriously, attacked them with guns, lancer and swords. At road-bends, rowines and hills in the vicinity, earth was hardly visible. The space was liteally

strown with dead bodies, lying pronely or supinely, like in a pile of fire-wood, with fresh wounds bleeding freely. It was a filthy and nasty right. The entire earth smilt the corpses of Duàràpuàrà soldiers.

56-1 နာရီလျောက်ဆို၊ ြိမ့်လေးချိသား၊ ပဟိုရပ်သုန်သုန်၊ ညျိုဘိုကုန်၍ 'the time-signal drum which announces the hours, sweetly and melodiously, indicates the end of the last or third phase of the night'

During manarchical times these drums called Pahàra or Paho-si are used to announce time or hour of the day and night. The night is usually divided into three phases-night fall, midnight and dawn-which are generally referred to as ဘို့ or ဖို့ 'part of or segment of the night.'

ပဟာရ (Lit: Striking, hitting) 'drum ' (Pà. palara)

56-2 အဂုဏ်ခြည်ဝါ၊ လင်းရောင်လာသော်၊ 'when the earliest rays of dawn came'

အဂုဏ် 'dawn'

ခြည်ဝါ 'color, ray'

56-3 အဂါလေးမည်၊ ဗိုလ်စစ်သည်နှင့် 'together with the four battle arms.'

56-4 ဥအည်ခရိုင်၊ အရေးပိုင်လျှင်၊ 'the administrator of the eastern district.'

ဥအည် 'east' (Pà-udaya). ခရိုင် 'district'

56-5 ကိုယ်တိုင်လိုက်သိုင်၊ တိုက်နင်းနိုင်ကာ 'gives a chase and raids or attacks by himself.'

ကိုယ်တိုင် 'self'. လိုက် 'follow, chase'.

56-6 တံဆိပ်ကြီးမား၊ ဘွဲ့ချွေသားနှင့် 'with a grand title written on a gold plate'.

တံဆိပ် 'seal, stamp, title, ဘွဲ့ ' title '.

56-7 ဘယားဂရုံးဘုံး၊ စစ်မှုပွန်းတီး၊ အမတ်ကြီးနှင့် 'a minister skilled and experienced in battles called Pra Garum-bà - hu.'

ပွန်းတီး 'well-experienced, skilled.'

အမတ် 'minister, officer of status. ' (skt. amat).

56-8 အုံချိုးကျော်ဝှန်၊ လူရည်ချွေနှင့်သည်၊ ကျိုင်းလွန်ကြီးသား 'Tri-vañ-thā of Kyai-lun, the well-remoured and distinguished man.'

56-9 ဂုဏ်ဝါအထူး၊ မင်းနှစ်ဦးကို 'the two honourable ဂုဏ် 'honoure, fame ' (Pà. guna)

56-10 ဆွတ်ခူးလွယ်ကူး၊ ပန်းနှယ်ချေ၍ 'pick or pluck easily like flowers.'

56-11 ဖမ်းယူခကာ၊ သတ်လိုက်ရင် 'captured (them) soon and killed.

ခကာ (adv.) 'soon, in a moment '(Pà.khana)

56-12 ပေါက်သားမာတင်၊ မှန်းပြည်ဆင်နှင့် 'a youthful, streng elephant in full musth, or a young nad mighty elephant full of musth'.

မာတင် 'youthful, mighty elephant' (Pà. mātañga)

56-13 သွင်သွင်တိုက်နှုံး၊ ဆီး၍ခံသည် 'block and defend fighting continuously.'

56-14 မိုင်းနှုံးကဲ့၊ မတ်သူရဲလည်း၊ 'the war-Lord who is the chief of Mai-nam.'

56-15 ଶ୍ରେଷ୍ଠବ୍ୟାପ୍ତି ଓ କର୍ତ୍ତାବ୍ୟାପ୍ତି ' having no chance to escape, (he) was seriously wounded'.
କର୍ତ୍ତାବ୍ୟାପ୍ତି 'injury, wound.'

56-16 ଶର୍ପିତାଙ୍କୁ ଆଗ୍ରଣୀ ' (was) captured alive together with his elephant.'

56-17 ଫୋର୍କିଗପିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ତୋପ୍ପିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ' the hidden troops in the jungle stormed them from the rear.'

56-18 ଲ୍ଲେବିଲ୍ଲେବିଲ୍ଲିଯାନ୍ତିର୍ବ୍ୟାପ୍ତି: ପ୍ରେର୍ଯ୍ୟାପିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି:ହ୍ୟୁଣ୍ଟି ' Lightly but strongly like a lion catching his prey.'

56-19 ପ୍ରେର୍ଯ୍ୟାପିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି:ପ୍ରେର୍ଯ୍ୟାପିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି:ଲ୍ଲେବିଲ୍ଲେବିଲ୍ଲିଯାନ୍ତିର୍ବ୍ୟାପ୍ତି:ହ୍ୟୁଣ୍ଟି ' Shot, pierced ans slashed shouting in a united voice or in cerison 'ପ୍ରେର୍ଯ୍ୟାପିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି: ' be mixed up together.'

56-20 ଲଭିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି କୋର୍କିପ୍ରେର୍ଯ୍ୟାପିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ଭ୍ରମଭ୍ରମିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ' earth or ground cannot be seen on portions of roads, mountain - ravines and jungle-tracks in the environment.
ତୋପ୍ପାତୋପ୍ପି ' forest or jungle and mountain.'

56-21 ରୁଦ୍ଧରୁଦ୍ଧିର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ଓ କର୍ତ୍ତାବ୍ୟାପ୍ତି ' with wounds bleeding freely.' ରୁଦ୍ଧରୁଦ୍ଧି (adv.) ' freely '.

56-22 ପର୍ବତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ଯଦିନିର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ଯଦିନିର୍ବ୍ୟାପ୍ତି:ପ୍ରେର୍ଯ୍ୟାପିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ' some lying supine, others lying prone like a pile of fire-wood.
ପର୍ବତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ' on his back, face up '
ଯଦିନିର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ' air a prane position, face downward.

56-23 ଅଲ୍ପଲିଂଗପ୍ରେର୍ଯ୍ୟାପିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ଯତିନିର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ' something to get agitated and guilty-conscious.'

56-24 କର୍ତ୍ତାବ୍ୟାପ୍ତି ଯାତ୍ରାବ୍ୟାପ୍ତି ' dead bodies '
କର୍ତ୍ତାବ୍ୟାପ୍ତି ' body '
ଯାତ୍ରାବ୍ୟାପ୍ତି ' have broken, have disintegrated.'
ଯାତ୍ରାବ୍ୟାପ୍ତି ' body '.

56-25 ଭ୍ରମଭ୍ରମିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି ମହାତୀଵାନ୍ଦ୍ୟି ' the entire earth smell rank to be filthy of.'

56-26 ଦ୍ଵାରାପୁରା ପ୍ରେର୍ଯ୍ୟାପିତର୍ବ୍ୟାପ୍ତି (they are) people or subjects of Dvâraâpûra.

ပါပကြမှာ၊ နတ်မိစ္စာတိ¹၊ သစ္စာသော့ယောင်၊
သွေးကြည်းတောင်သည်²၊ ကလောင်ပိုးသယား၊ င်းမယ်သား
တို့³၊ ပျက်ပြားဆုံးနစ်၊ ပြေးခဲ့ပစ်သည်⁴၊

စစ်ကိရိယာ၊ တန်ဆာတွေပြား၊ ရွှေသားငွေလျက်⁵၊
လက်နက်ဆင်မြင်း⁶၊ မကြွင်းပြောဟို၊ မားထိုထိုကို⁷၊ အလိုရှိ
တိုင်း၊ လိုင်းကာကျိုးသော်⁸၊ လုံးလုံးနေ့ဆက်၊ ခုနှစ်ရက်တည်⁹၊
ထွက်၍ကြီးကယ်၊ လူပေါင်းသယ်လည်¹⁰၊ ကြီးကျယ်ကျန်
ကြွင်း¹¹၊

အလျှင်းမကုန်¹²၊ သူပုန်သုံးကျွန်¹³၊ အမွန်မင်းရာ၊
တန်ဆာလက်နက်၊ မြတ်မျှုံမျက်ကို¹⁴၊ ရွှေစက်တော်အောက်၊
ခီးပြောက်ကျိုးနှင့် ဆက်သွေး၏¹⁵၊ တော်တော်နှင့်၊ ပြေးပုန်း
လျှိုးသည်¹⁶၊ ယွန်းယိုးဒယား၊ ကလောင်များတို့¹⁷၊ ပြေးအား
လည်းတိတ်၊ လမ်းစပိတ်သော်¹⁸၊

ကြောက်ထိတ်ညိုးချုံး၊ လူစုံရှုံး၏¹⁹၊ ချက်ကျိုးရှုံး
ရှိကျိုးကော်ရော်²⁰၊ အိုမျှောက်တော်ဟု၊ ဟစ်အော်သံကျည်း၊
တောင်းပန်သည်ကား²¹၊ မြန်ပြည်သန်း၊ အလောင်းမင်း၏²²၊
ကျယ်ဝင်းနှင့်၊ ပြည်ပတ်ရုံး၊ လုပ်ကြံများစွာ²³၊

ယခုကလျှင်၊ ကာလခန့်တွေက်၊ ကဲ့သွေးပျက်အောင်²⁴၊
နောင့်ယှက်ထိပါး၊ စုံမည်ထားဘို့²⁵၊ ကြံများရှုံး၊ စိတ်ကပိပါ
မစုံပြီဟု²⁶၊ သပိတ္ထိတ္ထိုံး၊ ဟစ်လျက်အိုသည်၊ ကြည်သို့ဝပ်ဝပ်
တွားတွားတည်း²⁷။

The citizens of Zin-me who are Kalaung-Yo-da-yars, might have been persuaded by punitive and wil-minded, here-tical spirits who pretended to be generous to them.

Military equipments, various items of amounts of gold and silver, weapons, elephants and horsed, which they left behind, were beyond description. Many people, young and old, come out and collected these items to their fill for swen consecutive days, but a great

Deal was left and they could not absolutely be exlousted.

Reber-POWs, slaves, ornaments, arms and treasures befitting the royals were offered as presents to the king. When the Yuns, Ka-laungs and Yo-da-yars.

Who fled and hid in the jungle along the hilly tracks knew that the route of escape was blocked and farther flight was impossible, they felt shocked and amazed. Assembling together and with their clasped palms placed an their foreheads in a very

respectful way, they loudly and openly apologized, saying ' O Lord! ' It was a mistake that we disturbed a satellite province of the wide territory of the Myanmar king, the future Buddha. From the time till doomsday, we dare not even think of any evil intentions, Let alone attacking them." They cried (this apology) in a distinct voice while kneeling in reverence.

57-1 ပါပြောမှာ၊ နတ်မိဇ္ဇာတိ ' the false and heretical spirits who are prenitive and prone to evildoing.'

ပါဝ 'bad, wicked; evil' (Pā. pāpa)

ကြော ' result or consequences of one's deeds, like komma in Pāli.' (Skt. karma)

နတ် is a native term generic for all kinds of super natural beings, celestial or terrestrial, benevolent or malevolent, forming a sort of 'cultus' in Burma, popularly known as 37 Nats.

57-2 သဒ္ဓါသော့ယောင်၊ သွေးကြည်းဆောင်သည် 'persuade as if they are ganerous or loving to them'

သဒ္ဓါ (mon: as သတာ) 'be generous; be loving'. (Pā. saddha)

သွေးဆောင် 'persuade; entice.'

57-3 ကလောင်ယိုးသယား၊ အင်းမယ်သားတို့ 'the citizens of Zin-mé who are Ka-Laung Yo-da-yars.

57-4 ပျက်ပြားဆုံးနစ်၊ ပြေးခဲ့ပစ်သည် 'Flee away leaving and losing everything for good.'

ဆုံးနစ် (Lit: 'Lost to the bottem; Lose for good.'

57-5 ရွှေသားရွှေလျက် 'gold and silver'

57-6 လက်နက်ဆင်မြင်း 'weapons, elephants and horses'

57-7 မကြောင်းပြောတို့၊ များတို့တို့ကို 'numerous or many'

57-8 အလိုရှိတိုင်း၊ လိုင်းကာကျွေးသော် 'collect and carry at one's will, or carry as many as one likes.'

57-9 လုံးလုံးနေဆက်၊ ခုနှစ်ရက်တည်း 'seven consecutive days.'

57-10 ထွက်ချုံကြီးငယ်၊ လူပေါင်းသယ်လည်း ' though many people, young and old, come out and carry.'

57-11 ကြီးကျယ်ကျန်ကြောင်း ' much left; much rmaine.'

57-12 အလျင်းမကုန် 'not exhausted, not finished totally.'

အလျင်း ' rebels, prisoners-of-war and slaves.' သူပုန် 'rebellious person.'

57-13 သူပုန်သို့ကျန်း 'rebels, prisoners-of-war and slaves.' သူပုန် 'rebellious person.'

57-14 အမွန်မင်းရာ၊ တန်ဆာလက်နက်၊ မြတ်မျိုးမျက်ကို 'jewels of excellent qualities, weapons and ornaments beffiting royal rulers.'

57-15 ရွှေခတ်တော်အောက်၊ ချီးမြောက်ကျိုးစွဲ၊ ဆက်သန့်၏ " Lit. ' offered respectfully and ovedientlyf to the golden feet; i.e are sent back to the king.

57-16 တောယံတောင်ရှိး၊ ပြေးပုန်းလျိုးသည် ' fled and hid in the jungles and on the hills.'

57-17 ယွန်းယိုးသယား၊ ကလောင်များတို့ Ka-Laung Yo-da-yars.'

57-18 ပြေးအားလည်းတိတ်၊ လမ်းဓမ္မတိတ် ' when they are blockaded and had no means to escape farther.' ပြေးအားလည်းတိတ် 'Lit: strength to run comes to end.' i.e. no way to escape farther.'

57-19 ကြောက်ထိတ်ညြိုးချုး၊ လူစုစုး၍ 'they get frightened, alarmed and dejected and assemble together.'

57-20 ရွက်ကျျးရှိခိုး၊ ရိုကျိုးကော်ရော် ' carrying their palms on the head, they reverse respectfully.' i.e, they venerate (him) with their palms placed on the foreheads respectfully.'

ကော်ရော် (arch.) ' with reverence; respectfully.'

57-21 အိမ္မာက်တော်ဟု၊ ဟစ်အော်သံကျည်း၊ တောင်းပန်သည်ကား
'Lit. what they apologize crying loudly 'O Lord' . i.e. crying aloud 'O Lord!' they apologize that

အို (same as Oh! in Eng.) ' a word of exclamation

မ္မာက်တော် (arch.) ' Lord, chief. "

တောင်းပန် request, ask very politely, apologize.'

57-22 မြန်မြည်သန်း၊ အလောင်းမင်း၏ ' of the king of Myanmar, the Future Buddha. '

57-23 ကျယ်ဝင်းနိုင်ငံ၊ ပြည်ပတ်ရုတ္တိ၊ လုပ်ကြံ့မှားစွဲ ' (it is) a mistake that (we) plot against a satellite capital in wide country.'

57-24 ယခုကလျှင်၊ ကာလခန့်တွက်၊ ကမ္မာပျက်အောင် ' from, now til the moment of annihilation of the world.'

57-25 နှောင့်ယှက်ထိပါး၊ စုံမည်ထားဘို့ ' Lat. alone to dare to disturb or attack.'

57-26 ကြံ့မှားရုံမျှ၊ စိတ်ကပြီပါ၊ မစုံပြီဟု့ ' (we) dare not even think of evil intentions in maid.'

57-27 သံးကြိုကြို့၊ ဟစ်လျက်ဆိုသည်၊ ကြည်ညိုဝင်ဝင်တွားတွားတည်း
' (they) say this thing before-hand in a clear voice in an obedient and reverential way.'

ဝင်ဝင်တွားတွား ' Lit. Kneeling down or lying on their fours.'

ယွန်းမင်းဘတ္တား၊ အရေးစစ်ပိုင်၊ တပ်ချုပ်ကိုင်
လည်း၊ ကိုယ်တိုင်တောင်းပန်၊ မင့်ဟန်ကြောင့်²၊ တော်နှင့်
ဟေမာ၊ ကုန်းသာယာ၍³၊ အကွားရာ၍⁴၊ စက်

သစ်ခွဲထက်ဝယ်၊ ပြက်ပြက်လိပ်ခွေ၊ ရေးခဲ့သွေကား⁵၊
သပြေတန်ဆောင်၊ မြေအခေါင်တက်⁶၊ ကုန်းဘောင်ဒသမှ
ကွာပိန္ဒာဟူ⁷။

နိယတဗျာဒီတ်၊ ဘိသိကြဖြူးကဲ၊ ပွင့်လုဆသား⁸၊
ငါးပွဲမာရ်သတ်၊ လောင်းမင်းမြတ်၏⁹၊ ထုတ်ခတ်စကြေဝွား၊
ဘုန်းအာဏာကို ပထမဗျာမြေ၊ ညာကြကိုဘိုး၊ ကြားမြင်သိ
လျက်¹⁰။

ပါပီမာနတ်၊ မာရ်လှည့်ပတ်၍¹¹၊ ဝတ်မသိရား၊
ရောက်စပါတည်¹³၊ ခုခါဌားက လက်မွန်စ၍¹⁴၊ ဘဝသုံးတန်
ဆုံးနိုဗာန်တည်¹⁵၊ တဒ္တရာ၊ သံသာလည်ကွေး၊ ရှည်သရွေး¹⁶။

ဘုန်းဟေ့တော်တ်၊ ဤမင်းမြတ်ကို¹⁷၊ ဆတ်ဆတ်
မြားမြား¹⁸၊ ကိုယ်နှုတ်အားဖြင့်၊ ပြစ်မှားမည်ကို၊ မဆိုးသေး
စေ¹⁹၊ စိတ်မအွေးမြှေး၊ မချော့ရှင်းပုံး၊ မကြုံပုံးဟူ²⁰၊ နှုံးညွှေးမာန်နှုန်း²¹၊

ခရာလိပ်ဖြင့် တံဆိပ်ခတ်နှုံး²²၊ သစ်ပေါက်ခွဲထက်²³၊
ကျိုးနှံပွဲတ်ကြည်၊ ရေးခဲ့သည်ကို²⁴၊ ဥဒုည်တပ်ချုပ်၊ ယူပိုက်
ထုပ်၍²⁵၊ လက်အုပ်ရှိကြား၊ ဆက်သလာသည်²⁶၊ ဒီပါသောင်း
ပြန့် ထင်ရှားတည်း²⁷။

The supreme commander of (Yo-da-yar) army, an uncle to the king, was apparently afraid of making an apology by himself.

He, therefore, had left at a clearing in the far-off forest a

distinct writing in full, round letters on a tree bark which ran these: "across this land of the excellent jambi continent the power and authority of the lord of water and Earth, the

tenth successor of Kan-baung dynasty who had (also) received the precrodainment as the future Buddha and the vanquisher of five fold Evils was a fame which (many)have heard of seem and known.

I will never dare to sin physically or verbally agaimst this mosto exalted king and will not even thnk, with envy of any evir against him

Seeing the tree bark with this hemble inscription marked with the official seal the general of eastern connand had it packed and sent most reverently to the king. This (fact) was well-known on this continent of 10,000 yojanas.

58-1 ယွန်းမင်းဘထွေး အရေးစစ်ပိုင် တပ်ချိုပ်ကိုင်လည်း 'the uncle of the Yun king and the supreme commander of the army]
ဘထွေး 'uncle"

58-2 ကိုယ်တိုင် တောင်းပန် မဝံဟန်ကြောင့် apparently through his timidity o apologize by himself or not daring to apologize by himself
ကိုယ်တိုင် 'once's own sel, self

58-3 တော့စွန်းဟေမာ ကုန်းသာယဉ် 'at a pleasant high ground in the forest.
တော့စွန်း 'jungle or forest at a for place'
ဟေမာ (arch) forest

58-4 အကွဲရွှေနှုန်းစက် '(in) round, beautiful letter or alphabets'
အကွဲရာ 'letter, script, alphabet (Pā akkharā)
ရွှေနှုန်းစက် 'very round or full or beautiful'

58-5 သစ်ခွဲထက်ဝယ် ပြောပြောလိပ်ခွေး ရေးခဲ့ထွေကား 'what has been written clearly on wood- bark or tree- bark'
သစ်ခွဲ 'bark of a tree' ပြောပြော 'clearly'
လိပ် 'writing, inscription' (Pā lipi)

58-6 သပြောတန်ဆောင် မြေအခေါင်ထက် 'on this excellent earth which is the leading light of the jainbidipa continent
သပြော ' lit eugenia leaves here the word refers to jambe (augenia) continent
တန်ဆောင် 'light; leading light;

58-7 ကုန်းသောင်ခသမ ကွာပိန္ဒဗု 'the tenth descent of Kon-boung dynasty who is the lord of water and earth'
ခသမ (ordinal number of ten) 'tenth'? (Pā clasa + n ကွာပိန္ဒဗု is a queer coinage by the poet from three pati stems (Ku < kunjara eath + āpa < āpo 'water' + inda lord) which phonetically takes a new word kvāpanda, meaning lord of earth and water

58-8 နိယတပ္ပါဒိတ်၊ သိသိတိဖြိုးကဲ ဖွင့်လုဆဲသား ' (he) who has been conserated with a sure prophesy to appear as a Buddha
နိယတ 'fixed sure' (Pā niyata)
ပျော်ဒိတ် 'prophecy, prediction (Skt byāditta)
ဘိသိက် 'consecration, ordination' (Pā abhiseka)
ဖွင့်လုဆဲ 'Lit about to bloom (in a flower)
i.e a Badhisat about to appear as a Buddha

58-9 ဝါးပွဲမှုန်သတ်၊ လောင်းမင်းမြတ်၏ 'of nobel future Buddha who will conquer or cheech five fold evlis'
မာရဲ 'Evil one, evil things (Pā māra)
သတ် 'kill, murder,destroy, crush'

58-10 ထုတ်ခတ်စကြေဝြော ဘုန်းအာဏာကို 'the power and aothority through out the ceniverse

58-11 පත්‍රාමු තාගේ ගිල්ලා මුද්‍රා: මුද්‍රාවිලුරු 'which are well-known throughout the up-country and dawn- country of the earth and which are heard of seen and known by money.
 පත්‍රා on earth? ගිල්ලා 'fame' (Pā Kitti)

58-12 පිට්මාන්ති මාර් ලුයුදු පත්‍රා 'because Pāpirnā the veaked one deceived me'
 Pāpima is another name of Māra, the Evil One

58-13 මත් මවිඛා රොක් ඔපිල්ලා ' (I am thought) not to know my responsibility' මත් 'duty, responsibility' (Pā vatta)

58-14 ඇති ගිල්ලා ලග්ධු මුද්‍රා 'now begining from this moment ගිල්ලා 'from now, from here' ලග්ධු 'first, foremost,begining'

58-15 ගැංචු: තත් ගැංචු: අංශු මුද්‍රා 'three kinds of existence until final state of salvation of Nibban'
 ගැංචු: තත් 'three levels of existence refers to those of numbers gods (devas) and brachmās
 මුද්‍රා 'the Buddhist summum bonum or the supreme stage of total extinction (Pā tad antarā)

58-16 තංත්‍රා ව්‍යාලයුදු රුවු තෝරුවු 'in between, as long as (I) go through the cycle of rebirths
 තංත්‍රා 'between' (Pā tad _ antarā ව්‍යාරා (or ව්‍යාරා) rpi m pf exostemce (Pā sain+ sāra)

58-17 ගුණ: ගෙළු තොයුත් ගිල්ලන් මුද්‍රා 'this illustrious and glorious king'
 ගුණ ගෙළු (same as ගුණ: රුවු) glorious ගෙළු 'being an archai for ගි or රු'

58-18 ඝත් ඝත් මුළා: මුළා: 'really much or innemerable මුළා: මුළා: (fr. මුළා: මුළා: (arch) innoerable; countless'

58-19 ගියුත් ප්‍රත්‍යා ප්‍රිද් ප්‍රිත්‍යා: මලු මලු මලු මලු 'far away from doing wrong is deeds or word; bodily and verbally' ප්‍රිත්‍යා: 'wrong sin against'

58-20 ඝත් ඝත් මුළා: මුළා: 'dare not think to be un- civil and rude with envy
 ඝත් ඝත් 'mind (taimed with) envy (Pā macchera)
 මුළා: (fr. මුළා: un-civil. මුළා: 'rede

58-21 මුළා: මුළා: මුළා: 'with softness and suppressed conceit or softly with suppressed conceit'
 මුළා: 'soft, gentle

58-22 මුළා: මුළා: 'in letters written; in written letters' මුළා: 'letters, scripto' (Pā akkharā)

58-23 ගැංචු: ගැංචු: ගැංචු: 'sealed on a wooden bark ' ගැංචු: 'seal, stamp'

58-24 ගුළු: ගුළු: ගැංචු: 'is written humbly and respectfully'
 ගුළු: 'be humbe; be sbedient'
 ගැංචු: 'be respectful; be submissiue

58-25 මුළා: මුළා: මුළා: 'The serpreme commander of eastern provinces took (it) and packed'

58-26 ଲକ୍ଷ୍ମୀରୁକ୍ତ୍ଵା । ଲକ୍ଷ୍ମୀରୁକ୍ତ୍ଵା । 'offered respectfully with his palms in a lotus -shape
ଲକ୍ଷ୍ମୀରୁକ୍ତ୍ଵା । 'with palms in a lotus-shape on the forehead

58-27 କିପିଷେଣଃପ୍ରକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ରାଃଵାନ୍ତି । '(it) spred and became known across the Jambu- continent of
10,000 yojanas.

မဟေသရာ သက်တဖြင့်¹၊ လောကထိမ်းမှတ်
ကမ္မာနတ်²၊ ကူးမိပိမိအား၊ ဘုန်းရှစ်ပါးဖြင့်³၊ မိုးဖျားထိအုံ
ကျေးလူးနှင့်⁴ လွှတ်စံခဲ့ရာ၊ ဟောမိလျာ⁵ဟု၊ မင်္ဂလာဘိသိကို
ခံပျော်ဖိတ်နှင့်⁶၊

တိဟိက်ဥက္ကား၊ တို့စောထွက်⁷ကား၊ ဘဝတ္ထယာ
သုံးလောကထက်၊ အတုလမြောက်⁸၊ ရောက်အုံမကြာ၊ မှန်လှ
စွာ၍⁹၊ မဟာဟောမိ၊ စောဘုန်းရှိတိ¹⁰၊

ရည်မိသရွေ၊ ပြီးမြေလေ့ကြောင့်¹¹၊ လောကော်တံခါး
နတ်သာမန်တက်¹²၊ ရာပြန်တောင်ပွား၊ ဘုန်းတော်အားကို¹³၊
မြောက်တဲးသီးမြှင့်၊ လွန်တိုင်းတင့်၏¹⁴၊ ရှင်ပင်ရွှေဘုန်းသို့
အနှစ်းကို¹⁵၊

ဘုန်းဆုန်းမိုင်းမိုင်း၊ မချင့်ထိုင်းပဲ¹⁶၊ တိုင်းယောနကာ
အရှေ့ကို၊ စိုးသရန်း၊ ဖွံ့ဖြိုးမာင်းလျှင်¹⁷၊

မာန်တင်းမည့်တဲ့၊ ထိပါးလတ်သော်¹⁸၊ ပစ္စသရာ
အမည်ရ၍၊ ငါးခွဲစက်ရှိန်၊ နှုတ်ပုဆိန်ဖြင့်¹⁹၊ ဂဏိနှုန်းဥက်
နှစ်ကို²⁰၊ သစ်သစ်ဖောက်ထုတ်၊ သောက်မျိုးကြော်သည်²¹၊
ဝသုတ္တမော်၊ သားရဲကျော်ကို²²၊

မျက်ချော်မြေခွေး၊ ဂုဏ်ရည်သွေးလည်း²³၊ မြေခွေး
ကသာ၊ သေားရောက်ရာသို့²⁴၊ လေညာလွှုင့်လေ့၊ ပြာနယ်ရွှေ
သား²⁵၊ ယွန်းမြှုံးသန်း၊ မင်းမဝေဏီ၊ ဤတန္တိကား²⁶၊

ငှာယီပျက်သုန်၊ ဝိဝင့်ကုန်လည်း²⁷၊ ဂုဏ်သတင်းမဲ့
မပြုယဲလို့²⁸၊ ထုံးဘွဲ့ (ဖွဲ့)စီရင်၊ ရွှေ့ကင်ထက်²⁹၊ မဟာ
ဝင်စောင်၊ ရှည်ယခေါင်တည်³⁰၊ မပြောင်မရွှေ့း၊ အမောင်
စွန်းသည်၊ မော်ကွန်းအရေးပုံမှားတည်း³¹။

Mahesara, the lord and symbol of the world, who possessed the glory of eight fold well-springs of power, was reputed upto the top of the sky. Our noble and excellent chief, who was endowned with qualities of non- greed, non-anger

and non- ignorance and (also) had received the preordainment as a future Buddha to gain freedom from reconds of existences, would surely be soon the unexcelled one in the three worlds of hemans, gods and brahmā-s. Because the powerful nobels aspiring for Buddha-hood could fulfil watever they

had in mind, it was very camely and proper to extol and eulogize his powers, which were hcendreds of thousand times greater than an ordinary god, the banner of the secular word.

Not considering this seriously an weighing it in mind, the king of Dvārāvati who ruled Arujha in the

Yo-natka country, attacked (the Burmese) kingdom proudly and haughtily. Though the fox firvolously makes for of the fiercest beast of prey on earth, by the name of five- Arrow, which completely opened head of the king of elephants with its five

proged axe- beak and ruthlessly drank its brains, the danger befelt only on the fox. Similarly, ashes thrown weidward used to hang and return (to the thrower)

In the same way, this event in the long tradition of the Yun sreelers would not fade out

and go into sblivion in this present world system. It would be recorded in the ages- long palace chronicle as an infamous, blackend and erroneous compaign.

59-1 මහෙවර වෙශ්‍රතපුද් 'with the name of Mahesara or Great lord' වෙශ්‍රත 'marking; symbol'
මහෙවර 'is one of the names of Haidu deity seva. One of the powerful lords of Hinolu trinity, Seva plays the most influencial role and has largest followers of the faithful.

(Pā mahā + isara)

59-2 ලොකතිංහුත් ග්‍රැන්තිත්වා 'altridited to this world god'

59-3 ලුද්ධිපික්ජාවා ගැන්ත්‍රිත්පිංපුද් 'there are eight kinds of powels or well- sparings of power'

59-4 මූජායිතිත්වා ගොජ්‍යාන්ත්‍රිත්වා 'his benefits rise as for as the sky'

59-5 දුත්ත්ංඡ්‍රා පොම්බැභා 'as a future Buddha who will be freed from all (roumnds of births or Saisāra)
පොම්බැභා 'one who will gain enlightenment in futrue (Pā bodhi)

59-6 මත්ත්‍රාත්මියිත්වා ම්‍යාමිත්ත්වා 'who has received the blessing of auspicious prediction or prophecy'

59-7 තිහිත්වුනුත්වා තුද්ධීතාතුත්වා 'our noble king who is the best with the three well- springs merit' තිහිත් 'three causes (of Non-greed, non - anger and non- ignorance or, in ther words, liberlity kind compassion and knowledge). (Pā tihetuka)
වුනුත්වා 'chairman; the most excellent' (Pā ukkaththa)

59-8 භාංගුයා යුත්සෙළාතාතා පාතුලභාත්වා 'matchleess or unexcelled in the tree worlds of existance. භාංගුයා 'three kinds of existance; i.e. worlds of humans, gods and brahmā-s (Pā bhavat taya) පාතුලභා 'without a match; without an equal;

(Pā a+ tual)

59-9 රෙක්න්ත්‍රාමුනුත්වා මුන්දුපිත්වා 'it is true that he will attain to that stage soon'

59-10 මහාපොම්බැභා තොතුන්ත්‍රිත්වා 'the noble presons who aspire for enlightenment'
මහාපොම් 'great enlightenment or wisdom'

59-11 රුන්මිවෙළු! ප්‍රිංමුලෙනුවාද් 'because it used to be a custom that their desires and intentions are always fulfilled'
රුන් (fr රුන්ත්‍රිය) intended or desired

59-12 ලොගෙත්තුන්ත්වා අත්තාමන්තාත්වා 'more than ordinary god who is the banner of the world;
(ලොගෙ is here made ලොගෙ to match is rhythm with ගෙ in the preceeding foot)

59-13 රුප්‍රිත්තෙනුන්ත්වා ගැන්ත්‍රිත්තාත්වා 'the power of (our lord) to a multiplication of hendrecls or thousands'

59-14 ප්‍රිංගුතාත්වා ප්‍රිංගුත්වා දුන්ත්‍රිත්තාත්වා 'it is comely or proper to praise and extol (it)

59-15 රුන්ජ්‍රුත්ත්වා යුත්ත්ත්ත්වා 'this much power of the lord' රුන්ජ්‍රු in fact, is a reverend term used

for the pouddha alone, but the poet uses the word here, for Mindon-min was Bodhisat

59-16 ဆုန်းဆုန်းပိုင်းပိုင်း မချင့်နိုင်းပဲ 'not weighting (their fact) in mind decisively'
ဆုန်း: 'weigh in mind incise'
ပိုင်းပိုင်း: 'definitely; decisively'
ချင့်နိုင်း: 'consider; reason; weigh in mind'

59-17 တိုင်းယောနက၊ အရှုံးကို၊ စိုးရသနင်း၊ ဒွာရာမင်းလျှင်၊ 'king of Dvārāvati who reigned over Arujha the country of Yonaka;
ယောနက 'Yan-s; the Burmes reference is Yo-da-yar. (Pā. Yonaka)
According to classical Pāti tradition, Yonaka is the name of a region to the west of India, probably Ionian Greeks and egypt.
The word Arejjha sounds rather awkward, because rujha is a + rujha is a possive verb, not an ordinary noun. The actual name for the land is Ayuddha ' not fought or attacked' a past participle Passive form of root fyudh usable as a general noun.

59-18 မာန်တင်းမည့်တို့ ထိပါးလတ်သော် 'when he attacked (us) without humility but proudly'

59-19 ပွဲသာရ၊ အမည်ရ၍၊ ငါးခွေက်ရှိန်၊ နှုတ်ပေါက်ဆိန်ဖြင့် 'axe - like mouth with five prongs called fivefold arrow'

59-20 ဂေါ်နှုန်းရာမ်း ဥက်နှစ်ကို 'the essence of the head of king of elephants
ဂေါ်နှုန်းရာမ်း 'king of elephants' (Pā gaja+inda+ rājor)
(gaya elephant' + inda chief + rājā king)
ဥက်နှစ် 'essence of the head or brain
ဥက် 'heard' (Pā ukkani sa)

59-21 သစ်သစ်ဖောက်တူတ်း၊ သောက်မျိုးကြုတ်သည် 'completely spen and drink and suck rudely'
သစ်သစ် (arch) 'completley' totally'
သောက် 'drink; မျိုး 'swallow' ကြုတ် 'rudely'

59-22 ဝသူတ္ထမော်၊ သာရဲကျော်ကို 'the famous beast of prey which is the highest of all beasts an earth
ဝသူတ္ထမော် 'highest, wildest beast an earth'
(Pā vasu (fr . vasundharā) 'earth + uttana greatest or highest' ဝသူတ္ထမော် is made
ဝသူတ္ထမော် for the sake of metre

59-23 ဖျက်ချော်မြေခွေး၊ ဂုဏ်ရည်သွေးလည်း 'though a fox frivolously makes fun of it and vants his own quanlities
ပျက်ချော် 'make fun of treats sb. frivolously'
မြေခွေး: 'fox' ဂုဏ်ရည်သွေး: 'vaunt one's qualities'

59-24 မြေခွေးမျှသာ၊ တေားရောက်ရာသို့ 'danger falls only on the fox'

59-25 လေညာလွင်လေ့၊ ပြာနှုတ်လေ့သား၊ 'like ashes which were fleing out windward hang around'
လေညာ'windward' ပြာ 'ash'

59-26 ယွန်းမြေးသနင်း၊ မင်းပင်းကြုံတန္ဒိကား 'this tradition is a lang line of Yun kings
ယွန်းမြေး 'earth of Yan-s or Yun country' မင်း 'king' ပင်းသန္ဒိ 'ancient or long lineage of kings
(Pā paveni)

59-27 ငှာယိပျက်သူန်၊ ဝိဝင်ကုန်လည်း 'despite the end of duration between a world's genesis and its extinction.
ငှာယိ + ဝိဝင် > ဝိဝင့်ငှာယိ 'duration of time from the begining to the end of a time period in which a world lasts (Pā vivatta + thāyi + kappa)

59-28 ဂုဏ်သတင်းမဲ့၊ မပြုယ့်ခဲ့လိမ့် 'will not lose fame and fade out'

59-29 ထုံးဖွဲ့စီရင်၊ ချွောက်ထက်၊ 'will be a tradition on the throne'

59-30 မဟာဝင်စောင်၊ ရှည်ယခေါင်တည်း 'in the chronicle of remote past

59-31 မပြောင်မရွှေ့န်း၊ အမှောင်စွဲန်းသည်၊ မောကွန်းအရေးပုံမှားတည်း '(it is an in-famous and darksome event in history'

ဤရွှေညွှန်သည်၊ မုတန်မင်္ဂလာ၊ အလက်ကား¹၊
မဟာဝိသယ၊ တိလောကကို၊ ကောသလျှောက်၊ အမြင်သန်²၊
နိဗ္ဗာန်သဘင်၊ ရင်အုံမူးမူး၊ စောရွယ်လူး၏³။

ကျေးလူတက်တုန်း၊ ဘုန်းထက်ဘုန်းကို⁴ နှိုင်းနှိုန်းခြင်း
ငှာ၊ မတန်ရာလျက်⁵၊ ကြွေ့မှာသူလွှန်း၊ ပစ်ချွေွန်း၏⁶၊
ယွန်းမင်းတရား၊ အရေးမှားသော်⁷၊ နဂါးနေတည်၊ မျက်ကို⁸
မည်နှင့်⁹။

ပြည်ခုနှစ်ထပ်၊ စီးနှိမ်ကွပ်သား¹⁰၊ သပိုသူရှာ
သေသအန္တာ၊ ပါသုက္ပါကို¹¹၊ မဟိုလတာ၊ သတ္တဝါနှင့်¹²
ပမာနှိုင်းစပ်၊ မခိုင်းအပ်သို့¹³၊ အသွား (ပွား) ယာ
ကံကိစ္စကြောင့်¹⁴။

မလှအရေး၊ ကေးလည်းမျက်မြင့်¹⁵၊ ရာဇဝင်လည်း
သဘင်နှုန်းလယ်၊ မတင့်တယ်၍¹⁶၊ ထီးနှုတ်မကွန်¹⁷၊
နောင်အစွန်းလည်း၊ ဘုန်းညွှန်းမကောင်း၊ ပြစ်ရကြောင်းနှင့်¹⁸
အလောင်းမင်းမြတ်၊ တို့မန္တာတ်၏¹⁹။

သကတ်ဖြပ်၊ ဂုဏ်ဖြီးတပ်သား²⁰၊ အနပ်ကမ်း၊
သမုပ်ဂုမ်းကား²¹၊ ထောက်လှမ်းမမြှုံး၊ တိဂုံးမြှုံး၊ တိဂုံးဟု²²၊
ရှုနိမလှိုင်း၊ သဘောတိုင်းဖြင့်²³။

သပိုင်းညွှန်းဆောင်၊ ရွှေဗွွှန်းပေါင်သည်²⁴၊ စာစောင်
ကျမ်းလ-ဒုတိယတည်း²⁵။

This auspicious prosody is about a mistake of the Yun ruler, who might have been urged or spurred on by an excessively evil destiny

This ill-fated kind did an improper thing in competing with the ever-increasing glory of the youthful lord who having realized through his proficiency the three worlds of humans, gods and brahmā-s was about

to attain enlightenment or Buddhahood.

It was like comparing the endless Vasulce, the king of dragons or serpents ruling seen nāga-worlds full of nine precious stones with that creature known as earth-warm. Because of

The con-worthy mother, the out-come was cen-favourable and there ensued angers.

The development was uncomely for the royal history. It neither promoted the royal lineage nor helped the proliferation

of the royal glory in future.

The plentiful qualities of our univessal ruler and future Buddha together with his nature and worthiness were too deep is reach the bottom as in an ocean.

With no flatteries and as it is, the record here was committed to writing on parchment kept in lacquercoated cavers, as the second part of theis text.

60-1 ဤရွှေညွှန်သည်၊ မှတန်မဂ်လာ၊ အလက်ကား 'this much prosody is about the auspicious sense'.
 မှတန် is a sense or thought received through tasting, smelling or touching; and it forms one of the three auspicious things obtained by seeing (diths), hearing (suta) and sensing by smell or taste or touch.

60-2 မဟာဝိသယ၊ တိလောကကို၊ ကောသလွှာက်၊ အမြင်သန၍ 'seeing truly through his proficiency the three worlds where the omniscience of the Buddha prevails; မဟာ 'great, magnificent' (Pā. maha) ဝိသယ 'the infinite number of cosmic systems to which the omniscience of the Buddha extends'. Pāh literature recognizes three 'regions' called khetta-s 'fields', viz. Jāti-khata 'ten thousand cosmic system, A n ā- kheita 'ten thousand cosmic systems to which Dhamma extends and visays-khetta, which is the largest of all.

60-3 နိုဗ္ဗာန်သဘင်၊ ရင်အုံမူးမူး၊ စော၍ယ်လူး၏ 'The noble youth who is about to attain Nibbān or Buddhahood.

60-4 ကျေးဇူးတက်တုန်း၊ ဘုန်းထက်ဘုန်းကို 'the most excellent glory which is still increasing'.

60-5 နှင့်နှင့်ခြင်းငြား၊ မတန်ရာလျက် 'though it is improper to compete or compare.

60-6 ကြမ္မာသူ လွန်း၊ ပစ်ချေတွန်း၍ 'being pushed off by evil fate which has gone far.
 ကြမ္မာ 'fate or evil fate'
 (skt. karma)
 ယူလွန်း means သူလွန်း or လွန်သူ So ကြမ္မာသူလွန်း or ကြမ္မာလွန်သူ တဲ့ 'someone whose fate has gone so far and so deep'.

60-7 ယွန်းမင်းတရား၊ အရေးမှားသော် 'The righteous king of Yon capital committed to this sein.

60-8 နဝါးနေတည်၊ မျက်ကိုး မည်နှင့် 'the residence of dragons with nine kinds of gems'.

60-9 ပြည်ခုနစ်ထပ်၊ စိုးနိုးကွပ်သား 'who rules seven continents or levels of existence'.

60-10 သို့သရဲ 'chief or king or lord of snakes or dragons'.
 (Pā. sappatessora)
 သေသအန္တာ 'endless or infinitely long'.
 ဗာသုကို 'name the dragon-king'.

60-11 မဟီလတာ၊ သတ္တဝါနှင့် 'worm or earth-worm'.
 မဟီလတာ 'Lid, earth + creeper'.
 (Pā. mahi + latā)

60-12 ပမာနှိုင်းစပ်၊ မခိုင်းအပ်သို့၊ 'cannot be compared together'
 ပမာ 'example, in stance'
 (Pā upamā)

60-13 အသပ္ပာယ၊ ကံကိစ္စကြောင်း 'due to this improper and inappropriate action'
 အသပ္ပာယ 'not proper, not appropriate'
 ကံကိစ္စကြောင်း 'because of (this) act or business'
 ကံ 'act action deed'
 (Pā kanma)

60-14 မလှအရော၊ ဘေးလည်းမှက်မြင်၊ 'the affair is ugly or unfavourable and danger is in sight.'

60-15 ရာဇ်ဝင်လည်း၊ ဘသင်နှင်းလယ်၊ မတင့်တယ်၍ 'not a Listary worthy of a palace or dynesty.'

60-16 ထိုးနှယ်မကွန့်၊ 'not praise-worlty for the lineage of dynasty.' ထိုးနှယ် 'royal lineage or descent.'

60-17 နောင်အခွန့်လည်း၊ ဘုန်းညွှန်မကောင်း၊ ဖြစ်ရကြောင်းနှင့် 'it is not good for the royal glory for a long time in future.'

ဘုန်းညွှန် 'the off-short of glory or royal glory.'

နောင်အခွန့်လည်း 'for a long time in future.' (Skt. adhuar)

60-18 အလောင်းမင်းမြတ်၊ တို့မန္တာ၏ 'our sovereign of the cosmos who is the Buddha-embryo.'

မန္တာ၏ is the Burmese derivative from Pà.Mandhatu which is lengdary appellation for any king who is as great and glorious as a universal monarch; Mandhatu is often described as the name of one universal king, the Bodhisat in his former births.

60.19 သကတ်ပြု၊ ဂုဏ်ပြီးထပ်သား၊ 'the sum=total of his own nature andworthiness.'

သကတ် 'one's own nature' (Pà.sakatà)

ပြု 'property; substance, worthy object (Pà.dabba)

60.20 အနပွာကမ်း၊ သမုဒ်ဂမ်းကား၊ 'the depth of the ocean with gantic banks.'

အနပွာ 'huge, big, gigantic' (Pà.an+appa)

ကမ်း 'bank'

သမုဒ် 'ocean' (Pà.samudda)

60.21 ထောက်လှမ်းမမှို့၊ တိုက္ခိုတ္တာ့၊ '(it is) extremely deep and can not reach the bottom'.

ထောက်လှမ်း: 'stand and reach'

မမှို့ 'not able to'

တိုက္ခို 'very much or extremely deep.' (Pà.ati+gamblà)

60.22 ဂုဏ်မလှိုင်း၊ သဘောတိုင်းဖြင့်၊ 'as it is, without overpraising.'

ဂုဏ် 'use of a metaphor or simile' (Pà.ruthe)

60.23 သံပိုင်းညွှန်းဆောင်၊ ရွှေယွန်းပေါင်သည် 'it is) written as a historical record an a paper-tablet with golden lacquered cover.'

သံပိုင်း: (same as သမိုင်း) 'historical record or history. (Pà.sammuti)

ယွန်းပေါင် 'a paper-made or cloth-made writing tablet with lacquered covers.'

60.24 စာစောင်ကျမ်းလှ၊ ဒုတိယတည်း၊ '(this is) the second portion of the beautiful text'

စာစောင် 'a collection of literature, a text'

ဒုတိယ 'second'. (Pà.dutiya)

အဆင့်အဆင့် မြင့်တက်မြင့်သည်¹၊ မင်းမင်းမှန်ကူး
နေတဆူ၏² သူမနှင့်ဘွဲ့ဖွဲ့ယ်၊ အလိုင်းကျယ်သား³၊ အုံဘွဲ့
(ဖွဲ့)ယြို့ (ချို့⁴) သောင်း၊ အောင်ပွဲပေါင်းကို⁵၊ ပြောင်း(လု⁶)
ပြောင်း(လု⁷) ပြန်း(လု⁸) ပြန်း(လု⁹)၊ မိုးနှယ်အုန်းများ¹⁰၊ ချုန်း
ချုန်းကြားခြောက်၊ နှစ်ကြိမ်မြောက်လျှင်¹¹၊

လုံးပေါက်ခတ်မြတ်၊ နတ်ရွှေစည်ဖွဲ့¹²၊ ပတ်လည်
ကျော်ရှိန်း၊ ဟိန်းလတ်ပြီးသော်¹³ပြည်ကြီးမန္တလေး၊ ဘေးမပုန်
ကန်၊ နန်းနို့လွှာန်ကို¹⁴၊ မိုးကြိုးကြုံကြုံ¹⁵၊ အောင်ကိန်းငဲ့လျှက်¹⁶၊
တည်အုံအားသည်¹⁷၊

ရည်းတော်မူလျက်၊ ပြီးစီးမြောက်၍¹⁸၊ ထက်
အောက်ကြုံး (ကျျေး¹⁹) လျက်၊ သုံးဘဝ်ကို²⁰၊ ဘုန်းစက်သီး
လှည့်၊ ညီးညီးပြည့်သား²¹၊ မင်း၏ကြုံ(ကျျေး²²)က်သရေး အထွေ
ထွေကို²³၊ သပြောတမ္မာ်၊ မြေပင်ထွေတဲ့မှ²⁴၊

ခိုင်ပြွတ်လုံးကြီး၊ ရေအသီးကို²⁵ ချွေပြီးလတ်တဲ့²⁶၊
ဝိသကြုံလျှင်²⁷၊ သွန်းပုံလျောင်းလျောင်း၊ ချွေပန်းတောင်း
ထက်²⁸၊ မင်းကောင်းမန္တာတ်၊ သုံးတော်မြှတ်သား²⁹၊ ဇော်
ရတ်ခဲ့၊ မြှုမျက်ခွဲကို³⁰၊

ရဲရဲ့ရွှေ့ပျော်ပျော်³¹၊ တင်ကာပြေသို့³² မူချိန်တတ်၊ သဘာဝတ်
ဖွဲ့³³၊ လည်ညွတ်တောင်ကော့၊ စောင်းနှယ်ကြော့သား³⁴၊ တော်မဂ်လာ့၊
ဉားဘာကြော့ (ကျျေး³⁵) ထိတ်³⁶၊

ပြောင်းပြောင်း(လျောင်းလျောင်း³⁷) ညိတ်(ပြု့မှု)³⁸၊
ကရဝိတ်သံရွှေ့၊ ပြဟွာယင်သည်³⁹၊ သဘင်သာစွာ၊ နန်းပွဲ
တည်း⁴⁰။

The highly-praise-worthy and widely-claimed multiplicity of victories of the unexcelled sun, the king of kings, whose status grew higher and higher stage after stage, had so far been described, in the second section, as striking is

sounding divine drums in a way thunders were booming noisily and clamorously. After waiting resolutely and determinedly for an auspicious time and moment, he fulfilled his desire to found peaceful and Nibban-like Mandalay capital.

His glory, which was like a glowing wheal (of a universal ruler) had travelled, above and below, to three most excellent worlds of humans gods and brahmā-s.

Just as we-tha-kyane the celestial architect

would pluck the beautiful and healthy zambairfruit off its excellent emerald green Eugenia tree to be presented boldly and happily, on an elongated gold-basket to noble universal monarch

Mandhat as if it were the most exquisite gem called joti + rassa or gem of intense luster, in the same way the multiplicity of the king's grace or glory (had been declared)

The festive palace ceremony was officiated by a god-brahmā who possesses the sacred, highly applauded and melodious voice of a ka-ra-wi-ka bird who naturally and surely has bending neck and waing curling at the tips, like the shape of a (Burmese) harp.

61-1 အဆင့်အဆင့်၊ မြင့်တက်မြင့်သည် 'higher and higher grades or status'

61-2 မင်းမင်းမှန်ကူး နေတဆူ၏ of a sun, the most exalte king of kings;

61-3 သူမနိုင်းဖွယ်၊ အလှိုင်းကျယ်သား 'multitude or wide so that others cannot make a comparison'

61-4 အုံဖွယ်ခီးသောင်း၊ အောင်ပွဲပေါင်းကို 'many victories praise-worthy and highly amazing'
အုံဖွယ် 'wonderful; amazing'
ခီးသောင်း 'parising or extoting warmly'

61-5 ညောင်းညောင်း ညျှန်းညျှန်း၊ မိုးနှုတ်အုံနှုံးမျှ 'as if thunders beaming damorously'
ညောင်းညောင်းညျှန်းညျှန်း (adv) 'clamorously, thunderouely' မိုးနှုတ်အုံနှုံး 'booming like rain-thunders'

61-6 ချုံးချုံးကြားမြောက်၊ နှစ်ကြိမ်မြောက်လျှင် 'emitting loud, explosivenoises to frighten, for the second time'

61-7 လုံးပေါက်ခတ်မြည်၊ နတ်ရွှေစည်ဖွင့် 'with a golden divine drum which resounds when strack.'

61-8 ပတ်လည်ကျော်ရှိနိုင်း၊ ဟိန်းလတ်ပြီးသော် 'reverberated famously in the surrounding;
ပတ်လည် 'all over the surrounding'
ဟိန်း: 'echo, resound, reverberate'

61-9 ပြည်ကြီးမန္တလေး၊ ဘေးမပုန်ကန်၊ နန်းနိုဗာန်ကို 'Mandalay the capital which is like non- rebelious Nibban'
နိုဗာန် in Pāli Buddhism is the state of totalextinctin of maid andmatter realizable through Vipassara, and it is often likened, figuratively, to a palace safe from all kinds of danger. so ဘေးမပုန်ကန် 'non rebellion suggests to a sense of total peace form rounds of birthe

61-10 မိုံးကြုံးကြုံး၊ အောင်ကိန်းင့်လျှက် 'waiting for a victorios or lucky moment resolutely and determinedly'

61-11 တည်းအုံအားသည်: 'was resolved to build; zealous to build or found (Mandalay)

61-12 ရည်းတော်မူလျောက်၊ ပြီးစီးမြောက်၍ 'occonplish (the foundation) as it is desired or intended'
ရည်း: '(arch) to ain for; to intend
ပြီးစီး: 'fincih; accomplish

61-13 ထက်အောက်ကျူးလျှက်၊ သုံးဘဝ်ကို 'the three best worlds above and cendreath
ဘဝ် 'best existence' is here used to mean the sensual existence, deva cerperal and form less existen

61-14 အုန်းစက်ဘီးလျည်း၊ ညီးညီးပြည့်သား 'lit fully ablaze the wheel of glory moves round' i.e the glary of the king fills and shines (the three worlds)

61-15 မင်း၏ ကျက်သရေ့၊ အထွေထွေကို 'several kinds of royal grace or glory'

ကျက်သရေ 'grace' glory' nobility (Mon kyāk + skt sir)

61-16 သပြောမှတ်၊ မြပင်ထွေတ်မှု 'from the most noble emeral - green eugenia tree
သပြေ 'Eugenia tree' said to have grown with the world on the sourthen continent
(Pā Jambei)
တမှတ် (arch) most noble; most excellent

61-17 ခိုင်ဖြတ်လုံးကြီး ရွှေအသီးကို 'the golden fruit, the big one from the healthy bunch
ခိုင် 'bunch of fruits'
ဖြတ် 'be clustered' အသီး: 'fruit'

61-18 ချွေပြီးလတ်တဲ့ 'after plucking it off the stem'

61-19 ဝိသက္ကာလျင် 'name of the scelestrial architest serioing sakka, the king of goods'
(Pā Visukamma)

61-20 သွန်းပုံလျောင်းလျောင်း။ ရွှေပန်းတောင်းထက် 'on the golden basket cast long in shape
လျောင်းလျောင်း: 'ling; elongated; lengthened'
ပန်းတောင်း: 'basket; receptacle'

61-21 မင်းကောင်းမန္တာတ်၊ သုံးတော်မြတ်သား: '(the thing which Mandhātue uses admiringly
မန္တာတ် 'the name of a universal monarch, the Bodhisat himself
(Pā Mondhātu)

61-22 ဇော်တရက်ခဲ့၊ မြေမျက်ချွဲကို 'the exquisite emerald called jotirasa or gem of intense lustre
ဇော်တရက် 'is the poet's our Burmese derivative from Pā Joti + rasa, supposedly owned only
by a universal monarch

61-23 ရဲရှေ့ပျော်ပျော်၊ တင်ကာပြသို့ 'like he distolayed (the gem) bravely and happily'

61-24 မူချိန်တတ်သဘာဝတ်ဖြင့် 'surely by its own nature or characteristics
မူချိ (adv) surely; without fair
နိတ် 'surely' is poet's own derivative from Pāli niyata fixed certain sure
သဘာဝတ် (same as သဘာဝ) characteristis, nature

61-25 လည်ညွတ်တောင်ကော့၊ တောင်းနှယ်ကြော့သား။ 'bending neck and curly wings as camely or a harp
တောင်း: 'Burmese harp' ကြော့ 'camely'

61-26 တော့ မင်္ဂလာ၊ သူဘက္ကာတိတ်။ 'sacred auspicious ness applouded very highly
တော့ မင်္ဂလာ (or မင်္ဂလာတော်)'royal or sacred propitiousness'
(Pā maigala)
သူဘာ 'applual , praise'

61-27 ဗျာင်းဗျာင်း ပြိုမိုမျှ 'very melodiously' ဗျာင်းပြိုမို (same as ပြိုမိုဗျာင်း) be meloduous's

61-28 ကရိတ်သံရှင်၊ ဗြဟာယင်သည်။ 'performed by a bramin who possess the melodious voice of a
mythical karawek bid'

ବର୍ଗିତ 'a mythical bird believed to possess a musical, melodious voice. (Pā karaveka)
ବ୍ରତ୍ତୀ 'one of the three individuals - humans deea-gools and brahmā-gods - in Buddhism, who is supposed to be better and Superior to other two. ଯତ୍ (fr ବାନ୍ୟାତ୍) perform, officiate

61-29 ବାନ୍ୟାତ୍ ଫଳ୍ପତନ୍ତୀ ' (it is) a pleasant and ceremonial palace festival-
ବାନ୍ୟା 'ceremony; festival' (Pā sabhā)

ဖရတ္တမ၊ ယုဂ်သတ္တိ။

When in 1215 M.E (2397B, 1853 A.D) he succeeded the throne of Amarapura capital the heir-loom of his grand fath.

အမရတိက်၊ ဘေးတော်ရိုက်ကို²၊ သိမ်းပိုက်တော်၏³၊
ခါန်စြွှေးက³၊ နတ်မှူးပြော့ဘာ၊ နူတ်စြွှေးဘာပြင့်⁴၊
သေယာသံလေး၊ ကြွေးကာခြောမွန်း၊ ညွန်းလတ်သည်နှင့်⁵၊
သက်ရှုည်ယောဂေါ့၊ တောတောင်မွေ့သည်¹။

မောနေ စွာန်ဝင်၊ ဘိဉာဏ်ရှင်တို့၊ သိမြင်တပ်ရာ၊
အပွန်းပြင့်⁶။

ဤခါခိုန်းချက်၊ ဤကိန်းလက်နှုံး၊ သိန်းစက်ကောင့်၊
တိုက်လောက်ကို¹⁰၊ ပရိယတ်မြိုက်၊ စည်စြွှေးရိုက်၏¹¹၊ ကျော်
လိုက်လိုင်ပုံး၊ နှဲမည် အာကာ၊ ဗျာဒိတ်မှာသား¹²၊

သိခီကုန်းဘောင်၊ ဘုန်းရောင်စွေးစွေး၊ လောင်းမင်း
မြေးလျင်¹³၊ မန္တလေးမြော့ခုံ၊ တောင်နောရုသို့¹⁴၊ ပဒုမွာည့်နှုံး၊
စကြာကွန်း၏¹⁵။

လေးကွန်းမကိုင်၊ ပြည်သမိုက်လျက်¹⁶၊ စိုက်အံ့ကြွှန်း၊
သွေ့မယ့်နံပါးဟု¹⁷၊ ရွှေခွန်းနက်စံ၊ တွင်းသံလည်း၊ ကြံကြံ
ကျော်ကား¹⁸။

ဥာက်အားမူ၊ ဘုရားတဆူး¹⁹၊ ကာလည်ပြင့်၊
သယမျှပေါက်၊ မြောက်၏လည်းကောင်း²⁰၊ မကြံကာင်းကို²¹၊
ဘုန်းပေါင်းညို့၊ ကြံတော်မိက²²။

ပိတိဟျှေးရွင် နှစ်လို့သည်၊ အောင်မျှေးတဖြီး (ချိုး)
ပုံ့ပုံတည်း။

The Brahmā who was the head of gods, referred (to theis fact) verbally in echoing words of praises and vietory.

(Accordingly) the long-living, fairest-dwelling youis, who practise mard perfecheis and possess (six) supernatural powers, by uirtue of their application of mind on a fixed sbjct, had made.

The predietion that at such a time and on such a predestied moment he (Min-don Min) would deiseni-nate the Buddha's scriptures, as if striking a drum, and his autharity would spread a cross the secular world.

Conisoting of 100,000 crores of cosmic systems.

The auspicious preordain. ment that the glarious grondoon of A-haung-Miu-ta-yar of Thein-kha or kon-baung drgnasty, would (Then) set on a journey to Mandalay mountain which.

was like Mt. Nerce, would definitely estabish a palace-capital there calling it the top of four continents was well-known.

His lanonledge (also) was like that of a Pouddha. Being self-dependent and knowing the right time, the king aspired for Buddha-hood which was un-thinkabke (for mony),

and was fully delighted and elated.

The success and grace (for his aspiration) was highly extolled.

62-1 ပရတ္တမ၊ ယုဂ်သလ္ာ၌ 'in 1215 ME (i.e 2397 B.E, 1853 A.D) Here, in describing the Burmese era, the poet uses are of several methods of calculations in pali, called canonical calculation. According to this particular technique, one has to use letter of native alphabetical system, rather than figures, whose numerical values is given in a formula. on the present instance, ပ+ရ+တ+ဗ+ မ has the numeral values of 1+2+1+5, consecutively, if one counts them in their serial order. Sometimes the formula is to start from the end. in a reverse order
 ယုဂ်သလ္ာ၌ 'in the age of sakka; i.e era' concerning the word သလ္ာရာင် 'are' (Pā sakka + rāja 'king Sakka') there are two schools of thought in Burmese. One, believing that the are is invented and introduced by sakka (Thi -gyar in Burmese) calls it သလ္ာရာင် 'while another prefers to the legend that it is first recognized by saka dynasty in northern India and designates it သလ္ာရာင် a Burmese derivative from Pā Saka- rājā. Here, however, the another chooses his own word သလ္ာပုဂ် 'Sakka + age' in place of သလ္ာရာင်'

62-2 အမရတိက်၊ ဘေးတော့ရိုက်ကို 'Amarapira province the heirloom of his grand-father

62-3 သိမ်းပိုက်တော်ဦးခါနှစ်ကြားက 'at the time of early occupation in the past years
 သိမ်းပိုက် 'occupy take into posession
 ခါနှစ်ကြား 'in the years which have passed'

62-4 နတ်များဖြော့၊ နှုတ်ထွေဘာဖြင့် 'the Brahmā, chief of the gods, by means of verbal praises
 နှုတ် 'mouth' ထွေဘာ 'praise, auspicious speech; i.e verbally. (Pā obhā)

62-5 ဇော်သံလေး၊ ဇွဲးကာမြိမ့်မွန်း၊ ညွှန်းလတ်သည်နှင့် 'refers repeatedly but melodiously in a serene success wishing voice
 ဇော် 'victory, success' (Pā jayya)
 ဇွဲး (fr တစ်ဇွဲး) 'speak aloud'
 မြိမ့် 'thunderously' မွန်း 'to sing poroises of;

62-6 သက်ရှည်ယောဂ့်၊ တော်တော်မွေ့သည် 'Long - living meditators delighting to stay in the forest
 ယောဂ့် 'one who practices meditation is these made. (Pā yogi)

62-7 မောနေ့ချာန်ဝင်၊ ဘို့ဗာက်ရှင်တို့ 'those who practise meditations of muni-hood or moral perfection and possess the transcendental knowledge
 မောနေ့ 'moral perfection of a Munior sage' is to be attained by a three - fold oustivities physical, verbal and mental (Pā moneyya)
 ဘို့ဗာက် 'transcendental or supernatural knowledge' and is usually concerted as six- fold (chalabimnā) viz. Iddhi (power of levitation) the Heavenly ear, knowing other's thoughts recollecting of one's previous births, knowing other people's rebirths and certainty of emancipation. (Pā abhi + nīñā)

62-8 သိမြင်တပ်ရာ၊ အပွနာဖြင့် 'through the application of mind on a fixed knowledge and sight တပ် (fr တပ်မက်) rivate for fixed for sit အပွနာ 'application of mind on a fixed object is one of the practices for a yogi to gain insight.'

62-9 ဤခါချိန်းချက်၊ ဤကိန်းလက်၌ 'at such a time and at such a predestined event
 ကိန်း: 'predestined thing' (Skt kenalar)

62-10 သိန်းစက်ကောင့်၊ တိုက်လောကို 'the sacular world or earthly or world (Pā loka)

62-11 ပရိယတ်မြိုက်စည်ကြီးရှိက်၍ 'striking the drem of deathless scriptures; i.e dissemination of Buddhist scriptures
 ပရိယတ် 'study of Buddhist literature (Pā pariyathi)
 မြိုက် 'best, deathless (fr အမြိုက်) (Pā a+ mata)

62-12 ကော်လှိုက်လှိုင်ပဲ့၊ နှုံမည်အာဏာ၊ ဗျာဝိတ်မှာသား၊ 'prediction that his power and authority would spread far and wide
 ကော်လှိုက် 'famous; well known
 လှိုင်ပဲ့ 'filled with fragrance
 နှုံ (ပ) to spread every where

62-13 သို့ခါကုန်းဘောင်၊ ဘုန်းရောင်စွေးနွေး၊ လောင်းမင်းမြေးလျင်၊ 'grand child of A laung min ta yar of Thein Kha or Kon-boung whose glory is shining bright
 သို့ခါရ and ဘုန်းဘောင် are two of the five epithets of A laung Pha yar's captial the other three being Mok-soe-bo, Yan gyi aung and shew bo. စွေးနွေး (adv) bright

62-14 မန္တလေးမြေခု၊ တောင်နေရုံသို့ 'to Mandalay which is like Mt Neru
 နေရုံ (= Neree) is one of mony nomes of Myint-mo or Mt Mere
 မန္တလေး မြေခု 'the hight place inMandalay. i.e Mandalay mountain

62-15 ပဒုကမ္မာညွန့်၊ စကြာကွန်း၍ 'Lit the wheel with the lotus flies up: i.e to set on a journy; the usage reserved only for royalty and Buddha on whose soles the wheel and the lotus are said to appear

62-16 လေးကျွန်းမကိုင့်၊ ပြည်သမိုက်လျက် 'designate or name the city as the head- wear of foru continents. လေးကျွန်း 'four contiments surrounding Mt. Meru
 မကိုင့် 'heavily decorated royal head dress which forms one of regalia in Burma
 သမိုက် 'to nome; to designate (Pā sanmuti)

62-17 စိုက်အဲကြောင့်း၊ သွေးမယွန်းဟု 'he) will definitely without fail establish his palace of capital
 စိုက်အဲ (fr စိုက်ထူး) 'will establish'
 ကြောင့်း (arch) palace

62-18 ရွှေခွန်းနက်စံ၊ ကြောင်းသဲလည်း၊ ကြော်ကြော်ကြေား၊ 'the golden auspicious predition of this event is well- known ခွန်း (fr နှုတ်ခွန်း or မိန့်ခွန်း) speech talk
 နက်စံ (pood နက်သန်) auspiciously marked
 ကြောင်းသဲ (astro) 'pradiction of things to came'
 ကြော်ကြော် (fr ကြော်ကြော်ဖန်ဖန်) strangely

62-19 ဥာဏ်တော်အားမူ၊ ဘုရားတစ်ဆူ 'his knowledge is like that of a Buddha' ဥာဏ် 'knowledge, wisdom
 (Pā ñāna)
 ဘုရားတစ်ဆူ 'one Buddha' ဘုရား 'Buddha (Pā Buddha) တစ်ဆူ 'one ...' (part) affixed to serve

as a classifier for images etc

62-20 କାଳବ୍ୟାପ୍ରଦିଃ ଯଯଭ୍ୟାପେନ୍ଦ୍ରିୟା ଭ୍ରାନ୍ତର୍ଦୟାନ୍ତଃକୋଣଃ 'knowing the proper time, and becoming self-dependent' କାଳବ୍ୟା 'known the time' (Pā kāla + nññú)
ଯଯଭ୍ୟା 'becoming of its own accord or self dependent' (Pā syam + bhú)

62-21 ଉତ୍ସବେନ୍ଦ୍ରିୟଃ କି 'what is un thinkable'

62-22 ବ୍ୟକ୍ତଃପେନ୍ଦ୍ରିୟଃ ବ୍ୟକ୍ତିଭ୍ୟାନ୍ତଃକୋଣଃ 'when powers increase and he this ko of it.'

62-23 ପିତିପିତ୍ତିଭ୍ୟା ଶ୍ରଦ୍ଧନ୍ତକିଲ୍ପିତଃ 'elation or deliht grow high and be very much delighted'
ପିତି 'elation; delight' (Pā piti)

62-24 ଜୋଣମ୍ଭିତ୍ତିଭ୍ୟା: ଦୃଷ୍ଟତନ୍ତଃ: 'success and splendour is extoled'
ମ୍ଭିତ୍ତି (same as ଅନ୍ତର୍ବର୍ଣ୍ଣ) glory; grace; splendour'
ଭ୍ୟା:ଦୃଷ୍ଟି (or ଦୃଷ୍ଟିଭ୍ୟା:) acclaim or actol

ဓမ္မသာရာ မူနိန္တလျှင်¹၊ ဝေနေယျအား²၊ မြိုက်စီးပွား
ဖြင့်³၊ ဘ (ပ[?]) ဝါးစက်ကွန်း၊ တိုက်အုပ်ကို⁴၊

ဖြန့်ချုပ်ပြည့်၊ ချော်အံလှည့်သော်⁵၊ ဤသည့်အပ်
ရန်၊ ဤရ(ပ်)ဌာနတက်¹⁶၊

မြေကြန်သာလွန်း၊ တုဖက်ကျွန်းသား⁷၊ မန္တလေး
ထိုင်၊ မြေရောင်ရိပ်ကို⁸၊ ပြနိစ်မသင်၊ ရွှောက်မြင်၍⁹၊
ချာနင်ရထား၊ စကြော်နားသော်¹⁰၊

ကြီးမားတော် နောက်ပသည်¹¹၊ ယက္ခတသောင်း
ဘီလူးပေါင်းတို့¹²၊ ဝပ်ညာာင်းကျိုးနှံး၊ ဝတ္ထာက်ဖြင့်¹³၊
ခြံရများစွာ၊ ပူးလောက်ရာဝယ်¹⁴၊

ဝိလသ(သိ)နှီး၊ အင်ညိပျိုးမျစ်၊ ပြောနှုန်းသို့¹⁵၊
ကြုံချစ်စွာ၊ (ဖွဲ့)၊ နှီးရခွဲ့တည်¹⁶၊ ဆဲခြောက်နှစ်ဝင်း၊
ဝါးကြန်အင်နှင့်¹⁷၊

ရွှေစင်ရပ်ဟန်¹⁸၊ မာန်မလွန်သည်၊ စန္တမှုကို(ခို)၊
နတ်နာရီလျှင်¹⁹၊ ပါရမိခံ၊ သ(သန်)လတ်သော့အား²⁰၊
မြတ်ဘုရားကို²¹၊ ပတ္တမြားစက်ဝန်း၊ ငွေယုန်နှုန်းသို့²²၊

ခါန်းခါန်းထွားမွတ်၊ ရင်သားမြတ်ကို²³၊ ကြည်ညွှေ²⁴
ဆုယူ၊ ချွေ(ခြွေ)၍ လူဗျာသော်²⁵၊ ဘုန်းလူမြတ်စွာ၊ မမြတ်ထား²⁶၊
သာသနာအရှည်၊ နောင်ထွန်းမည်ကို²⁷၊

ရည်ရွယ်မျှော်တင်း၊ ဗျာဒိတ်နှင်းသည်²⁸၊ တောင်
မင်းမြှုပ်တဲ့တည်း²⁹။

White the Master of Dhamma and the lord
of sages or Arahats, the Buddha, was wandering
in the universe, after seerveying it to find eligible
beings who should be delivered

He halted on the summit of emerald-col-
ored Mandalay mountain in Aparamta country,

Where the earth was blessed matchlessly
with propitionces characterishices and with no sign
of feriarcty. There He was honoured in great rever-
ence with objects or items of offerings by 10,000

powerful ogres whose glory shone as
bright as the seen. Among those presant (on the
occasion),

there was a charnsing greacful delicate and
lovely goddess named Candamukhi. who, like a
tender, robust bomboo-shoot, was about 16 years
of age and endoroned with five- fold character-

istic of a feminine beauty parallel to a
golden image

By virtue of her maturity in the perfec-
tion of principal virtues, she cut off her large
andsmooth breasts

which were as round and full as the moon
the circle ofrubies and offered it (to the Buddha)
most respectfully.

The Blessed One did not prohibit.

Seeing that the Buddhist religion (Bud-
dha Sāsanā) would shine out in long future, the
Buddha made this prophecy.

The Mandalay mount air was a lump of
solid emerald

63-1 ဓမ္မသာရာ မူနိန္ဒလွင် 'the lord of Dhamma and the king of Saimts; i.e buddha
 ဓမ္မသာရ 'lord or chief of Dhanma or doctines (Pā dhamma+ issara)
 မူနိန္ဒ 'lord or king of Murins or saints or sages (Pā muni+ inda)

63-2 ဝင်နယျအား: 'beings eligible for Nibon or those accessible to instructions
 ဝင်နယျ 'beings to be instructed for emoncipation (Pā veneyya)

63-3 မြိုက်စီးပွားပြင် 'for the sake of deathless-ness' မြိုက် 'deathlessness (Skt. amrta, Pā amata)
 စီးပွား' sake, benefit'

63-4 ဖဝါးစက်ကွန်း တိုက်အဝှန်ကို 'Lit the sole morked with the wheel travel throught the world system
 i.e travel through out the cosmic world
 ဖဝါးစက် 'sole (of the Buddha) with the wheel'

63-5 ဖြန်ချုပ်ခြော်၍ ချုတ်အုံလှည့်သော် 'while travelling around to deliver beings after sureeying (the wrold)
 Among the 30 general partices of the Buddha (Buddha - dhammotā) one is that He sureverys the world every night and morning to find some body or bodies to teach for deliverance

63-6 ဤသည်အပရန် ဤရပ်ဌာန်ထက် 'at this place on this aparanta land
 အပရန် (fr Pā Aparanta) is generally used to refer to places or regions west of Aye- yar- wa- di river, because the word itsalfe means' west in pati. The Burmes historians often call the regions on the east of Aye yar wa di. tam ba di pa the original name of sire lankā. But here through Mandalay is on the eastern bank of the river the paet refers to it as Aparanta.
 ဌာန် 'place, region. (Pā - thāna)

63-7 မြောက်သာလွန်း၊ တုဖက်ကွန်းသား 'the land blessed with un excelled drespicious characteristics
 မြောက် 'the characteristris or sings of land'
 တုဖက် 'rival , match' ကွန်း: 'ceare; end'

63-8 မွန်လေးထိပ်၊ မြေရောင်ရိပ်ကို 'the top or summit of Mandalay mountain which shines emerald green' မြေရောင်ရိပ် 'shadow of emeraldcolor'

63-9 ပြနိန်မတင်၊ ရွှောက်မြင်၍ 'saw in this golden knowledge that there was nothing infericer or worst'
 ပြနိန် (astor) 'infericor or law or worst'
 မတင် 'not appearing, not odvious'

63-10 ဓာန်ရထား၊ ဓာာနာနားသော် 'Lit the chariot which is part of meditation and the wheel stops. i.e the stopped there ဓာန်နှင်းရထား: 'chariot that is part of jhāna is here useal because Buddha and his

63-11 တိုးမားတော် နေနှယ်ပသည် 'with great powers as bright as the seen
 တော် 'power, glory' (Pā teja)
 နေနှယ် 'like the seen'
 ဥ (fr ထွန်းဥ) shine, be bright

63-12 ယက္ခတသောင်း ဘီလူးပေါင်းတို့ 10,000 ogres'
 ယက္ခ 'ogre; a demon' (Pā - yakkha)
 တသောင်း '10,000' ဘီလူး 'ogre'

63-13 ဝင်ညောင်းကျိုးနဲ့ ဝါဌာကံဖြင့် 'reverently and submissively with objects for offering
 ဝါဌာကံ 'objects or things meant for offering (Pā - valthu+ kamma)

63-14 ခြုံရများစွာ ပူဇော်ရာဝယ် 'while worshipping along with many escorts
 ခြုံရ 'escorts, followers
 ပူဇော် 'pay respect to; worship' (Pā pājā)

63-15 ဂိလာသိန့်၊ အင်ညီပျိုများ၊ မြေနမှုစွာ 'charming and youthful (lady) endowed with graceful character istris like a new, tender bomboo-shoot
 ဂိလာသိန့် 'charming, splendid, shining, (Pā vilāsini)
 အင် (fr ကြန်အင်) characteristics or signs
 မြေနမှုစွာ 'tender and well-proportionate bomboo-shoot' In burmies poetry as well as in prose a new and tender bamboo-shoot is used as a simile for youthfulness, freshness and robust health

63-16 ကြင်ချစ်စဖွဲ့၊ နဲ့ရရွှေတည်း swaying pliantly and very lovely
 ကြင်ချစ် 'to be kind love admiringly
 နဲ့ရရွှေ 'pliant and lovely'

63-17 ဆဲခြောက်နှစ်ဝင်၊ ငါးကြင်အင်နှင့် 'sixteen years of age and blessed with five-fold charming characteristic ငါးကြင်အင် is the name of five signs of a feminine beauviz excellence of hair boness or structure skin or compl

63-18 ချွေစင်ရှင်ဟန် 'like a golden image'

63-19 မာန်မလွန်သည်၊ စန္တမူခါ၊ နတ်နာရိလှောင် 'gentle godless by the name of canda mukhi
 မာန်မလွန် (Lit pride not exceeding or not more than the bounday) gentle make
 စန္တမူခါ 'having the face like a moon or one with a round, moon-like face; Here the were is used as the personal name of the goddess
 နတ် + နာရိ 'god + lady' i.e goddess'
 နာရိ lady woman. (Pā nāri)

63-20 ပါရမီခါ၊ သန်လတ်သောအား 'the maturity has been attained in the perfection of virturs
 ပါရမီ 'acquired virtue; prinicpal virtues of a Bodhisat (Pā - pārani)
 သန် (fr ရင့်သန်) nature, fully ripe

63-21 မြတ်ဘူရားကို 'to the exalted Buddha'

63-22 ပတ္တမြားစက်ဝန်း၊ ငွေယုန်နန်းသို့ 'Like a circle of rubies or the silver surface of the rabbits' place or moon; The burmese believe that the moon is the abode of the rabbit the prodhisat the image being impressed an moon-surface by sakka

63-23 ချွန်းချွန်းသွားမွတ်ရင်သားမြတ်ကို 'the shining large and smooth breast'

63-24 ကြည့်ညွတ်ဆုယူ၊ ခြွှေ့ခြွှေ့လျှို့သော် 'pluck (it) off, offer (it) respectively making prayers (for it) ဆုယူ (same as ဆုတောင်း) pray for a wish
ခြွှေ့ 'pluck sth off pluck (a fruit)
လျှို့ offer to give in alms
According the Mandalay lengend, this ogress was later born as king Min-don who supported the Buddha- sāsanā in several ways including the fifth Buddhist council

63-25 ဘုန်းလူမြတ်စွာ၊ မမြတ်ထားဘဲ 'the Buddha the increasing growing glory did not forbid မြတ်ထာ (arch) prohibit forbid'

63-26 သာသနာအရှည်၊ နောင်ထွန်းမည်ကို 'Buddhist reign would shine out in future or long times to come'

63-27 ရည်ရွယ်မျှော်တင်း၊ ဓာတ်နှင်းသည်၊ (Buddha) gave the prediction, looking long into the future or expecting

63-28 တောင်မင်းမြစိုင် တဲ့တည်း။ 'The Mandalay mountain was a solid lump of emeralds'

ပစ္စာသမက်၊ ညီအာနနိ¹ကို၊ ဘုန်းသန်ဘဂဝန်၊
ခွဲလက်ညွန့်၍²၊ နောင်ဘ(ဖ[?])န် နာဂတ်၊ ဤအရပ်³၍၊

နတ်ကလျာမယ် ဤသူငယ်ကား⁴ ကြီးကျယ်ခန်းဝါ
ဤမြေချာထက်⁵၊ ရတနာပုံ၊ နေရာ့ရှင်းတု၊ ပြည်ကြီးမြေ၍⁶၊

ကိန်းစုသာသနာ၊ သချာခန်းတွက်၊ ငါးထောင်ဝက်၍⁷၊
မြေမျက်နှာလုံး၊ ကျိုးအုံသကား⁸၊ တို့မင်းဖျား⁹လျှင်၊ တရား
စည်ကြီး မတီးလတ်မီ¹⁰၊

ယောဂီဖြီးပြည့်၊ အနှိုင်းရှည့်ဖြင့်¹¹၊ ငါး၏ သာသနာ
လေးရာညွန့်ဖူး၊ နှစ်ထောင်ဦးဝယ်¹²၊ ယစ်မူးပြ(ပျု[?])က်ပြော်
သူရာငယ်ကို၊ တွန်းပယ်သောအား¹³၊ နေရာ့ဖျားထက်၊ သိကြား
ဘုန်းစည်၊ နန်းဦးတည်သို့¹⁴၊

ရွှေပြည် သာခေါင်၊ ရန် မျိုးအောင် သည်¹⁵၊
ကုန်းဘောင်အာဖိုး ဝရာဘီ¹⁶ဟု၊ သာကိသန်း၊ အလောင်း
မင်း၏¹⁷၊ မြှစ်ရှင်းတော်မြှတ်¹⁸၊ လောကဓာတ်ကို၊ ဆုံးဖြတ်
လက်ကိုင်၊ ဘ(ဖ[?])န်ဆင်းနှင့်၍¹⁹၊

ယျော်ပြု့င်တွေတွေ၊ ခုနစ်ခွေတည်²⁰၊ ရေသိနှုံးမြှစ်၊
မြေတခေါ်ကို²¹၊ ညာရစ်စက်ခုံ၊ မြင့်မို့ခြုံသည်²²၊ ရန်ပုံဖြီး
ခွင့်း၊ ခြေသံမင်း²³လျှင်၊ နန်းခင်းလက်မွန်၊ တည်လိမ့်ညွန့်
သည်²⁴၊ ခွဲောက်ကွန်ချက် ဖြန်ကြတည်း²⁵။

Painting out to this attendant disciple,
Brother Ānandā, the Blessed One made this
prophecy

'In times to come on this mountain top
this young goddess will build a great capital called
Ya-da-na-r-bon which will be as grand and
magnificent as Mt. Meru

When the Buddhist are came to 2500
years, our excellent king will came into existence,
as if recling the entire surface of the globe with a
large assemblage

of Yogi-s or religious meditators, before
his enlightenment.

When the Buddhist are turms 2400 years,
jeist as Tha-gyar-min founded his capital
(Tāvatinisa) on the top of Mt meru after pushing
off the alcoholic,immoral and

insignificant Asuras the glorious great-
grandson of A l aung-min of saky lineage, who
was the first and most excellent king of victarious
and properous Kon-baung dynasty will be able to
create and contral the world system containg seven
rivers which will circummumbulate Mt.

Meru"

In this way it was predicted that the
enemycrushing lion-king will found the first pal-
ace here. The Buddha (thus) east the net of this
knowledge.

64-1 မွှေ့မမဏ်၊ ညီအာနန်ကို 'the attendant monk the brother Ānanda
 ပွှေ့သမဏ် 'Lit the follower monk; i.e attendant monk
 ညီအာနန် 'Brother Ānada' refers to Ānanda, His cousin brother, who was eventually conferred upon with five highest ronks in five respects erudition, good behruioir, retentive memory, resoluteness and personal attention. He attended on the Buddha for 25 years until the Mahāparinibbāna

64-2 ဘုန်းသန်ဘဝန်၊ ရွှေလက်ညွှန်၍ 'the Blessed one pointed his fore-finger
 ဘုန်းသန် 'strong or steedfast glory'
 ဘဝန် 'Blessed one' (Pā Bhagavant)

64-3 နောင်ဖန်နာဂတ်၊ ဤတောင်မြတ်၍ 'in times to come at this noble mountain
 နောင် 'future time'
 နာဂတ် 'future'

64-4 နတ်ကလျာမယ်၊ ဤသူငယ်ကား 'this young girl who is now a beautiful golddess'
 ကလျာ 'good, fair, beautiful' (Pā kalyāna)
 သူငယ် 'boy, a young male' Here the poet uses the word သူငယ် 'in the sense of young or youth' vire spective of sex.

64-5 ကြီးကျယ်ခန်းဝါ ဤမြေခြားထက် 'a grand, magnificent aboda or dwelling place'
 ကြီးကျယ် 'grand' ခန်းဝါ (arch) dwelling place' မြေခြား 'central earth'

64-6 ရတနာပုံ၊ နေရုံနှိုင်းတု၊ မြည်ကြီးပြု၍ 'build a large country called Ratanāpura which was like Mt. Neru
 နေရုံ (Same as Meru) Mt Neru
 ရတနာပုံ 'a land of peecious stones or a land of loveliness' (Pā. Ratana+pura)

64-7 ကိန်းစုသာသန၊ သချာခန့်တွက်၊ ငါးထောင်ဝက်၍ 'at half of figure 5000 concernning the calculation of Sāsanā or Buddha's order. i.e 2500 years of Sāsanaera; That the Buddha's Sāsanā or Buddhist Order will sty for 5000 years only and that the latter half of that number (i.e 2500 yeras) have been entrested to sakka, the king of gods, is just of folk belief based on very late and doubtful Pāti writings. This statment is nowhere to be found in earlier and oulthentic scriptures in Pāli.

64-8 မြေမျက်နှာလုံး၊ ကျိုးအုံသကား 'would gater collectively almost theenture surface of the globe'

64-9 တို့မင်းဖြားလျှင် 'our most excellent king;

64-10 တရားစည်ကြီး၊ မတိုးလတ်မီ 'before beating the drum of Dhamma or doctrine: i.e before attainment of his Buddha-hood

64-11 ယောဂီဖြီးပြည့်၊ အနှိုင်းရှည်ဖြင့် 'with a large number of Yogi-s or people who practise meditation.
 - ယောဂီ 'one who partises Yoga ormetitation. (Pā yogin)
 - အနှိုင်းရှည် 'many or much in comparison'

64-12 ငါ၏သာသန၊ လေးရာ၌၏၍၊ နှစ်တောင်းဦး၏ 'when my religion was 2400 years'
 လေးရာ '400' နှစ်တောင် '2000'

64-13 ယန်မူးပျက်ပြယ် သူရာငယ်လို့ တွန်းပယ်သောအား 'by pushing and removing insignificant Asurās who are both intoxicant and immoral
 ယန်မူး 'drunken with intoxicants'
 ပျက်ပြယ် 'marally destroyed'

64-14 နေရာဗျားထက်သိကြားဘုန်းစည်၊ နန်းဦးထည့်သွေး 'Like Sakka or Tha-gyar-min built his palace on the top of Mt Neru Māgha the lad, when he became Tha-gyar-min, king of gods, was said to establish his Tā-va timisa at the summit of Mt. Meue'

64-15 ရွှေပြည်သာခေါင်၊ ရန်မျိုးအောင်သည် 'the excellent golden land which defeats all strangers or enemies, or the victorious and affluent capital'

64-16 ကုန်းဘောင်အာဖိုး ဝရာဘိဟူး 'the first founder of Kon-baung (dynasty) and the most excellent or noblest one'ကုန်းဘောင် 'name of dynasty'
 အာဖိုး 'beginning' first and foremost' (Pā- ādoa)
 ဝရာဘိ 'noblest; more excellent'

64-17 သာကိုသန်း၊ အလောင်းမင်း၏ 'of A- Laung-Min, the ruler of Sākian descent
 သာကို 'of Sākian descent or lineage'
 သန်း (arch) 'king; ruler'

64-18 မြစ်ရင်းတော်မြတ်း 'noble, blood great- grand - son'
 Main-don was the great- grandson of Alaung - Min'

64-19 လောကတတ်ကို၊ ဆုံးဖြတ်လက်ကိုင်း၊ ဖန်ဆင်းနိုင်၍ 'able to decide, create and control the world-system'
 လောကဓာတ် 'world- system' (Pā. Loka + dhāts)

64-20 ယုဉ်ပြီးတွေတွေ၊ ခုနစ်ခွေတည်း 'seven (rivers) flowing parallel or side by side'

64-21 ရေသိန္တမြစ်၊ မြေတခေတ်ကို 'field of earth having (seven) rivers'
 သိန္တူ 'Burmese name of Indus river in India a river' ခေတ် 'field; period' (Pā khetta)

64-22 ညာရစ်စက်ခုံ၊ မြင့်မြို့ခြုံသည်း '(rivers) circummumbulate Mt Meru'

64-23 ရန်ပုံဖြို့ခွင်း၊ ခြေသံ့မင်းး 'Lion-king who crushes a number of enemies' ခြေသံ့မင်း 'Lion-king is used as a figurative meaning for King-min-don who was born as Tuesday, a Lion day.'

64-24 နန်းခင်းလက်မွန်း၊ တည်လိမ့်ညွန့်သည်း 'points out that (he) will build the first palace'

64-25 ရွှေဘဏ်ကွန်ရွှေက်ဖြန်ကြုံတည်း '(Buddha) cost the net of his golden knowledge. i.e Buddha taught all.'

သာသနာမွန်၊ အညာဆန်သား¹၊ ကျမ်းဂန်အတိတ်၊
သိက်ဖျားဖိတ်ကို²၊ တိဟိတ်ဥက္ကာဌ၊ စက်နှယ်ရှာသည်၊ ဘဝသခင်
တို့ရှင်ပင်၏³။

အသခါနိရှိက်၊ ရွှေညာက်စိတ်ဖြင့်⁴၊ သိဂုံနိတ်ကြော်ပုံး၊
အုပ်၍၏ချုံးသော်၊ ကိုးလုံးအကွာရာ၊ နန်းစဉ်လာဖြင့်⁶။

သာသနာစက်၊ ဘူမိနက်ကား⁷၊ ရွှေသန်လျက်စွန်း၊
ဘုံကြော်နှင့်⁸မှ၊ မန္တလေးညွန့်၊ ညာသို့ဂွန်၍⁹၊ အရှန်အဝါ¹⁰၊
နှစ်ထောင်သာသည်၊ လေးရာစွန်းကယ်၊ ထွန်းဆုံးယဉ်¹¹၊

ဘုန်းကြွယ်ဘုရား၊ လောင်းမင်းဖျား¹²အား၊ သိကြား
လိုသီ နှီးဆော်ညို၍¹³၊ ပတိသဟံ၊ လောင်သောင်းရွှေရှုနှင့်¹⁴၊
အလျှော်ထိုးထိတ်၊ မိုးလုံးညိုတ်သည်¹⁵၊ ဟာရိတ်ဘုန်းလူး၊
သနကို¹⁶တိုး။

ကြည်ဖြေသွေ့၊ ဤအခါကား¹⁷၊ စကြာမောင်းနှင့်၊
ဘုန်းပေါင်းရှင်¹⁸၏၊ လိုအင်တော်မြတ်၊ ပြည်သတတ်ဟု¹⁹၊
ကူးပို့ပါမိဟုန်၊ ပြဟ္မာဂုဏ်ဖြင့်²⁰၊ သုန်သုန်လွမ်းမိုး၊ ပြည်လုံး²¹၍၊
ညွတ်ကျိုးရှိသော၊ တောင်းပန်စေသော²²။

ပရမထွော်ချာ၊ လောကနာကား²³၊ ကေသရာခံ၊
ပလွှင်ပုံထက်²⁴၊ တို့ရှုံးတောင်း၊ ဘုရင်ပေါင်း²⁵တို့ ဦးခေါင်း
ညွတ်ခွေ၊ ပိုလ်ထုပွော်²⁶၊ ရွှေကုမ္ပဏီကြား နှုတ်ပျော်ဖြင့်²⁷။

ရတနာပုံ၊ မြေခံရန်လွတ်၊ ပြည်တော်မြတ်ကို²⁸၊ ခုနစ်
ပတ်ခွေ၊ တောင်ရဲရွှေနှင့်²⁹၊ ရွှေတညီးညီး၊ နေရာထီးလျှင်၊
အပြီးခုံက်ဆောက်၊ ဤဝယ်ရောက်သို့³⁰၊ လုံလောက်ခုံင်ခုံ၊
ငါတည်အုံဟု³¹၊ တုံတုံမြှိုက်သံ၊ ဘဝင်လျှော်သည်၊ မိုးယံတြင့်
နှဲနှဲတည်း³²။

The prediction in the texts that the noble Buddha's religion or Sāsanā would go up-country became known to the un-exhortative knowledge of our lord of life

Who, being born as the best (of men) with three-fold qualities, possess the authority as sharp as a (cutting) wepan, as if the golden casket was closed with a golden cover. According to the royal

tradition, it was recereded in nine letters that the Buddha's Dispensation would go up-strean from the palace at the spit to Mandalay, the lucky land for it.

When the splendid Buddhist are came to

2400 years, the sakka, knowing this fact and agreeing with the Brohmin chiefs, sahampati with a following of 10,000 attendant- Brahmā-s and Haritā and Sanaikumāra whose

glowings filled the slay all believed that it was the period when the desires of the very powerful lord of the wheel-treasure would be fulfilled, Then through the supra- normal powers bared in the

well- springs of the psychic powers, they awokes the entire kingdom to worship and request (for the concient of) the lord. The most exalted chief of the world, while sitting on the thrane suppouted by lions in 80,000 attendant kings drooping the

heads, made this address with his lotus-fragrant mouth, saying. 'I will build this excellent capital ya-da-nar- bun, on this enemyfree raised ground, surrounded by 7 mountiaon ranges as if the gold- shining MtMeru were removed here. This serence words went up sweetly and melodious to the top of the sky.

65-1 ဘာသနာမွန်၊ အညာဆန်သား 'noble religion will go up-country
 ဘာသနာ 'Buddha's religion' (Pā- sāsanā)

65-2 ကျမ်းဂန်အတိတ်၊ သိုက်ဗျာခိုတ်ကို 'predictive legends and prophecies in the texts
 ကျမ်းဂန် 'text, book' (Myan-kyan + Pā gantha)
 အတိတ် 'onen; prediction' sign
 သိုက် 'prophecy; oracle ဗာဒိတ် 'preordination (Pā byādita)

65-3 တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ၊ စက်နှယ်ရှုသည်၊ ဘဝသခင်၊ တိုရှင်ပင်၏'(that) which is as sharp as a wesapon belonging to our lord of life who is the best blasses with three-fold intues
 တိဟိတ် 'three virtues of the best men' viz absence of greed (alobha) absence of anger (adosa) and absence of ingcrance (a moha) (Pā ti + betuka)
 ဥက္ကဋ္ဌ 'best, most excellent' (Pā ukkaththa)
 စက် 'weapan, a autting machine (Pā - cakka)

65-4 အသီရိရိက်၊ ရွှေညာ၏ထိပွင့် 'through his golden un-exhortative knowledge
 အသီရိရိက် 'un- urging; un-exhorative (pā a + sainkhārika)

65-5 သိုဂိန်ကြော်ပူး၊ အုပ်၍ချုံးသော် 'when closed the golden casket with its cover
 သိုဂိန်က် 'a kind of quality-gold (Pā siga + nikha)
 ကြော် 'a casket'
 ချုံး 'abidge ' put into a summery'

65-6 ကိုးလုးအကွာရာ၊ နန်းစဉ်လာဖြင့် 'on nine letters according to the royal tradition.

65-7 သာသနာစက်၊ ဘူမိနက်ကား 'the auspicious ground for Buddha- sāsanā
 သာသနာစက် 'Lit the circle of sāsanā (Pā sāsanā)
 ဘူမိနက် 'auspicious orpropetious ground (Skt bhimi + laksna)

65-8 ရွှေသလျက်စွန်း၊ ဘုံကြော်နှံမှ 'from the palace at golden spit'
 သလျက်စွန်း: 'Lit a section of land shaped as a four- edged sword of a king
 ကြော်နှံမှု: (arch) 'magnificent mansion; palace

65-9 မန္တလေးညွန့်၊ ညာသိုကွန်၍ 'go upcountry to excellent Mandalay'
 မန္တလေးညွန့် 'Lit Mandalay, the shoot (of all places)
 ညာ (fr အညာ) ' up- stream; up-country

65-10 အဂျာန်အဝါ ' (year or era) of sulendour

65-11 နှစ်ထောင်သာသည်၊ လေးရာစွန်းကယ်၊ ထွန်းဆဲဝယ်၌ 'in the (Buddhist era) of 2400
 နှစ်ထောင် '2000' လေးရာ '400'
 စွန်းကယ် 'which exceeds'

65-12 ဘုန်းကြွယ်ဘုရား၊ လောင်းမင်းဖျားအား 'the glorious king who is the most splendid Buddha-em-bryo

လောင်းမင်း 'the king who is Buddha- in future'

65-13 သိကြားလိုသိ နှီးဆော်ညို၍ 'knowing the wish (of the king) Tha- gyar min urges and co-ordinates'
သိကြား: 'Burmese name for Sakka, king of gods'
နှီးဆော် 'urge; remind' ညို 'co-ordinate'

65-14 ပတိသဟာ သောင်းရွှေရွှေနှင့် 'Sahampati Brahmā with a retinue of 10,000 Brahmā-s
ပတိသဟာ refers to Sahampati, one of the great brahmās who adore and revere Buddha'

65-15 အလျှော်တိုးထိတ်၊ မိုးလုးညီတ်သည် '(whose flames ruse up and fill the entire sky'

65-16 ဟာရိတ်ဘုန်းလူ သနကုတ္တိ 'splendid Hārita, the Brahmā chief and Sanaikumāra, the great Brahmā.
ဟာရိတ် 'one of great Brahmās with 100,000 reti. (Pā Hārita)

65-17 ကြည်ဖြူသဒ္ဓါ ကြုံအခါကား 'this time which is generous and well-wishing'
သဒ္ဓါ 'generous; loving' (Pā . saddhā)

65-18 စကြာမောင်နှင်ဘုန်းပေါင်းရှင်၏ 'of the multi- glorious lord who travels with cakka-treasure
စကြာ 'treasure of a universal king a wheel which can carry him everywhere he wishes'

65-19 လိုအင်တော်မြတ်၊ ပြည့်သတတ်ဟု 'noble wishes will be fulfilled' ပြည့် 'fulfill or fill'

65-20 ကြုံပိုင်ဟုန် ပြောဗုဏ်ဖြင့် 'by virtue of the power of a Brahmā, the quality of iddhi or power
ကြုံပိုင် 'well- springs of power' (Pā iddhi + pāda)

65-21 သုန်သုန်လွမ်းမိုး ပြည်လုံးနှီး၍ 'awakening the whole kingdom by over-powering it'
သုန်သုန် (adv) briskly

65-22 ညွတ်ကျိုးရှုံးသော တောင်းပန်စေသော် 'when asked to request (him) submissively and respectfully
ညွတ်ကျိုး: 'be submissively be humble'

65-23 ပရမေတ္တာချား လောကနာကား 'the excellence and top of the lords of the world
ပရမေ 'excellence, the best' (Pā -parama)
တ္တာချား 'top, excellency'
လောကနာ 'lord of the world' (Pā-Loka + nātha)

65-24 ကေသရာခံ ပလွှင်ပျံထက် 'on the high throne supported by lions'
ကေသရာ Lit king of manes; lion' (Pā- kesa + rājā)
ပလွှင်ပျံ 'the flying throne or high throne?'

65-25 ထီးရံရှုံးသောင်း ဘုရင်ပေါင်းတို့ 'all 80,000 attendant kings
ထီးရံ 'attendant' ရှုံးသောင်း: '80,000'

65-26 ဦးခေါင်ညွတ်ခွေ ဗိုလ်ထူးပွောင်း 'in the middle of men dropping heads' . i.e in the centre of (kings)
who are sitting with their heads down'

65-27 ခွဲကုမ္ပဏီကြာ၊ နှုတ်ပျူဗြာမြင့်၊ 'with cordial words form his lotus- like mouth' ဝါယာ 'warm; cordial ခွဲကုမ္ပဏီကြာ 'golden lotus - flower; Mouth is often compared to a fragrantitous.

65-28 ရတနာပုံ၊ မြေခုခန်လွတ်၊ ပြည်တော်မြတ်ကို 'the magnificent country Ya-da-nar- bon which is free from danger

65-29 ခုနစ်ပတ်ခွဲ၊ တောင်ရဲခွဲနှင့် 'with seven attendant mountaious
ခုနစ် 'seven' ရဲခွဲ 'attendant'

65-30 ခွဲတညီးညီး၊ နေရာထီးလျှင်၊ အပြီးစိုက်ဆောက်၊ ဉှုဝယ်ရောက်သို့ 'just as the gold- brought umbrella-like Nerue were removed here' ခွဲတညီးညီး 'bright or shining with gold.နေရာထီး 'Mt Meru which is towering like a parasol

65-31 လုံလောက်ခိုင်ခဲ့၊ ငါတည်အံဟု 'that " I will build (the city) sufficiently and firmly'

65-32 တဲ့တဲ့မြှုက်သံ၊ ဘဝင်လျံသည်၊ မိုးယံတြိမ့် နွဲနွဲတည်း၊ 'the voice of his steadfast order want up as far as the top most heaven filling the sky melodiously
တဲ့တဲ့ 'firmly; stead fastly
ဘဝင် 'top most heaven (Pā - bhava- agga)

နေအံသူမာ၊ တိတ္ထာလျင်¹၊ လိတ္ထာခန်းနေ၊ ဂဏန်း
ခြေဖြင့်² ကုဋ္ဌတွက်စစ်၊ တရာ့ရှုစ်တည့်³၊ ပတ်ရှစ်လှည့်ဝါ
ယူနောကို⁴।

မျက်နှာလေးပါး၊ ပြဟ္မာသား⁵တိုးနှုတ်ဖျားဂုဏ်
နှစ်ဟောညီသည်⁶၊ ကာစရိယ၊ ကာလသံဝမ်းသက္ကရာဇ်လျင်⁷
အနှစ်တယောင်၊ ကျော်အောင်နှစ်ရာ၊ ဆုံးရှုစ်သာတွင်⁸၊

ပျော်တော်မြေ၊ ပျော်မိတ်မှတ်⁹ဖြင့်၊ စတ္တရွှေ၊ စသည်
ပတ်ဂိုက်၊ မဟာရှိက်သို့¹⁰၊ သောင်းတိုက်ကျော်ထွန်၊
အရည်လွန်သည်¹¹။

မတ်မွန်ကြံးသိုင်း၊ ရွှေသိုင်းသို့¹²၊ အနှုင်းမတန်း၊
မြေနက်သန်ကို¹³၊ ကြန်မာ်လာ၊ ရွှေသောခါ¹⁴၍ တာဝတိနှုံး၊
တောင်နေရှု¹⁵မှ၊ ဝိသကြံကိုယ်၊ အလိုတော်သိဝင်ဘိရကား¹⁶။

မြေတပါးထက်၊ ထွက်ဖျားခေါင်နှစ်၊ မန်းမြေသိမ်
(နှုံး?) ကို အကြောင်းတယောင်၊ တောင်တောင် (ဖောင်း?) သံလေး၊
ကောင်းချီပေးသော်၊ လေးသောင်းနှစ်သိန်း၊ အကိန်းခန့်တွက်၊
မြေအချက်¹⁷မှ၊ ဘဝ်မိုးဆုံး၊ လူပတ်ကုံး¹⁸လည်း၊ ခြိုင်ပြီး၊
ကဲလွန် ဝိတို့နှုံး²¹။

အေမွန်ချီးသောင်း၊ စံနည်းကောင်းဖြင့်²²၊ ပေါင်း
ပေါင်း ရှုရှု ဘိသိက်ပြုသည်²³၊ သာဓာအောင်သံမဲ့တည်း²⁴၊

When the Sundya planet travels through
eight corners, it has to travel a distance of one
yojana in 108 years (of planetary age.)

The four-faced porahmā-s had made a
similar prediction that in 1218 M.E. the noble,
royal council, lords, who were like the surrounding
great gods just as Dhatarattha etc, would
select the

matchless ground complete with auspicious
characteristics.

(Then) We-tha-kyune from Ta-va-timi-sa
heaven on Mt. Merce, knowing the king's wishes,
himself joined them and praised.

the most excellent and glorious ground
of Mandalay thousand times more than the others.

All the people from the earth of 240,000
yojana-s (in cubits).

under the highest level of existence,
being much delighted and elated together made
applauses saying 'well-done' continuously

66.1 နေအဲသူမာ၊ တိတ္ထာလျှင်၊ 'the sundays planet or the sun and Rāhu planet or asunding node of the sun.
 အဲသူမာ (astrol.) 'sun'
 တိတ္ထာ (astrol) 'Rahu' (skt.rāhu)

66.2 လိဏ္ဍာခန်းနေ၊ ဂဏန်းခြေဖြင့် 'in terms of mathematics in hours'

66.3 တရာရှစ်တည့် '108 (is the number)'. This 108 is obtained by counting the number of years the planets stay in their respective corners, as sunday corner (to years), Manday corner (15 years) etc. That is called in astrology age of planets.'

66.4 ဖတ်ရစ်လှည့်ဝါ ယူနောကို 'the distance the sun travels through all eight planets.
 When the sun goes through all the eight planets, it travels a distance of one yojana in 108 years.

66.5 မျက်နှာလေးပါး၊ ပြဟ္မာသားတို့ 'Brahmā-s with four faces.' This Brahmā is the Caturāyana or four-faced Hindu Creator who prominently figures as one of the Hōkg Trinity of Hinduism, along with Visnue and Sva.

66.6 နှုတ်ဖျားရုပို့၊ နှစ်ဟောညီသည် 'the year similar to what is spoken through popular usage (by Brahmā-s). ရုပို့ 'popular usage' (Pà.ruhte)

66.7 ကိုစရိယာ၊ ကိုလသံဝစ်၊ သဏ္ဌရာန်လျှင်၊ 'the ordinary (Burmese) era or year'
 ကိုစရိယာ 'Lit graging or wanduring ground for cattle' i.e. wandering or moving (year), (Pà.gocariya) တိုလ 'time, period'. (Pà.kāla)
 သံဝစ် 'year' (Pà.samvacchera)
 သဏ္ဌရာန် 'era; the Burmese era as decided by Sakka+rāja or Tha-gyar-mai.'

66.8 အနှစ်တထောင်၊ ကျော်အောင်နှစ်ရာ၊ ဆဲရှစ်သာတွင်၊ 'the year 1218 ME. (i.e. 2400 B.E, 1356 A.D)

66.9 ပျော်ကော်မြတ်၊ ချာခိုတ်မှတ်ပြင့် "by the noble and cordial records of the predication."
 ပျော် 'cordial; sincere'

66.10 စတ္တရွှေ၊ စသည်ပတ်ဝိုက်၊ မဟာရှိက်သို့ 'Like the (four) great guardian goods beginning from Dhatarattha.'
 စတ္တရွှေ is one of the four Guardian goods protecting Eastern quarter, along with Virulaka in the south, Virēpakkha in the west and kuvera in the north.
 မဟာရှိက် 'great goods or kings.' (Pà.maha + raja)

66.11 သောင်းတိုက်ကျော်ထွန်၊ အရည်လွန်သည် famous on this Jambu-continent with their overwhelming virtues'
 သောင်းတိုက် 'the continent of 10,000 yejanas or Jambu-continent.
 အရည် (fr. အရည်အသွေး) 'virtue, qualities'

66.12 မွတ်မွန်ကြသိုင်း၊ ရွှေသနိုင်းသို့ 'the noble officials who can consider or think'
 ကြသိုင်း (arch.) 'thinks of; consider'
 သနိုင်း (arch) 'officials; ministers'

66.13 အနှစ်းမတန်၊ မြေနက်သနကို 'the incomparable and lucky earth'
 နက်သန် (arch) land of auspicious signs'

66.14 ကြန်မင်္ဂလာ၊ ရွှေးသောခါ့ 'when (they) choose the auspicious characteristics of the land'
 ကြန်မင်္ဂလာ (or မင်္ဂလာကြန်) propitious or auspicious signs of the land'

66.15 တာဝတိန်ဘုံ၊ တောင်နေရာမှ 'from Mt. Neru where Tavatimsa-heaven exits'
 တာဝတိန်ဘုံ၊ 'Tavatimsa heaven'

66.16 ဂိသကြံကိုယ်၊ အလိုတော်သီဝင်သိရကား၊ 'knowing the wish (of the king), Visukamma himself
 joined (them.)
 Visukamma is the sakka's assistance and an expert in architecture and engineering.

66.17 မြေတပါးထက်၊ ထွေတ်ဖျားခေါင်နှင့်၊ မန်းမြေသိန်ကို 'the glorious land of excellent Mandalay more
 than others' သိန် 'glorious, good' (Pà.sire)

66.18 အကြိမ်တထောင်၊ ဖောင်ဖောင်သံလေး၊ ကောင်းချီးပေးသော် ' (he) gives applause for (it) loudly one
 thousand times ဖောင်ဖောင် (adv) 'loudly' ကောင်းချီး 'applause, prais

66.19 လေးသောင်းနှစ်သိန်း၊ အကိန်းခန့်တွက်၊ မြေအချက်မှ 'from the centre of earth figuring 240,000 cu-
 bit feet'
 According t Burmese cosmogony, the earth has 240,000 yojana-s in cubits.

66.20 ဘဝ်မိုးဆုံး၊ လူပတ်ကုံးလည်း 'all the people upto the end of uppermost reach'.
 ပတ်ကုံး 'all on four sides; all'

66.21 ရွင်ပြားကဲလွန်၊ ပီတိုန်၍ 'Laughing extremely and delighted very much.'
 ပီတိ 'elation; delight' (Pà . pitin)

66.22 အဗွဲနှံသောင်း၊ စံနည်းကောင်းဖြင့် 'in the good tradition of giving thousands and thousands of
 noble applause'
 အဗွဲ 'applause; words of praise' (Pà.obhà)
 မွန် (fr.မွန်မြတ်) noble; excellent'

66.23 ပေါင်းပေါင်းရှရ ဘီသိက်ပြုသည် 'they consecrate together in a chadtic mix'.
 ပေါင်းပေါင်း 'together' ရှရ 'in a chadtic way'
 ဘီသိက်ပြု 'make consecration on' (Pà. ablir + seka)

66.24 သာဓာဇာောင်သံ မစဲတည့်း 'the victorious voice of exelaiming 'sàdhee' does not cease'
 သာဓာ is a religious word in Pati you exclaim to say 'Well-done' when someone
 shares his merit, saying 'ahmya.' This rite of saying 'sà-dhu' belongs to Theravàda buddhist
 community aloneand by doing so, It is believed that you are one of the partners to join any
 religious activity, function,etc.

အေတိသူဗြာ၊ ပုရာဏ်သည်၊ သကမ္မဂန္ာ (နှီ²)
ကျမ်းခွဲစာဖြင့်¹၊ ရှစ်ဖြာကိုးပုံ၊ ဆဲခြောက်စုံတည့်²၊ ဘုမ္မိနက်
သန်၊ ကြန်မင်္ဂလာ၊ ရွှေးချယ်ရှာသည်³၊ မဟာဗုဒ္ဓဘေး
တည်ရာမြေသိ⁴၊

(ကျ⁵)က်သရေစုံညီ၊ မန်းမြောက်ဝယ်⁵၊ ကိုးလီကွက်
ကတ်၊ ကိုးပြန်ခတ်သည်⁶၊ နဝရက်စုံ၊ တများပုံထက်⁷၊ ဝရွှေးကျိုး
ရော်၊ မိုးလျှပ်စစ်သွို့⁸၊ ရှစ်ဆဲတော်း၊ တန်ခိုးထူးသည်⁹၊ နတ်မျှား
တို့အား၊ ရပ်စေားပြီး¹⁰၊

မြို့က်စားလက်မှု၊ ပူဇော်ဟုံလျက်၊ ချံကွာဂါတာလမ
ချေသာ၊ ယေဇာဝါက္ခာဝါ၊ အစဖြာသည်¹²၊

ပြဟ္မာန္တုဖြိုက်၊ ပုဒ်ပိုဒ်လေးပါး၊ မန္တရားဖြင့်¹³၊
ဘွားဘွားမန်းမှတ်၊ စုတ်ရှုံးချီး၊ မျိုးယူပြီးသည်¹⁴၊ လေးသီး
တောင်ထုတ်၊ စတုမှုခိုက်¹⁵၊ ဂါဂိုလ်အလီ၊ သုံးဆယ်စီဖြင့်¹⁶၊

အညီသင့်ရန်၊ စနစ်ဖန်သည်¹⁷၊ ကောင်းကြန်မြေဆို
အခဲတည်း¹⁸။

Descriptions of the lucky signs of good earth are given in eight-fold or nine-fold sets or sixteen pairs in sanskrit texts like Jotis' astra and Purāna-s

When the search was made in consultation with these statements, the spot of glorious earth at Madalay, which was like the land where the Bo-tree was situated, was found

There the eighty-one

god-generals were made to stand on eighty-one jewel-decorated spots of land marked by lines, like lightings flashing and thendering

Holding their plams in the form of worships, the god-generals recited several times the four-footed sanskrit mantras, first spoken by the brahmā, beginning with Om! svapātālamadhye su ye davā svabbhu gamphavā

After that they had the four archways founded at four different sides at an equal distance of thirty gāvuta-s apart.

The place was the essence of good earth.

67-1 ဇော်သူဗြာ ပုရာက်စသည်။ သက္ကဇာဝန္တာ၊ ကျမ်းရွှေစာဖြင့် 'in Sankskrit texts jiest as joti Sartra Purāna etc. သက္ကဇာ 'Sanskrit' (Pā- Sankharita)
ဝန္တာ 'text, book' (Pā gantha)

67-2 ရှစ်ဖြာကိုးပုံ၊ ဆဲခြောက်စုံတည်။ 'eight- fold, nine-fold and sixteen pairs of sets of auspicious signs (of selection lucky earth)
If means the textual sets of auspicious characteritis in sanskrit are eight, or nine sets or 16 pais

67-3 ဘုမ္မိနက်သန်၊ ကြန်မင်္ဂလာ၊ ရွှေးချယ်ရှာသည်။ 'when (they) choose the auspicious land endowed with lucky characteristics
ဘုမ္မိ 'earth; land' (Pā bhumi)
နက်သန် (arch) having lucky characteristics

67-4 မဟာဗုဒ္ဓဟော၊ တည်ရာမြေသို့ 'Like the land where the bodhi-tree or bo-tee stood
မဟာဗုဒ္ဓဟော 'great bo-tree is the name of a banyan-tree in Burmese where Buddha is supposed to gain enlightenmint.

67-5 ကျက်သရေစုံတည်။ မန်းမြောက်ဝယ်။ 'in this land of Mandalay full of glory' ကျက်သရေ 'glory, grace (Mon- Kyaik Pā sire)

67-6 ကိုးလီကွက်ကတ်၊ ကိုးပြန်ခတ်သည် 'nine plots marked with nine times

67-7 နှုန်းရက်စုံ တမ္မုပုံးပုံတက်။ 'on that (particular) lined plot where nine kinds of gems were ready,နှုန်းရက် ' nine -fold gams (Pā nava+ratona)
တမ္မုပုံး: 'line or a lined plot of earth'

67-8 ဝို့ကျိုးရန်၊ မိုးလျှပ်စစ်သို့ Like thendering flashes of rain lightning
ဝို့ 'Lighting; flash of lightring (P vijju)

67-9 ရှစ်ဆဲတစ်ဦး၊ တန်ခိုးထူးသည်။ 'the eighty-one (goods) of spacial or distinctive powers'
ရှစ်ဆဲတစ်ဦး '81' going back to join note 67.6, where 9 x 9 will be 81

67-10 နတ်မှူးတို့အား၊ ရှစ်စေနားပြီး 'asking (81) chiefs of gods stand' နတ်မှူး 'chief ruler of gods'

67-11 မြောက်တားလက်စုံ၊ ပူဇော်ပုံးလျက် 'pay respect profusety with elasped palms
စုံ 'profusely' abundantly

67-12 ဦး ဂုပါတာလမချေသူ၊ ယေဇာဝါ ဂုမ္မာဂ္မာဝါ၊ အစာဖြာသည်။ beginning with the words Om svapa-tālamadhyesu etc
The originals words given by the author are taken from a sankrit verse invoking gods to be present on the spot and bless people for the success of the cemmission Usually on religious or certain ritualistil celebratain. such words are recited by either Brahmins or someone who is officiating the occarin. The custom, almost a natinal character in Burmese animion, may have come through Brahmins and hindu priests who had came to Burmese even before 10 th C.A

ပရီမဏ္ဍာလာ၊ လူည်စကြာဖြင့်¹၊ တရိုက်မျှ
မှန်မှချသည်၊ ဥသဘလေးဆယ့်²၊ နယ်ကြောန်းဗ္ဗာ၊ အောင်
ခန်းမြေထက်³၊ ကြ(ကျုံး)က်သရေဆိပ်၊ မြို့(ချို့း)မပိုင်တည့်⁴။

ဦးကိုင်ကမ္မာ၊ နေနှစ်ယော်သည်၊ မဟာပနာဒါ
ဘူနာထော်၊ ပုညနက်ကို (နှို့း)၊ ဘုန်းသတ္တိဖြင့်⁶။

ပါရမီအလျှောက်၊ မြေမှပေါက်သည်⁷၊ ထုတ်
ခေါက်နဲ့လျား⁸၊ မြားဆယ့်ခြောက်ချက်⁹၊ အောက်ထက်မိုး
ခေါင်၊ စနစ်ဆောင်သော်၊ တစ်ထောင်မြားကွန်၊ ပြာသာ၌
မွန်နှင့်¹⁰၊ ဝေယွန်ာ၊ ထိုခြင်းရာကို¹¹။

ကျမ်းလာကြားကျော်၊ ကြားဘူးသော်လည်း¹²၊ မျက်
မြော်မရှေ့၊ ကာလဝေး၍¹³၊ အရေးဖျက်ပြယ်၊ အိပ်မက်နှယ်
သို့¹⁴၊ စိတ်ဝယ်ရွန်းချွန်း၊ မရှိလွန်းတည့်¹⁵၊ အစွန်းလေးဘက်၊
မြေအချက်ကို¹⁶။

ခွဲစက်မောင်းနှင့်၊ တိုရှင်ပင်၏¹⁷၊ နိသင်သမ္မာ
ဘုန်းဘ(ဖုံး)န် လာသည်¹⁸၊ ရတနာပုံ၊ မြေခုံသမတ်၊ ပြည်
ပြာသာ၌ကား¹⁹၊ လောကဓာတ်ဘုံ၊ ကိုယ်တွေ့ကြော်၍²⁰၊ စက္ခား
တည့်တည့်၊ ဖူးရသည့်ကြောင့်²¹။

အင်ပြည့်အင်ရွှေ၊ မဖြစ်မြေဟု²²၊ လိုက်လွှဲဝမ်းရွှေ၊ သိမ့်
တင်၍၊ မင်္ဂလာမြောက်မြှင့်၊ မြို့(ချို့း) ထိုက်သင့်သည်²⁴၊
တိုရှင် ဘုန်းတော်လွန်ကဲတည့်²⁵။

When you travel in a wheel - treasure around the circle (you find) on the centur of a victorious ground measuring 40 usabha and about a gāvuta an illustrious and graceful palace whose beauty could hardly

be extolled

Through the power of invaluable merits of the lond of earth named Mahāpanāda who descended from the solor dynasty in the earliest days of the world, there automatically

appeared a grand palace with sixteen pertius across breadth and lenght and one thousand purlins from roof and floor, like we-ja

yan-ta place (of sakka)

Thought much had been heard about them from texts, they were never clear in (our) mind and appeared, because of a distance in time, dim and faint as in a dream

we personally vitnessed the sprial palace on the raised ground in Ya-da-nar-bon, created by the power of the glories of our lord, who used to drive to the four surrounding contients, and were much elated for that

un-natural and extra-ordinary event which should be consecrated and extolled

The power and glory of our was in excess

68-1 ပရိမဏ္ဍလာ၊ လူည့်စကြာဖြင့်၊ '(when you) you around in a wheel or (when you) travel round and round with a wheel- treasure
 ပရိမဏ္ဍလ 'round or a rounded shape' (Pā pair + mondala)

68-2 တဂါတုတ်မျှ၊ မှန်မူချသည် ဥသဘလေးဆယ် 'one gāvuta (or a quarter of one yojana) and forty-distances of 140 cubits in fact
 ဂါဂိုလ် 'a distance of $\frac{1}{4}$ yojana or 80 usabha-s (Pā gāvuta)
 ဥသဘ 'a distance of 140 cubits (Pā usabha)

68-3 နယ်ကြောင်းဗွေ၊ အောင်ခန်းမြေတက်၊ 'on that victorious land in the centre of palace compound
 ကြောင်း (arch) palace
 အောင်ခန်းမြေ 'earth destined for success or vieto'

68-4 ကျက်သရေဆိပ်၊ ချီးမပိုင်တည် 'the cluster of glory that cannot be praised ကျက်သရေ 'glory (Monkyait Pā si) ချီး (from ချီးမှမဲ့) proise, extol

68-5 ဦးကိုင်ကမ္မာ၊ နေ့နှစ်လာသည် 'descending from solar race from the very beginning of the world
 ဦးကိုင် 'beginning; first and faremost
 ကမ္မာ 'the world; the globe (Pā kappa)
 နေ့နှစ် 'solar clan or descent

68-6 မဟာပနာဒ၊ ဘူနာထၢာ၊ ပူညန္တီ၊ ဘုန်းသတ္တိဖြင့်၊ 'though the power of invaluable merits of the lord of earth cllled Mahāpanāda
 သာနထ 'Lord ar chief of earth (Pā bhumi + nā tha)
 ပူညန္တီ 'merits of invaluable price (Pā - puñña+ anaggha)
 King Mahāpadāna (J 264) who in Buddha's time become venerable Bhaddaji, had a palace buit up with tiers in height and & yojanas in length complete with 1000 rooms. Here the poet compares Min- don's palace with this marvellous mansion.

68-7 ပါရမီအလျောက်၊ မြေမှုပေါက်သည် '(which) appeared out of earth, because of one's perfection of Pārami-s
 ပါရမီ 'virtures perfections in practices (Pā - pārami)

68-8 ထုပ်ခေါက်နဲ့လျား 'breadth and width

68-9 မြားဆယ့်မြောက်ချက် 'sixteen purlis

68-10 တထောင်မြားကွန်၊ ပြာသာၢ်မွန်နှင့် 'the maginificent palace with one thousand purlins
 ပြာသာၢ် 'palace, mansion' (Pā pāsāda)

68-11 ဝေါယန္တာ၊ ထိခြင်းရာကို 'the fact that (the palace was like) We-ja-yan- tar palace
 ဝေါယန္တာ၊ ထိခြင်းရာကို 'name of sakka's palace (on Mt. Meru)

68-12 ကျမ်းလာကြော်ကျော်၊ ကြားဘူးသော်လည်း 'have heard of it out of the classical texts
 ကျမ်း 'text; a classical text

ကြားသူး 'have heard of have already heard of

68-13 မျက်မြော်မရှုံး ကာလဝေး၍ 'it has been far in time and not directed to the eye; i.e it is far in time and not visible
မျက်မြော် 'sight to the eye
ရှုံး (arch) directed or guided
ကာလ time, period (Pā- kāla)

68-14 အရေးပျက်ပြော်၊ အီပိမက်နှယ်သို့ 'the mother is distorted like in a dream' အီပိမက် 'dream

68-15 စိတ်ဝယ်ခွဲန်းခွဲန်း၊ မရှိလွှာန်းသည့် 'there is not great appreciation in mind' ခွဲန်းခွဲန်း 'great appreciation

68-16 အစွန်းလေးဘက်၊ မြေအချက်ကို 'the four corners of the significant land; i.e the four continents which stand like the four corners of Mt. Meru

68-17 ရွှေစက်မောင်းနှင်း၊ တိုရှင်ပင်၏ 'of our lord who used to travel (to these places) with his wheel-treasure
တိုရှင်ပင် 'our chief; our lord

68-18 နိသင်သမ္မာ၊ ဘုန်းဖန်လာသည် 'which is created by the power which is the benefit of his perfection
နိသင် 'benefit; effects' (Pā - āsamisa)
သမ္မာ 'perfection; fulfillment' (Pā - sambhāra)

68-19. ရတနာပုံ၊ မြေခုံသမတ်၊ ပြည်ပြာသာတ်ကား 'the tiered palace on this raised ground called Ya-danar-bum'

68-20 လောကဓာတ်ဘုံ၊ ကိုယ်တွေ့ကြံ၍ 'we have experience of personal contact (with this palace) in the world
လောကဓာတ် 'the world; the world element (Pā Loka + dhātu)
ဘုံ leave; heaven; world (Pā bhumi)

68-21 စကွဲ့တည်တည်၊ ဖူးရသည်ကြာင့် 'because we have to see it with our (own)eyes'
စကွဲ့ 'eye, flesh - eye' (Pā cakkhu)
ဖူး 'meet; see with (our eyes)

68-22 အင်ပြည့် အင်ခဲ့၊ မဖြစ်မြေဟု 'it is uncommon to be satisfied or fascinated
မဖြစ်မြေ 'Lit not to happen; rarely happens
အင်ပြည့် 'be satisfied' အင်ခဲ့ (arch) 'be fascinated'

68-23 လိုက်လှုဝမ်းရွှေ့၊ သိန့်တင်၍ 'speaking highly of (it) sincerely and happily
လိုက်လှု 'sincerely' ဝမ်းရွှေ့ 'happily; gladly
သိန့်တင် 'to prase highly; to speak highly'

68-24 မဂ်လာမြောက်မြှင့်၊ ချိုးထိုက်သင့်သည် 'it should be honoured by blessings and auspiciousness

68-25 တိုရှင်ဘုန်းတော်လွန်ကဲတည်း။ 'our lord possesses excessive glory
လွန်ကဲ more; in excess

ခုနစ်ခွေဆင်၊ ရွှေရွှေမြိုင်လျက်¹၊ တောင်နှင့်ရေသိန်
ဝင်းဝင်းထိန်များ၊ အလိန်ငါးထွေ့(တဲ့)² သားသားညွှတ်သည်³
ကြာသွှတ်ပုံမွှာ၊ ရွှေမြို့တာသို့⁴၊

သိဂုံးခဲ့ခိုင်၊ ဗွဲချိန်တိုင်ထက်⁵၊ မြိုင်မြိုင်ဖြူးဘုန်း
မျက်မျိုးမွှန်သား⁶၊ ဝေလယ်နှစ်းပြာသာ်ကွန်းနှင့်⁷၊ နှစ်းနှစ်း
ချိန်သော်⁸၊ အော်နှစ်နှစ်လူ၊ မင်းနှစ်ဆူတွင်⁹၊

ဘူပတိဖျားတို့ထွှတ်ထားကို¹⁰၊ သိကြားမတည်၊
ညွှတ်ရသည်ကြောင့်¹¹၊ ပြည်ပြာသာ်ချင်း၊ အနှစ်းထွင်း
လည်း¹²၊ သုံးကွင်းမျက်မှန်၊ ဗောဓိဥပါတ်ကို¹³၊

ကပ်လွှန်မင့်၊ ပိုင်တော့အုံ¹⁴သား၊ ဖုံ.ဖုံ.ဘုန်းတန်း၊
လူမင်းနှစ်းလျင်¹⁵ပြုတွေ့န်းကဲလွန်၊ သာသင့်တန်ဟူ¹⁶၊ လျော်
ကန်ယုတ္တာ၊ သဘောရှိ၏¹⁷၊ ဘူမိအချာ၊ ဝိယောထက်¹⁸၊

ရတနာပုံ၊ နိတုံတံဆိပ်၊ ရွှေလိပ်သွန်းသွန်း၊ မြို့နှင့်
နှန်းကို¹⁹၊ ပတ်သန်းခိုင်ကျည်၊ ဘုန်းတော်တည်၍²⁰ရက်ရှည်
မငင်း၊ ပြီးအောင်မြှင့်သော်²¹၊

ရေပင်လယ်ခိုင်၊ ခုနစ်ပြိုင်နှင့်²²၊ ကျောက်တိုင်ဝန်း
ရှုက်၊ မြေအချက်ကို²³၊ ရွှေစကြာညွှန်း၊ ကွန်းမည်ဘုန်းရှိ၊ မဟိန္ဒိ
ကို²⁴၊ မောကြီးအားလုံး၊ ရွှေစက်အုံး၍²⁵၊

ပုံးပုံးရောင်ရွှန်း၊ မြို့သစ်နှန်းသို့²⁶၊ ဘုန်းပန်းပွင့်
ပွင့်၊ ပြောင်းစံသင့်ဟူ²⁷၊ အခွင့်ပန်တောင်း၊ ထိပ်ထက်ပေါင်း
သည်၊ ဆယ်ချောင်းကုမ္ပိုဒ် ညာတွဲ.တည်း²⁸။

When illustrious and precious We-ja-yan-tar palace on the centre of Mt.Meru of solid gold, which with five shining tiers (of heavens)stood like a vare filled with lotus- flowers and

was surrounded with seven tiers of mountains and glorious waterways growing gradually higher and higher, was compared to (the Mandalay place) it logically followed that the)

human palace was better, as Tha-gyar-min (king sakka) had to bow to our greatest lord of all kings, who was about to attin the

three knowledges of enlightenment in this very world.

The capital and palace on the victorious land, named Ya-da

nar-bon as written in golden letters, was firmly built and accomplished by his power is a short time

The greatly powerful king who was an the verge of setting ona journey to the singificant land, where seven rivers and stone- pillars stood together was requested in good spirits

by all on this earth, pillowing on his feet, too move and stay in the new palace, with all their ten fingers placed in a lotus, worshipping shape on this foreheads.

69-1 ခုနစ်ခွေဆင့်၊ ရွှေခွေမြင့်လျက် 'gradually growing higher and higher in seven tires'
 ခုနစ် 'seven' ရွှေခွေ (adv) slowly; gradually

69-2 တောင်နှင့်ရေသိန်၊ ဝင်းဝင်းထိန်မျှ 'mountains and waterways shining brightly and auspiciously'
 သိန် 'auspicious; propitious; lucky' (Pā- siri)

69-3 အာလိန်ငါးထွတ်၊ သားသားညွတ်သည် '(where) five tiers bend explicitly
 အာလိန် 'tier; terrace' (Pā ālinda)
 သားသား 'explicitly; definitely'

69-4 ကြောသွတ်ပဒုမ္မား၊ ရွှေမြို့တာသို့ 'Like a golden eartan flower vase filled with Padummā-lotus flowers
 ကြောသွတ် 'filled or adorned with lotuses
 ပဒုမ္မား 'kind of fragrant lotus called by that name' (Pā - paduma)
 မြို့တာ 'an earthen vare for flowers'

69-5 သိရှိခဲ့စိုင်၊ ပွဲချိန်တိုင်ထက်၊ 'on the central pillar of solid gold; i.e Mount Meru or Myint-moe mountain'
 သိရှိ 'gold of excellent quality' (Pā singa)

69-6 မြိုင်မြိုင်ဖြူးဝါက်၊ မျက်မျိုးမွန်သား more prosperous and having more gens of excellence'
 မြိုင်မြိုင် more or much
 မျက်မျိုးမွန် 'gems of excellent quality'

69-7 ဝေါယန်နှုန်းပြုသာတ်ကွဲနှင့် 'with the spiral-like palace called We-ja-yan-tā
 ဝေါယန် 'name of Sakka's palace on Mt.Meru (Pā Vejayanta)
 ကွဲနှုန်း: (arch) 'a royal, splendid home; palace'

69-8 နှုန်းနှုန်းချိန်သော် 'when (they are) compared'

69-9 ဒေဝိန်နတ်လူ၊ မင်းနှစ်ဆူတွင် 'of the two rulers of gods and men
 ဒေဝိန် 'ruler or king of gods; (Pā. deva + inda)
 နတ်လူ 'gods and men'

69-10 ဘူပတိဖျား၊ တို့တွက်ထားကို 'our supreme lord who is the topmost of all chiefs on earth
 ဘူပတိ Lord or chief or ruler of earth (Pā bhūmi+ pati)
 ထွတ်ထား: 'supreme or topmost one'

69-11 သိကြားတမည်၊ ညွတ်ရသည်ကြောင့်၊ 'Tha-gyar has to revere'သိကြား: 'sakka in Burmese'
 ညွတ် 'pay respect; revere'

69-12 ပြည်ပြောသာတ်ချင်း၊ အနှုန်းထွင်းလည်း၊ 'though the kingdoms and palaces are compared
 ပြည် 'country; kingdom' ပြောသာတ် 'a tiered, spacial - like monsian' (Pā. pāsāda)
 နှုန်း: 'compare or comparison'

69-13 သုံးကွင်းမျက်မှန်၊ တောမို့၏ 'the enlightenment consisting of three glasses'
 သုံးကွင်းမျက်မှန် 'three glasses' refer to three qualities of full enlightenment viz knowledge of one's former existences (pubbe-nivāva) the divine sight (dibbacakkhu) and extinction of all fluxions (āsavakkhaya)

69-14 ကပ်လွန်မင့်၊ ပိုင်တော့အုံသား 'who will possess (them) in this present world'
 ကပ်လွန် 'beyond this world-system'
 မင့် 'not waiting for; not going beyond'

69-15 ဖွံ့ဖွံ့ဘုန်းတန်းလူမင်းနှန်းလျှင် 'the palace of the human king whose power is abundant'
 ဖွံ့ဖွံ့ 'prosperous; getting increased or abundance'

69-16 ပြုံ့နှန်းကဲလွန်၊ သာသင့်တန်ဟု 'should be superior and marked as excessive or mole'
 ပြုံ့နှန်း 'prescribe; denote; mark for' (Pā patthāna)

69-17 လျှောက်ကန်ယူတွို့၊ သဘောရှိ၏။ 'it is appropriately credible' လျှောက်ကန် 'proper; appropriate'
 ジယုတွို့ 'logic; credibility (Pā -yuth)'

69-18 ဘူမိအခြား ဝိယောထက်၊ 'on this central earth of victory' ဘူမိ 'earth; ground' (Pā bhūmi)
 အခြား 'centre; middle place'
 ဝိယော 'victory; conquest' (Pā. vi + jaya)

69-19 ရတနာပုံ၊ နိတုတံ့ဆိပ်၊ ရွှေလိပ်သွန်းသွန်းမြို့နှင့်နန်းကို 'capital and palace which are branded as Yada nar-bun cost an gold writing'
 နိတု 'a kind of excellent gold'
 တံ့ဆိပ် 'seal; brand; stamp'
 ရွှေလိပ် 'goldem writing (Pā Lipi)'
 သွန်း 'cast'

69-20 ပတ်သန်းခိုင်ကျည်၊ ဘုန်းတော်တည်၍ 'built (the city) firmly and strongly by his power'
 ခိုင်ကျည် 'strongly and steady firmly'

69-21 ရက်ရှည်မင်း၊ ပြီးအောင်မြင်သော် 'succeed (in building) in a short time'
 ရက်ရှည်မင်း 'Lit not extending or stretching out long days'

69-22 ရေပင်လယ်ခိုင်၊ ခုနစ်ပြိုင်နှင့် 'seven seas of water' ပင်လယ် 'sea'

69-23 ကျောက်တိုင်ဝန်းရှက်၊ မြေအချက်ကို 'the centre of earth intertwined with pillars'
 ကျောက်တိုင် 'stone - pillars'
 ဝန်းရှက် 'be intertwined with'

69-24 ရွှေစကြောည့်နှင့်၊ ကွန်းမည်ဘုန်းရှိ၊ မတိမို့ကို 'the very powerful one who is about to travel to'
 ရွှေစကြောည့်နှင့် ကွန်းမည် 'Lit will set on a journey'
 မတိမို့ 'very or greatly powerful' (Pā. Mahā+ iddhi)

69-25 မြတ်းအလုံးခွေစက်အုံး၍ 'pillowing an the entire, golden globe'
 မြတ်း: 'earth; globe; land; ground'
 အလုံး: 'all; entire'
 ခွေစက်အုံး: 'place one's golden head on oth

69-26 ပြုးပြုးရောင်ရွန်း၊ မြို့သစ်နှင့်သို့ 'to thenow palace and new town or city smiling brightly'
 ပြုးပြုး: 'smiling; smilingly'

69-27 ဘုန်းပန်းပွင့်ပွင့်၊ ပြောင်းစံသင့် ဟ '.. should move and reside (there) in pomp and splendor
 ဘုန်းပန်းပွင့်ပွင့် 'lit in a blooming power or glory'

69-28 အခွင့်ပန်တောင်း၊ ထိပ်ထက်ပေါင်းသည်၊ ဆယ်ရောင်းကုမ္ပိုဒ် ညာနဲ့တည်း၊ (they) request him for pernision while putting on there heads ten fingures placed in a swaying lotus flower
 အခွင့်ပန်တောင်း: 'on their fore- heads'
 ဆယ်ရောင်း: 'ten fingers'
 ကုမ္ပိုဒ် 'a lotus flower called kumut
 ညာနဲ့တည်း: 'swaying or wavering'

သတ္တရာစ်ကောဇာ၊ ထောင်သချာနှင့်၊ နှစ်ရာထွန်း
သွန်း၊ ဆဲကိုးစွန်းသော်¹၊ ထက်ဝန်းလူနတ်၊ ပရီသတ်နှင့်²၊
ယုတ်မြတ်ကျိုးမြင်၊ ပညာရှင်တို့³၊ အောင်မင်းလာ၊ အော်
တိတိ၊ ကြိုက်လတ်ပြီဟု⁴၊

မြောက်ချီကြားက၊ တရားမင်းကြီး၊ ညီးညီးကြို
(ကျက်⁵) သရေ စံပယ်ထွေကား⁶၊ ရန်မွှေသတ်နှင့်၊ မုန်အာ
ဝင့်သည်⁷၊ မာတင့်ပေါက်ပြောင်၊ ဆင်ကိုးထောင်တွင်⁸၊

စွဲယ်ရောင်ညီးညီး၊ ဆင်တစီး⁹ကို စက်ဘီးကြားကြား
ရထားတရား၊ ရုံစကာတိ¹⁰၊ စကြာရထား၊ တစီးအားကို¹¹၊
မြင်းကားတင့်စံ၊ တရားရုံလျက်¹²၊ ချုံချုံရဲတင်း၊ တစီးမြင်း
ဝယ်¹³၊ လည်ချင်းလက်ရုံး၊ ပခုံးမှိုကာ၊ ပိုလ်တရာတည်¹⁴၊

ပိုလ်ပါယောက်ရား၊ တယောက်သား¹⁵၊ ထွားထွား
မွတ်မွတ်ကြာနွယ်နတ်သို့¹⁶၊ ရုပ်ဓာတ်လက္ခကာ၊ တင့်တယ်
စွာသည်¹⁷၊ ကညာမယ်လျှေ၊ ရာရံခလျက်¹⁸၊ မြမြရှိမ်းရှိမ်း
ကြေ့စိမ်းလဲလဲ၊ နှဲရှုံးလျင်¹⁹၊

ကြင်သွေး(ဖွဲ့²⁰) စေသာ၊ ခြောက်ပြစ်ကွာသည်¹⁹၊
ကညာလူထွား၊ မယ်တပါးဝယ်²⁰၊ ဝန်းလျားဖြဖြား၊ လိုက်
ဘ(ဖွဲ့²¹)က်မှုသည်၊ မိန်းမရွှေ့အုပ်၊ ရာရံချုပ်ရှင်²¹၊

သိမ်းအုပ်ပတ်ခြုံ၊ ခြောက်ပါးစုံသား²²၊ ပိုလ်ပုံချည်း
ခေါဘဏီဖြင့်²³၊ နှစ်လီးစကြာ၊ ဖြန့်နီးခါ့၍²⁴၊ ချွေးလာရုံး
တင့်နှိမ်းစံသည်²⁵၊ ဘုန်းကံအုံဘွဲ့ဖွဲ့ယ် သရဲတည်²⁶။

when the Myanmar Era came to 1219, all assemblages of men and gods from around and long- sighted wisemen informed the king most reverently that auspicious day

and moment had arrived. The most graceful and righteous king (thus arranged his sojourn of 9,000 youthful and mighty elephants on musth that would

rummage and killed enemies, each brightlytusked animal was surrounded by one humdred chariots with prominent wheels.

Each choriot was surrounded by one hundred lovely horses

One hundred men-at-arms, standing abreast and touching one another's mecks, arms and shoulders surrounded a bold horse. For each solire, there were one hundred young, delicate maidens, stout and

smooth like a goddess of lily- descent with lovely physical characteristics. Each lustrous greenish, glamorous and delicately-moving beauty, free from six flaws of a woman there was a group of one hundred matching

Ladies on attendance

Surrounded by and attended upon by these six- fold followers numbering on akkhobhani, the king had an audience immediately before his journey. His glory was amazingly wonderful

70-1 ବଲ୍ଲାର୍ଣ୍ଣକୋଳା ଦେବାନ୍ତର୍ଜ୍ଞାନ୍ଦ କୁର୍ତ୍ତର୍ବ୍ୟନ୍ଧିନ୍ଦା ଶେର୍ଗିଃର୍ଫିନ୍ଦିଃବେନ୍ 'when the M.E came to 1219
ଦେବାନ୍ତର୍ଜ୍ଞା '1,000 in calculations'

70-2 ଦାର୍କିଂଫିନ୍ଦିଃଲ୍ଲାଫର୍ତ୍ତ ପରିଵାରିନ୍ଦିଃ 'the assemblage of men and gods from all directions
ଦାର୍କିଂଫିନ୍ଦିଃ (fr.ଦାର୍କିଂଫିନ୍ଦିଃକ୍ର୍ୟେନ୍) all directions;
ପରିଵାରିନ୍ଦି 'audiences; spectators; arsemblage' (Pā parisā)

70-3 ଯୁତ୍ତିମୁତ୍ତିକ୍ରିଃଭ୍ରମିନ୍ଦି ପଲ୍ଲାର୍ଣ୍ଣତ୍ତ୍ଵି 'wise men who know the results of good and bad or high or low
ଯୁତ୍ତିମୁତ୍ତି (fr. ଯୁତ୍ତିମୁତ୍ତିଅଭ୍ରମିତ) good or bad'
ପଲ୍ଲାର୍ଣ୍ଣ 'one who has wisdom or a wisemon'

70-4 ଜୋନ୍ଦମର୍ଦ୍ଦଲା ଦେଯାତିତି କ୍ରିଙ୍କଲାତିପ୍ରିଭ୍ରାନ୍ତି 'there occure a time of victorious period full of suc-
cess and auspiciouness'
ଜୋନ୍ଦ 'success' ମର୍ଦ୍ଦଲା' auspiciousness.
ଦେଯା 'victpropis (Pā jayya) ତିତି 'period'

70-5 ତରାଃମର୍ଦ୍ଦିଃକ୍ରିଃ ଲ୍ଲୀଃଲ୍ଲୀଃକ୍ରିନ୍ଦିଃବ୍ୟନ୍ଧିନ୍ଦା ତପ୍ତିଦେବ୍ରେ ତପ୍ତିଦେବ୍ରେ 'the way how the righteous and glorious king
prepared for his sojourn'
ତପ୍ତିଦେବ୍ରେ 'the way (he) makes his sojauin'

70-6 ରନ୍ତମ୍ଭୁବତ୍ତନ୍ଦିଃ ମୁନ୍ତାବିନ୍ଦିଃବ୍ୟନ୍ଧିନ୍ଦିଃ 'that) an full musth which look for and kill the enemy;
ରନ୍ତମ୍ଭୁବତ୍ତନ୍ଦି 'Lit (which) searches the enemy and butcher it'
ମୁନ୍ତା 'musth' ବାବିନ୍ଦି (u) Lit bloom or are on full (musth)

70-7 ମାତରିନ୍ଦିଃପେନ୍ଦିନ୍ଦିଃପ୍ରୋବାନ୍ତି ଶର୍ଦିନ୍ଦିଃଦେବାନ୍ତିନ୍ଦିଃତ୍ରନ୍ଦିଃ (among) nine thousand youthful and mighty elephants
ମାତରିନ୍ଦିଃପେନ୍ଦିନ୍ଦିଃପ୍ରୋବାନ୍ତି 'bull elephant' (Pā mātainga)
ଶର୍ଦି 'elephant' ନ୍ଦିଃଦେବାନ୍ତି 'nine thousand'

70-8 ଦୁର୍ଯ୍ୟରୋନ୍ଦିଃଲ୍ଲୀଃଲ୍ଲୀଃ ଶର୍ଦିତତିଃକ୍ରି 'for one elepant with bright shining tusks'
କ୍ରି (fr. କ୍ରିନ୍ଦି) evory; tusk

70-9 ଉର୍କିତିଃକ୍ରୂଃକ୍ରୂଃ ରତ୍ନାଃତାନ୍ତରା ଶୁଦ୍ଧିକାହିଁ 'one hundred chariots fixed with prominent wheels'
ଉର୍କିତିଃ 'mechanical wheel; wheel'
କ୍ରୂଃକ୍ରୂଃ 'prominent'
ରତ୍ନାଃ ' choriot' (Pā - ratha)
ଶୁଦ୍ଧି 'surround; go along with'

70-10 ପିକ୍ରୁଃରତ୍ନାଃତାନ୍ତରା ତାତିଃକ୍ରିଃ 'each chariot'

70-11 ଭ୍ରମିନ୍ଦିଃକାଃତାନ୍ତରା ତରାର୍ବିଲ୍ଲୁଗନ୍ତି 'is) surrounded by one hundred beautiful horses
ଭ୍ରମିନ୍ଦିଃ 'horse; calalry'

70-12 ଶୁଦ୍ଧିଶୁଦ୍ଧିରତ୍ନାଃ ତାତିଃଭ୍ରମିନ୍ଦିଃବ୍ୟନ୍ଧିନ୍ଦିଃ 'a daring, brave horse'
ଶୁଦ୍ଧିଶୁଦ୍ଧି 'daring; ଶୁଦ୍ଧିରତ୍ନାଃ 'brave, bold'

70-13 လည်ချင်းလက်ခုံး၊ ပခုံးမိုကား၊ ဗိုလ်တရာတည့် 'one hundred infontry-men who stood touching one another's necks, arms and shoulders'

70-14 ဗိုလ်ပါယောက်သား၊ တစ်ယောက်သား၌ 'each man of the infontry or each warrior'

70-15 ထွားထွားမွတ်မွတ်၊ ကြာနွှေယ်နှစ်သို့ 'Like a goddess of lotus descent, stout and smooth
 ထွား 'big; large; stout
 မွတ် '(fr. ခေါ်မွတ်) 'gracious; smooth'

70-16 ရှင်ဓာတ်လက္ခဏာ၊ တင့်တယ်စွာသည် 'comely and beautiful in physical appearance
 ရှင်ဓာတ်လက္ခဏာ 'characteristics in physical parts.'

70-17 ကညာမယ်လျှော့၊ ရာရံခလျက်း 'one hundred slim and beautiful maidens attend upon (each man)
 ကညာ 'young and beautiful maiden' (Pā kañña)
 မယ်လျှော့ 'slim and youthful madane'

70-18 မြေမြေရှိမ်းရှိမ်း၊ ကြော့စိမ်းလဲလဲ့၊ နွှဲရွှဲလွှင် 'lustrously green, graceful, elear and swaying sinuously
 မြေမြေရှိမ်းရှိမ်း 'lustrously green as an emerald
 ကြော့ 'greatful'
 နွှဲရွှဲ 'swaying moving sinuousky'

70-19 ကြင်ဖွဲ့စေသာ၊ ခြားက်ပြစ်ကွာသည် 'lovely without six-fold flaws (of a woman)
 ကြင်ဖွဲ့ '(slh) to be liked or loved; lovely'
 ခြားက်ပစ်ကွာ '(are) without six faulto or flows of a feminine beauty; Being two tall or too short, being too fatty or too him and being too white or too dark these six are traditionally regarded as flaws of a wonan's beauty'

70-20 ကညာလှထွား၊ မယ်တပါးဝယ်း 'a youthful, pretty and stout maiden'

70-21 ဝန်းလျားဖြော့၊ လိုက်ဖက်မျှသည်၊ မိန်းမရွှေအုပ်၊ ရာရံချုပ်ရှင်း 'a group of sinilar one hundred ladies profusely in attendance
 ဝန်းလျားဖြော့ 'apntifullly or profusely in attendance
 လိုက်ဖက်မျှ 'similar or matchin'

70-22 သိမ်းအုပ်မတ်ခြုံ၊ ခြားက်ပါးစုံသား 'the six- fold attendants on all sides. Here the elephant, the chariot, the horse, the soldier, thel ady and attendant maid are all counted as six'

70-23 ဗိုလ်ပုံရုံး၊ ခေါ်ဘဏ္ဍာဖြင့် 'all gathering, numbering one akkhobhani is all
 ဗိုလ်ပုံ 'public; gathering'

70-24 နှစ်လီစကြား၊ ဖြန်နှီးခါ့၌ 'when he was almost to set an a journey' နှစ်လီစကြား 'a pair of feet (of the king) ဖြန် '(fr.ကြာဖြန်) take a trip; makes journey'

70-25 ရွှေညီလာရုံး၊ တင့်နှိုင်းစုံသည် '(have) on audience ofall attendants
 ရွှေညီလာ 'audience with all'

70-26 ဘုန်းကံ အုံဖွယ် သရဲတည်း။ 'his power is an amazing event'
ဘုန်းကံ 'power born of his (good) merits)
အုံဖွယ်သရဲ 'miraculous or amazing thing'

တထွေသောတဲ့ ဘုန်းတော်ကဲလွန်စံပယ်ဟန်ကား¹၊
မုန်မာန်စွဲချွဲ စစ်ခြေမြေသည် ဆင်ရဲပေါက်သား²တိုက်ရထား
လည်း၊ နှစ်ပါးအညီ တစီးစီတည့်³၊ ကွန်ချို့နား၊ ကြားကြား
မာန်ဝင်၊ တိုက်ဆင်သုံးစီး⁴၊ မြေကြီးစောင်းပင်း၊ ပြီမျှနင်းသည်⁵
တိုက်မြင်းကားသုံး⁶။

လက်နံစိန်သွား၊ ခြေသည်အားမူ ငါးယောက်ပေါင်း
ညီ⁷၊ ဤအရှုံးကို၊ ပတ္တိသညာ၊ စစ်အဂီးဟု သေချာဖွံ့ရက်၊⁸
အထက်ကိုကား၊ သုံးစီးအားဖြင့်⁹၊ ပွားတုံးပွားတုံး ရှစ်ပါး
စုံသော¹⁰။

ပိုလ်ပုံသေန၊ မှာကုမှာ ဂဏာဝါဘန်းတလီပတနာ
ဝေါဟာစမု၊ ခေါ်မှုသညီ၊ အနိကိန္တုင့်၊ ခေါ်ဘဏ်စစ်၊ ကိုးဂိုဏ်း
ဖြစ်သား¹¹၊ စက်သစ်ကွန်းလည်း၊ မန်းခွေပြည်သို့¹²
ဘုန်းစည်စောထိုး၊ ထွက်စံနီး၍¹³။

ပွဲကြီးသဘင်၊ မူမ်းမူမ်းယျင်မူ¹⁴ စစ်အင်သောင်းသိန်း၊
အကိန်းကိန်းတည့်¹⁵၊ မူဒိန်းသုန်းသုန်း၊ ထက်သံဟုန်လျက်¹⁶
ဦးနှုန်းကြော်မာနှင့်¹⁷။

ခရာသံရှင်¹⁸၊ မြေကောင်းကင်ကို ပုံတင်ဖြန်းဖြန်း၊
စက်လျှင်ချော်းမူ¹⁹၊ ဘုန်းအကျွော၊ ရာနိုက်²⁰၊ ခယညီညာ၊
ရုစကာသည်၊ ပိုလ်ပါခြိမ့်မြို့မြို့သံသတည်²¹။

Moreover, the most excellent king so-journed (thus.)

A young, furious and fighting elephant on musth, that stood firmly at the battlefield, was considered an equal to a fighting charioteer.

Three prominently proceed fighting elephants, three horses that treded on earth almost making it slide and topple and five infantrymen, whose martial prowess were as strong as a

thenderbolt, were all organized into a cenit called Path.

Beyond that, one has to multiply the numbers by three for eight times. These units 'patti, senamukha, kumba, gana, vahan, patanà, samu, aniki and akkhobhani.

constitute the nine-fold (military) units.

Just before setting on a journey to new Mandalay capital, the glaorius, nooke lord conducted a big celebraatai with thousands and thousands of men.

Noises of tabars

brisskly filled the sky. Noises cattle lrums, small dreems, trcempets and bugles echoed throughout earth and heaven like those of a themder.

The king of kings, whose powers were as wide as ocean, was surrocended by mony in respect and unity.

71.1 စာထွေသော်တုံး ဘုန်းတော်ကလွန်၊ စံပယ်ဟန်ကား၊ 'moreover, the excessively glorious king (arranges thus) for sojourn'
 ဘုန်းတော်ကလွန် 'having glory in excess'

71.2 ပုံးမာန်ခြဲ့ခြဲ့ စစ်ခြေမြေသည်၊ ဆင်ရဲပေါက်သား၊ 'a young, mighty elephant on musth that stands firm on battlefield ခဲ့ 'musth' မာန် 'strength (of musth)'

71.3 တိုက်ရထားလည်း နှစ်ပါးအညီ၊ တစီးစိတည်း၊ 'the military chariot was like an elephant' i.e. they are equal. တိုက် 'to fight; go into war'.

71.4 ကွန်ချို့နား၊ ကြွားကြွားမာန်ဝင်၊ တိုက်ဆင်သုံးစီး 'three fighting elephants, prominently furious, near the front' ကွန်ချို့ 'go near' ဦးနား 'near the front'

71.5 မြေကြီးတောင်းပင်း၊ ပြီမျှနှင်းသည်၊ တိုက်မြင်းကားသုံး၊ 'three mititary or fighting horses that step on the ground making it topple nearly'.
 မြေကြီးတောင်း 'the earth toppling or shiding'
 ပြီမျှနှင်းသည် 'tread on the earth as if it were falling off'

71.6 လက်ရုံးစိန်သား၊ ခြေသည်အားမူ၊ ငါးယောက်ညီ 'five infantrymen whose physical powers were as strong as a diamond-edge or thunderbrt.
 လက်ရုံး 'physical or bodily power,material prowess'
 ခြေသည် 'infantrymen; foot-soldier'

71.7 ဤအရှိကို ပတ္တိသညာ၊ စစ်အရှိဟု၊ သေချာဖွဲ့ရှင်း 'this much is carefully organized as a Pathi; a formation of the army'
 ဤအရှိ 'this much i.e. 3 elephants + 3 horses + 5 foot-soldiers.
 ပတ္တိသညာ 'the name of Path' (Pà. path+saññà)

71.8 အထက်ကိုကားသုံးစီးအားဖြင့် (multiplied by) three for the rest i.e. for greater formations?
 The phrase suggests that the number can be multiplied by these for greater organizations than Pathi, which is the smallest'

71.9 ဖွားတုံ့ဖွားတုံ့ရှစ်ပါးတုံ့သော် 'by multiplication for eighth time? ဖွား 'multiply; proliferate' ရှစ်ပါး 'eight'

71.10. ဗိုလ်ပုံသေန၊ မူခကုမှု၊ ဂကာဝါအနီ၊ တလီမတနာ၊ ပေါ်ဟာစမှု၊ ခေါ်မှုသည်၊ အနီကိန္ဒုင့်၊ ခေါ်ဘဏ်စစ်၊ ကိုးဂိုဏ်းဖြစ်သား 'Army organizations-senamukha, gumba, gana,vàhañ, patanà, samu, arike (anikàrñ) and akkhoblanı 9 kinds in all are described here.
 Here the formation of an army is said to be of 9 categories-senamukha etc.+path-and king Mai-don of Kon-baung period used this method.

71.11 စက်သစ်ကွန်လည်း၊ မန်းရွှေပြည်သို့ 'to make a journey to Mandalay capital'.
 စက်သစ်ကွန်လည်း 'Lit: new trip or journey to'

71.12 ဘုန်းစည်ဘောတီး ထွက်ခနီး၍ 'when the noble and glorious lord was about to leave to stay'
 ဘုန်းစည် 'Lit: glories plentiful'
 ဘောတီး 'noble lord; powerful main'

71.13 ဖွဲ့ကြီးသဘင်၊ မွမ်းမွမ်းဖျင်များ 'celebrating to a very big scale'.
 ဖွဲ့ 'celebration; festiual'.
 သဘင် 'celebrathin; festiual' (Pā. sabhā)
 မွမ်းမွမ်းဖျင် 'in plenty; numerous'.

71.14 စစ်အင်သောင်းသိန်း၊ အကိန်းကိန်းတည့် 'there are several figures (to describe) thousands and thousands of the combat arms'.
 စစ်အင် (fr.စစ်အင်း) 'combat arms (of elephant corps, the cavalry, the chariots and the infantry.'

71.15 မူခိန်းသူန်သူန်၊ ထက်သံဟူန်လျက် 'tabars resounding briskly in the wind'
 မူခိန်း: 'small drum; tabor' (Pā.mudinga)
 သူန်သူန် 'briskly'
 ထက်သံဟူန် 'much (round) in the sky'.

71.16 ဒုန္တဘိငြာ၊ ဒီန္တမာနှင့် 'cattle-drums and small drums sounding far and wide'
 ဒုန္တဘိ 'cattle-drum, (Pā.dundublin)
 ဒီန္တမာ 'small drum' (Pā.dindimā)

71.17 ခရာသံရှင်း 'Living or strong noises of trumpets and bugles'
 ခရာ 'trumpet, bugle'

71.18 မြေကောင်းကင်ကို၊ ပဲတင်ဖြန်းဖြန်း စက်လျင်ချာန်းများ choing clamorously both on earth and in the sky like thunders'
 မြေ... 'earth; ground' ကောင်းကင် 'sky'
 ပဲတင် 'echo; resound'
 ဖြန်းဖြန်း: 'ononaetopoetic words for noises made by drums and bugles'

71.19 ဘုန်းအကျော်၊ ရာရိနှုန်း 'king of kings whose power was as mide as an ocean'
 အကျော် 'ocean; sea' (Pā.annava)
 ရာရိန်း 'king or lord of kings. (Pā. rakkā + inda)

71.20 ဧယညီညာ၊ ရံစကာသည်၊ ဗိုလ်ပါဒ္မိဒ္မိဒ္မိသဲသဲတည်း 'mulitude ofmen surround him in respect and unison'
 ဧယ် 'pay resepct to' ဒ္မိဒ္မိသဲ 'multitude'.

မှနိန္ဒာဘီ မရာဏိလျှင်၊ ဝေသာလိဘေး၊ ရန်ည်ကြေး
ကို²၊ လျှော်ဆေးစင်ကြယ်၊ ပရိတ်ရည်ဖြင့်၊ နှဲနည်ပြီးမှု³၊ မဂ္ဂ
သို့ ထွန်းပသီရီ၊ ဖြန့်သည်ရှိသော်⁴၊

ဘတိခေတ်တွင်း၊ ပြဟ္မာမင်းတို့၊ ထိုးချင်းစင်လျက်
အရှင်ရှင် (ယုက်?)တည့်⁵၊ ငွေချွေကိပ်ကြာ၊ မိုးကာဖြန့်လွှား⁶၊
စင်ကြားနေါး၊ အများရခံ၊ အနန္တလျှင်⁸၊

သကလစ္တဝါ တိုက်မျက်နှာထက်⁹မွန်ရာမြတ်ဆုံး၊
ရှိမဲ့ကျုံး၍¹⁰၊ ညွတ်ရုံးဦးရှို့၊ ပူဇော်ချိလျက်¹¹၊ ပရိဝါရီ၊
ပတ်ဝန်းခြားသို့¹²၊

ထက်လျှော့ကျေးလွှာ၊ တို့ချွေလူးလျှင်¹³၊ နန်းဦးသဘင်း၊
မြန်းမည်ယုံ(ရုံ)င်သော်¹⁴၊ ကောင်းကင်ရေမြစ်၊ တလှို
တောင်တော့၊ တိုက်တကြောတက်¹⁵၊ ထွက်တော့ပြဟ္မာ၊ အသူ
ရာနှင့်¹⁶၊ ကြန္ဒာဘုန်းရှုန်း၊ နတ်မွန်အများ¹⁷၊

နဂါးတကွာ၊ ဝေနတတို့¹⁸၊ မြေမှုမိုးထက်၊ ရုလျက်
ဝန်းလျား၊ ဘေးကိုတား၏¹⁹၊ စွယ်ပွားရှစ်ချောင်း၊ ငါ့ငါ့ရု
ရောင်းသား²⁰၊ ထောင်းထောင်းနင်းလျက်၊ ခြေသုံးဘက်နှင့်²¹၊
လက်နက်သံတိုင်း၊ ရဲရဲကိုင်သည်²²၊

ဘုန်းလှိုင်းဝေသာဝဏ်၊ နတ်မင်းကွွန်ဟူ²³၊ ကူးမှုက်
မှုထမ်း၊ ဘီလူးကြမ်းတို့²⁴၊ လက်ပမ်းဟန်လျော့၊ ဆိုင်ကာပြပြီး²⁵၊

ကြွေကြွေဝမ်းသာ၊ ရွင်မျက်နှာဖြင့်²⁶၊ စကြောနောက်ရုံး
လိုက်ဘုံးသံ (သန့်)²⁷၍၊ ကျော်ရင့်ရော်၊ ဟစ်ကြွေးကြော်
သည်²⁸၊ ဘုန်းတော်ချိုးပင့်ခံအဲတည့်²⁹၊

When the lord of Arahats and the Excellent Conqueror of Māra the Evil one or the Buddha, after removing all dangers of vesāt and cleansing it with parit-water, went to Magadha in glory and pomp, all Brahmā

Kings in this realm of rebirths (followed the Buddha), spreading the silvery, lotus-like coverings of several parasols which intertwined together (over the Buddha)

Infinite number of

dragons and sakka (joined) the retinue, They all attended (in the Buddha), as the best and most exalted of all on the entire surface of the universe, paying homage and worshipping (Him)

In the same way, When it was arranged for our youthful lord to travel to celebrate for the new palace, noble Brahmā-s, Asura-gods, numerous, benevolent god-chiefs with great powers, drangons and

garuala-birds, standing guard in all sides, protected against dangers between earth and heaven, in the sky, in rivers, in forests and on mountains across the continent

The fierce Kun-bon ogres, who were slaves of glorious Wit-tha-wan lord, with eight conineteeth protruding and with red-hot iron-rods in hand as weapons, stamping hard on the ground with three feet, happily and in a sprightly

manner, eagerly followed the universal king, while proclaiming loudly a melodious tune

The glory (of the king) was to be praised in wonder

72-1 မုနိန္ဒာဘိုး မာရိလျှင် 'the lord of Menis or Grahats and the excellent Cenqueror of Māra the Evil One. i.e Gotma the Buddha
 မုနိန္ဒာ 'chief or lord of sages or archats (Pā muni + inda)
 အဘိမာရိ 'excellent conqueror of Māra (Pā abhi + Māra + jina)

72-2 ဝေသာလီဘေး၊ ရန်ည်ကြေးကို 'duit of danger of We-thar- li country ဝေသာလီ 'vesāti in India

72-3 လျှော်ဆေးစင်ကြယ်၊ ပရိတ်ရည်ဖြင့်၊ နွှနည်ပြီးမှ 'after washing dleansing and sinking (it) in paritwatrss လျှော် 'wash; to cleanse ဆေး 'wash
 ပရိတ်ရည် ' Parit - water is the water, supposedly possessing the powers of Parlta (protective formula) though the rectation of it by monks, since they had been kept before the reciting manks in the rituals

72-4 မဝစသို့၊ ထွန်းပသိရှိ၊ ဖြန့်သည်ရှိသော် 'when (the Buddha) made a glorious journey to Magadha' Pāti tradition records that Buddha once visited Ve-sā-t, stricken by a three-fold danger- epidemics, famine and attacks by ogres-and annihilated all of them by letting Ānanda recite Ratana Paritta from there Buddha returned to Magadha in Majjhimadesa

72-5 အတိခေတ်တွင်း၊ ပြဟ္မာမင်းတို့ 'Brahmā kings in the realm of rebirths
 အတိခေတ် 'realm of rebirths (Pā. jāti+khetta)
 ပြဟ္မာ 'the noble creature; pule ones (Pā brahmā)

72-6 ထိုးချင်းစပ်လျက်၊ အယုက်ယုက်တည့်း 'parasols are several and Inntertwined (with one anotehr)
 ထိုး 'umberella or perasonal the Brahmā-king hold for the Buddha

72-7 ငွေရွက်ရိပ်ကြာ၊ မိုးကာဖြန့်လွှား 'the silvery coverings shading (him) all over
 ငွေရွက် 'silvery covering (of on umbrella)

72-8 သိကြားနိုး၊ အများရဲ့၊ အနှစ်လျှင် 'infinite number of dragons and sakka on atendance
 နိုး: dragon အနှစ် 'infinite number

72-9 သကလစ္တဝါ၊ တိုက်မျက်နှာထက်၊ 'on the surface of the entre iuniverse
 သကလ 'entire, all (Pā - Sakala)
 စ္တဝါ 'universe (Pā- cakkavāla)

72-10 မွန်ရာမြတ်ဆုံး၊ ရှိမဲ့ကျုံး၍ 'the most excellent and the most exalted of all in existence
 မွန်ရာမြတ်ဆုံး 'most excellent or noblest
 ရှိမဲ့ကျုံး၍ 'Lit collecting all what is in excitence

72-11. ညွတ်ရုံးလို့ရှိ၊ ပူဇော်ခိုလျက်၊ 'paying reverence and worshipping (Him)
 ညွတ်ရုံး 'in reverence
 လို့ရှိ 'payrespect to
 ပူဇော် 'worshop; pay respeit to' (Pā - jūjā)

72-12 ပရိဝါရဲ့ ပတ်ဝန်းခြုံသို့ 'like an entourage surrounding (him)

ပရိဝါရံ 'entourage; retinue'

(Pā- parivāra)

72-13 ထက်လျှော်ကျေးလူး တို့ချယ်လူးလျင် 'over youthful king whose attributes went up'
ကျေးလူး (frဂုဏ်ကျေးလူး) attributes; qualities
ချယ်လူး (arch) a youthful one

72-14 နန်းဦးသဘင်၊ မြန်းမည်ရင်သော် 'when it is prepared (for him) to go to the (now)palace'
နန်းဦးသဘင် 'celebration for (visiting) palace'
ရင် (fr စိရင်) arrange; prepare

72-15 ကောင်းကင်ရေမြစ်၊ တလျှော်တောင်တော့၊ တိုက်တော်ကြာထက် 'across the continent in the sky, in the rivers, in the forest and in mountains'

72-16 ထွေတ်တော်မြွားအသုရာနှင့် 'along with the noble Brahmā-s and Asurā-s or genii'

72-17 ကြန္တဘုန်းဝါန်၊ နတ်မြန်အများ 'many noble lords of gods with much power'
ကြန္တ 'chiefs or lords' (Pā inda)
ဘုန်းဝါန် 'much or excessive power'

72-18 နဂါးတက္က၊ ဝေနတတိုး 'dragons and garudabids'
နဂါး 'dragon; serpent' (Pā . nāga)
ဝေနတ 'mythical Garuda bird' (Pā vinateyya)

72-19 မြေမှုမိုးထက်၊ ခုလျက်ဝန်းလျား၊ ဘေးကိုတား၏။ '(they) protect all the dangers surrounding (the king) on all sides between the earth and the sky.'

72-20 စွယ်ပွားရှစ်ချောင်း၊ ငောင်းရောင်းသား 'with eight conine-teeth jutting out'
စွယ် (fr အစွယ်) conine tooth
ငောင်းရောင်း (same as ငါး) 'just out; protrude'

72-21 ထောင်းထောင်းနှင်းလျက်ခြေသုံးဘက်နှင့် 'treading lard with three feet'
ထောင်းထောင်း 'hard; severly'
ဗြိ 'foot'

72-22 လက်နက်သံတိုင်း၊ ရဲရဲကိုင်သည် 'holding the red- hot iron- rods as weapons'

72-23 ဘုန်းလှိုင်ဝေသာဝဏ်၊ နတ်မင်းကွွန်ဟူ 'slaves of powerful divine king of Wut- tha- woun'
ဝေသာဝဏ် (abo called ကုဝေရ) is one of the four god-kings guarding the north with a host of his Yakkha-s, including Rakkhas, Asuras etc. (Pā Vessavanna)

72-24 ကုမ္မာန်မှတမ်း၊ ဘီလူးကြမ်းတိုး 'fierce agres called Kun-ban- the servicemen (of Vessavanna) Kun-ban (Pā gambhanda) froms a class of pairies grouped with Yakkha-s. The Pāti word gumbha means pot or water pots' and the word is given as the personal name of these creatures, because their genital organs, it is said, are as big as pots.'

72-25 ଲକ୍ଷ୍ମୀପଣ୍ଡିତଙ୍କାରୀ ଶୀର୍ଷକାପ୍ରତିକିଳି: 'showing beautiful gestures of wrestling
ଲକ୍ଷ୍ମୀପଣ୍ଡିତ: 'wrestling'

72-26 କୃତ୍ତିମଃତ୍ତା ଶୁଦ୍ଧମୃଗନ୍ତ୍ଵାପ୍ରତିକିଳି: 'smiling happily and in a sprightly manner'

72-27 ପରାମରିତାରୀ ଲିଙ୍ଗତାତ୍ମକାପ୍ରତିକିଳି: 'with zeal to follow the universal monarch in the back'

72-28 ଗୁରୁର୍ବନ୍ଦିରେଣ୍ଟି ଗର୍ଭକ୍ରୋଦିତାପ୍ରତିକିଳି: 'proclaim loudly a melodious tone'

72-29 ରାଜାରେଣ୍ଟାପ୍ରତିକିଳି: ଅନ୍ତରେତାପ୍ରତିକିଳି: (the king's) glory was to be praised in wonder'
ଅନ୍ତରେ 'in wonder; in surprise'

ယောဂလက္ာကာ၊ ယုဂ္ဂအတာဖြင့်¹၊ စကြာထိုက်
တန်၊ တိုဘုန်းသန်ကား²၊ အမွန်ရတနာ၊ မြတ်သုံးပြာကို³၊
သဝါရဝ၊ ညွတ်ကြည်လျှော့⁴၊

ယိုင်ကျေးဇူး၊ ဂုဏ်ဖြင့်ထူး၏⁵၊ လေးဦးဒိုပ်ကျွန်း
စတုရန်းကို⁶၊ စက်ဝန်းရွှေ့ရန်၊ စိုးထိုက်တန်၏⁷၊

မဏ္ဍာလိသာရ၊ ရာဇ်ကိုထူး၊ ဘုန်းရောင်မြှေး၏⁸၊
ဟူးဟူးကွန်မှုန်း၊ တန်ခိုးဘုန်းကို⁹၊ အနှုန်းယူယူ၊ ဤမှုဟျှော်¹⁰
ဂက္ာပဒေ၊ မရှိထွေကြောင့်၊

အညေယျသတ္တိ၊ အမည်ရှိသည်၊ သီရိညွန့်ဖူး
အခေါင်ကြူး၏¹¹၊ သုံးဦးပဝရ၊ ဂုဏ်သော်ကြောင့်¹³၊
သမြာခုမင်း၊ တုဘက်ကင်းဟု¹⁴၊

ဝင်းဝင်းနိတ္ထု၊ ရွှေလိပုံဖြင့်¹⁵၊ မြေခုံရန်ထစ်း၊ ပြည်
ကေးပြိုးထက်¹⁶၊ ခပ်သိမ်းရာခံ၊ ကျင့်သုံးစံသော်¹⁷၊
စိုးပုံစွာနှစ်၊ ဝလာဟာဟု¹⁸၊

ကာလရှည်ကျိုး၊ မကြာဘူးသား¹⁹၊ မူးပစ္စီ၊ ချိန်မှို့
ရောင်ပြုး၊ မူတ္ထာလုံးကို²⁰၊ ပတ်လုံးရန်မှုာင့်၊ ကူးနှစ်စောင့်
သည်²¹၊ တောင့်အထွက်တက်၊ ဝေဘူးချက်မှု²²၊

ရွှေလက်ဆွတ်ချုံ၊ သီကြားယူ၍²³ မြှေးမစွန်းစက်၊
စည်းကျောက်မျက်ကို²⁴ ဒွက်ကါကါဝဏ်²⁵၊ ကျိုးသလ္ာန်ဖြင့်
တမန်နတ်သား၊ ဖန်စောင်းပြီး²⁶၊ ဖဝါးရွှေစက်၊ ချို့စွဲဆက်သည်
ဘို့နှင်းကဘူးပုံ²⁷ တည်း၊

Our excessively glorious lord, judged by his bodily characteristics and (personal) haroscope, deserved to rule the universe and was distinguished by Yittha-quality, because

he was confident in and reverential to the three Noble Jewels of Buddhism. For he was worthy of reigning over the four continents on four sides (of Mt. Meree), he was illumined with the glory of royal quality of

Mandalissara or Ruler of the universe. He was the top and tip of glory with the quality of añneyya-sath, because there was no mathematical low to measure how great was his increasing power.

Because of these three most excellent and best qualities, he was recorded as the most respected and un-excelled king Samrata or a universal king in gold-letters

while he was staying at peaceful and danger-free capital, practising all king's ruler, Thagyar-min snatched, from the summit of webumontaion guarded by kum-bans against all dangers, a brightly shining 25 mü pearl said to be

barn of clouds flying in the sky.

This pure and flawless gem was brought to the feet of the king by a

messenger -god in the disguise of a crow.

It was a pearl of invaluable price.

74.8 မဏ္ဍလိသရ၏ ရာဇ္ဂက်ထူး၊ ဘုန်းရောင်မြှေး၏ ' (he) shines with the royal glory of mandalissara or Reign over Circle'.
 မဏ္ဍလိသရ 'Lit ruling the Circle is the quality of a king who is worthy of ruling entire universe.
 (Pà.mandala + essara)

74.9 တူးတူးကွန်မှန်း၊ တန်ခိုးဘုန်းကို ' (his) glony and power which is increasing very rapidly'
 တူးတူး 'furiously, rapidly'
 မှန်း 'destroy; crush'

74.10 အနှစ်းယူယူ၊ ဤမျှဟူ၍ ' (to say that) it is this much after taking a comparison'.
 အနှစ်းယူယူ 'take a comparison'.

74.11 အကူပဒေ၊ မရှိတွေ့ကြောင့် 'because there is nomathematical law'
 ဝကူပဒေ 'mathematical law; rule of calculation; (Pà.ganana + upadesa)

74.12 အလေယျသတို့၊ အမည်ရှိသည်၊ သီရိညွှန်ဖူးဗုံး၊ အခေါင်ကြား၏ ' (he) is on the top of highest glory because of Aññeyya-sath or Power of knowledge.'
 Aññeyya-sath 'knowledge' is the third royal quality attributed to king Min-don.
 (Pà aññeyya+sathi)

74.13 သုံးဦးပဝရ၊ ဂုဏ်သော်ကြောင့်၊ 'because of these three high and excellent qualities'.
 ပဝရ 'excellent; noble' (Pà . powara)
 သော် 'highest; noblest' (Pà.settha)

74.14 သမြာ့မင်း၊ တုဘက်ကင်းဟု 'the unexcelled or matchless king of samrata or a universal king.
 သမြာ့ (a universal king) is a very old Vedic word in Sanskrit equivalent to Pali Cakkavathirāja or a universal monarch ruling the four continents.

74.15 ဝင်းဝင်းနိတု့၊ ရွှေလိပ်ပုံဖြင့် 'recorded in golden letters ghittering bright.'
 ဝင်းဝင်းနိတု့ 'shining or glittering gold'
 ရွှေလိပ် 'golden letters or in alphabets' (Pà. tipi)

74.16 ပြောခံရန်တိမ်း၊ ပြည်ဘေးဌီမ်းထက်၊ 'in a peaceful, danger-free capital.'

74.17 ခပ်သိမ်းရေအော်၊ ကျင့်သုံးစံသော် 'while (he) stays practiing all king's rules or rule of governing.
 ခပ်သိမ်း 'all'
 ရေအော် 'royal rules of governing (Pà.rāja-dhamma)
 In Pàli language these reeles are given in a set of ten:viz. alms-giving,morality, liberality, straightness,gentlements, self-restriction, no-anger, non-hurt fulness, forbearance and non-opposition.'

74.18 မိုးပျော်ကြွော်၊ ဝလာလဟု၊ '(8th barm of the clouds and flying in the stay' ခွဲးပွဲ 'flying in the sky
 ချာန်ကြွော် 'fly in the sky through meditation' (Pà valàlaka)

74.19 ကာလရှည်ကျိုး၊ မကြားဘူးသား၊ 'never heard in a long time' ကာလ 'time; period (Pà.kàla)

74.20 မူးပွဲဝိုးချိန်မှုံးရောင်ပြုး၊ မုတ္တာလုံးကို 'the pearl shining brightly and weighing 25 miles'

မူး 'a term of weight equivalent to one eighth of a kyat.

ပွဲဝိုး $5 + 20 = 25$ (Pà. pañca + ñsati:)

မုတ္တာ 'a pearl' (Pà muttà)

74.21 ပတ်ကုံးရန်မောင့်၊ ကူးမှုံးတောင့်သည်၊ 'Kun-bans guard against dangerous disturbances on all sides'
ကူးမှုံး 'a genic of Yakkha-specis' guarding the southern part of Mt. Maru under King Virúlaka.

74.22 တောင့်အထွက်ထက်၊ လဘူးချက်မှ 'from the scemmit of Mt. We-bhú'.

ဝေဘူး 'name of a mountain believed to have planty of prescious stones mountain of abundance' (Pà. Vepulla)

74.23 ရွှေလက်ဆွတ်ချုံ၊ သိကြားယူ၍ 'Tha-gyar-main took hold of it by his hand'
ဆွတ်ချုံ 'Lit pluck off'

74.24 မြှေမစွန်းစက်၊ စည်းကျောက်မျက်ကို၊ 'the luxurious gem that is free from flaws.'

မြှေမစွန်းစက် 'free from even anidà of flaw' စည်း (fr. စည်းစိမ်) 'luxecrious'

ကျောက်မျက် 'gems; precious stones'.

74.25 ငှက်ကါကါဝက်၊ 'in crow-coloured shape?

ငှက် 'bird' ကါကါဝက် 'crow-colored' (Pà. KàKà vanna)

74.26 ကျိုးသဏ္ဌာန်ဖြင့်၊ တမန်နှစ်သား၊ ဖန်စောင့်းပြီး၊ 'ask the messenger-good to be in the disguige of a crow'.

ကျိုး 'a crow: သဏ္ဌာန် 'shape; form (Pà.santhà-na)

တမန် 'messenger'.

74.27 ဖဝါးရွှေစက်၊ ချိပို့ဆက်သည်၊ ဘိုးနှင်ဝေဘူးပူလတည်း၊ 'It is a priceless We-bu pearl sent to his feet (by the crow) ဘိုးနှင် 'of invaluable price'

ရတနာပုဂ္ဂာ မာဂဇဖို့¹ သာစွဲယေဘာ ပြည်အောင်
ချာကို² ပုံမာစိကဲ တည်ထောင်စီသော်³ တရံရောခါ
ကောဇာတက်သစ် ဘဒ္ဒနှစ်တက်⁴

မြစ်ဉာဏ်ရာ မြောက်ညာကယ်ကယ်⁵ သာကိန္တယ်တို့
စံပယ်ဘူးကြု့⁶ မောရိယဟုမြေသေလာဖြို့ ဝါးဆိုင်ရဲလည်⁷
ကလေးပြည်မှု⁸

ဇနည်ဘုန်းလေး၊ ရွှေ့မွေ့သား⁹ ငွေ့အရည်
ရောင် ကေလာတောင်သို့¹⁰ အာပေါင်လျှော့ချက် ခြေလင်
အသည်း၊ စက်စက်ရည်းမျှ¹¹

တလည်းမြဲသွင် စုစွဲယျင်လည်း¹² ကောင်းကင်
ပတ်လည် ခြောက်ရောင်ခြော်ဖြို့ဖြုံး¹³ အသည်အဝါ ဖြာဖြာ
ကွန်ဝါ ရှုမရဲတည့်¹⁴ ပုလဲမျက်လုံး တင့်မျိုးကျိုးသား¹⁵

ပြုးပြုးလျှော့ ယိုဘိဘန်း၊ ကြိုးစုစွဲန်း၏¹⁶ ခါန်းခါန်း
စွေးစွေး၊ ကိုယ်မွေးနိတ်¹⁷ အစုံခြေလက် ဖြီးခွှက်စွဲယ်ဘူး၊
ခုနစ်ဦးလည်း¹⁸ ဖြားဖြားသွယ့်ညွတ် မြော်ဆွတ်လျက်¹⁹

ဆွန်းကတိ၊ ကြန်ညီညိုသည်²⁰ မောရိယပစ္စယာ
နာဂရာဇာ²¹ မင်္ဂလာသဘင် ပေါက်လုလင်ကို²² ရှင်ဖင်ဘုန်း
ရှင်နှင့်သာတန်ဟု²³ ဝေယန်ဘုန်းစည် ပဏ္ဍာရည်သည်²⁴

စဉ်ရည်မကြိုက်ဘူးမြတည်း²⁵

King Min-don biult and lived in the victorious capital, known in Māgadha- language or Ya-da-nar- pum- na for the first time, when (he was presented with a white elephant)from the captial

of Ka- lay on the north of the river, surrounded by five green and forested Mo-ri-ya hills, where once in this are and in this current Buddha-world rigned the kings of sakyā race

The elephant, that was of a heroic and glarious breed living in a golden cave, was totally silvery white like the Katāsa mountain. Its palate, tongue, ears and nails on hands and toes shone bright-red.

Its fully- developed tusks were also birght in six rays around the sky so splendidly that one dared not face them.

Its eyes, pearls of excellence and beauty,

glowed with stars, nearly burning and spilling out (of the sockets)

His bodily hair was of glittering gold, and its hands and feet, tail ears with fold of skin at the base of tusks, seven

in all, droopedwithout impediment towards the earth

saying that it was fit only for our glorious lord, the powerful king of We-ja-yan-ta palace, That- gyar-min, sent to him

as a present this auspicious young elephant, named Mo-ri-ya- pat-ca-ya Nā-ga-rā-jā.

It was an uncommon went for a long time

75.1 ရတနာပူလ္လာ မာဂစ္မဖြင့် 'capital known as Ya-da-nar- pum-na in Māgahds
 ရတနာပူလ္လာ 'abundant in Ya-da-nar or precious gems'
 မာဂစ္မဖြင့် 'in Māgadha language or Māgadhs
 Māgadhā, language of Magadha kingdom, is popularly considered the same as Pāli

75.2 သစ္မာဉာဏ်၊ ပြည်အောင်ချာကို the successful country applauded and praised as pleasant

75.3 ပုဂ္ဂမာဒိက်၊ တည်ထောင်စံသော် (when) he built it first and foremost and stayed in it
 ပုဂ္ဂမ first (Pā. pathama)
 အာဒိက foremost; in the front place (Pā.ādika)

75.4 တရုရာခါ ကောဇာတက်သစ်၊ ဘဒ္ဒန္တစ်ထက် 'once in the present koja- era in this Bhadda-world
 ကောဇာ Myanmar are starting from 638 A.D
 ဘဒ္ဒန္တ years occuring Bhadda- world where five Buddhas are supposed to appear; i.e
 present worldage-

75.5 မြစ်ဥဇ္ဈရာ၊ မြောက်ညာကယ်ကယ် to the north of the river
 ဥဇ္ဈရာ north, northerw (Pā. uttara)

75.6 သာကိန္ဒယ်တို့၊ စံပယ်ဘူးကြု 'where the descervdants of sakyen clan had stayed
 သာကိန္ဒယ် descendants of Sakyan race

75.7 မောရိယဟု၊ မြေသလာမြိုင်၊ ငါးဆိုင်ရုံလည် surrounded by five green, farested hills of rock called
 Maw-ri-ya
 မောရိယ name of mountain, meaning pea- cock in Pāli
 သလာ 'rock; stone (Pā.sela)
 မြိုင် (arch) farest; a deep forest

75.8 ကလေးပြည်မှ 'from the capital of Ka-lay
 Ka-lay, situated on the west of River Aye-yar-wa-dy- close to Indian border, in now the
 capital of chein State

75.9 အနည်းဖော်၊ ခွဲ့ဂူ့မွေ့သား 'a glorious and hervic one living happily in a golden cave
 အနည်း a heroic presson with courage and determination for good causes (Pā ājāneyya)

75.10 ငွေအရည်ရောင်၊ ကေလာတောင်သို့ 'silvery color like Kelāsa Mountain; i.e a tstdally white color
 Mount Kelāsa is one of five mountain ranges encircling Anotalta lake and in often
 used in Pāto writings as a classic example of silvery- white color and indestrectible character

75.11 အာပေါင်လျှော့ချက်၊ ခြေလက်အသည်း၊ စက်စက်ရည်းမှု 'the back part of the jaw, tongue, ears and
 nails on his feet were almost circular in shape
 စက်စက် 'cirular or circle

75.12 တလည်းမှည်သွင်၊ စုစုပ်ရှင်လည်း 'the tusker who has developed to maturity

မှည်သွင် be ripe; be mature
 စုစုပ်ရှင် lit owner of a pair of tusks

75.13 ကောင်းကင်ပတ်လည်၊ ခြောက်ရောင်ခြည်ဖြင့်၊ with six rays in or around the sky
 ကောင်းကင် the sky; heaven
 ခြောက်ရောင်ခြည် six rays' are gold, brown, red, white, sombre ad coruscating hues

75.14 အသည်အဝါ၊ အဖြာဖြာကွန့်ပဲ၊ ရှုမရဲတည်း၊ the splendour (of then) rises up so that you dare not face it
 အသည်အဝါ splendour; glory

75.15 ပုလဲမျက်လုံး၊ တင့်မိုးကျံးသား၊ the all-gracious eyes of pearls
 ပုလဲ pearl; မျက်လုံး eye
 တင့်မိုးကျံး Lit collecting all kinds of beauty i.e perfect in its beauty

75.16 ပြုးပြုးလျှော့၊ ထိုတိဘန်း၊ ကြိုးစုံထွန်း၏၊ saveral stars in that pearl (of eyes of the elephant) shine bright, as if it were spilling out
 ကြိုး a star in a germ

75.17 ချွန်းချွန်းငွေးငွေး၊ ကိုယ်မွေးနိတုး၊ (his) bodily hair is of bright gold
 ချွန်းချွန်း and ငွေးငွေး both mean bright
 နိတုး gold; gold of excellant quality (Pā middhima)

75.18 အစုခြေလက်၊ မြို့ချက်စွုယွေး၊ ခုနစ်ဦးလည်း၊ the seven parts of (its) body;viz. four hands and feet, tail, ears with fold of skin covering the base of an elephant's tusk
 မြို့း (fr. အမြို့း) tail
 ချက် (fr နားချက်) ears

75.19 ဖြေးဖြေးသွော်ညှတ်၊ မြေညာ်ဆွော်လျက်၊ 'drooping or tappering towards the earth without impdiment

75.20 ဆွော်လေတိ၊ ကြည်ညီညိုသည်၊ all (his) characteristic in agreement with a lineage of soddan-elephant
 ဆွော် a kind of very rare and excellent elephants with six tuck and, presmaloly, able to fly (Pā chaddanta)

75.21 မောရိယပစ္စယ၊ နာဂရာဇာ Mau- ri-ya- pac-ca- ya Nāga- rājā, titte of the elephant

75.22 မာ်လာသဘင်၊ ပေါက်လူလင်ကို၊ a young elephant that symbolized auspiciousness
 ပေါက်လူလင် a young, mighty and strang lad

75.23 ရှင်ပင်ဘုန်းဝုန်းနှင့်သာတန် ဟူ⁵ (only) oour gloricous lord is worthy of (it)

75.24 ဝေယန်ဘုန်းစည်း၊ ပဏ္ဍာရည်သည်၊ the powerful or magnificent ruler of We-ja-yan- gav palace intended to present it
 ဝေယန် Vejayanta palace of sakka on Mt. Meru so ဝေယန် ဘုန်းစည်း powerful ruler of we- zaryan ta refers to king sakka or Tha-gyar- min

ပဏ්ඩාරුන් intended to be a present

(Pā. Pannākārā)

75.25 ඔල්‍යුන් ඔග්‍රීග්‍රීන්වා: ඔග්‍රීන්: not to experence or meet in a long time

ඔල්‍යුන් for a long period

ග්‍රීග්‍රී (fr ඔග්‍රීග්‍රී) meet or experience

အရိယာဝ္မာ၊ ပုညာမူမိ၊ မည်ထူးရှိသည်¹၊ ဂိရိသာ
ခေါင်၊ မန်းပြည်ထောင်ကို²၊ ပြောင်ပြောင်ဘုန်းလုံး၊ တည်၍
စံသော်³၊

ရာဇ်မြတ်၊ ဖွှေ့ရာဝတ်လည်း⁴၊ မဆွဲတကန်း၊
ကတိမှန်၍⁵၊ ပိမာန်ပြီးလမ်း၊ ကောင်းကင်ပြစ်းလည်း⁶၊

မိုးလည်းချိန်ညီး၊ မြေဆီတိုးတက်း⁷၊ စစ်မက်မပွား⁸၊
သစ်ကျားရန်ပြီး⁹၊ မူဒိမ်းလည်းကင်း¹⁰၊ အချင်းချင်းတိုး
ချစ်ခြင်းလွန်ကဲ၊ မည်းဆဲတည်း¹¹၊ မြှေ့ခြားဖြောင့်ဖြောင့်၊ စောင့်
သည်တရား¹²၊

သုံးပါးရတနာ၊ သဖွံ့ကြည်ညို¹³၊ ပုဂ္ဂိုလ်သီလဝင်၊
အရည်းရှင်တိုး¹⁴၊ သုံးအင်သာသနာ၊ တည်ထူးကြာအောင်၊
သိက္ခာစောင့်မှန်¹⁵၊

ဤဆယ်တန်ကား¹⁶၊ မြတ်မွန်ဘုန်းတက်၊ ရွှေလက်
ထက်၍¹⁷၊ မပျက်လေဘဲ၊ အစဉ်မြှေ့ခြား¹⁸၊ ပြည်ထဲပြီးဆိုင့်¹⁹၊
ရေချမ်းစိမ်သည်²⁰၊ နိမ္မာနတ်ဘုတဲ့တည်း²¹၊

When the being was reigning in glowing power over Mandalay Kingdom with its pleasant mountain also called land of merits and abode of the Aryans, he was firm and true.

in the (ten) rules meant for kings and all other responsibilities.

Consequently, the planetary paths in the sky did not deviate and wend as usual. Rains were regular.

Plenty of soil increased. There were no wars, no dangers from leopards and tigers and no thefts and dacoity. Mutual love was everywhere and

people did not torture one another. They all observed right, moral precepts, upholding much confidence in these jewels (of Prudhion.)

Men of virtues and religious practitioners steadfastly kept moral uprightness in order to

maintain the growth of three-fold Buddha's Dispensation.

All these ten virtues remained constant and un-distorted in the time of our king with increasing power. Peace reigned in the kingdom, as if all were being immersed in cool water.

The country was like the godly heaven of Nimmānarati.

76.1 ජාතියාංසු ප්‍රාදේශීලි මලුදු:ශ්‍රීවලු: '(the place) which carries special name of land of merits and country of the Aryons'.
 ජාතියා ටුව 'country or region of the Aryons' is the name originally given to the wide delta of River ganges in India, where the Aryan in vaders first settled down in about 1200 B.C.
 ප්‍රාදේශීලි 'Land of Merits or virtues'
 (Pā. ariyat vattha)
 (Pā. puñña + Bhumi)

76.2 ගිණිවාවේදී මක්:ප්‍රාදුන්තෙදුන්ගි: Mandalay Kingdom or capital within its pleasant mountain.'
 ගිණි 'mount; mountain.'
 (Pā. giri)

76.3 ප්‍රාදුන්ප්‍රාදුන්වැන්දුවැන් තත්ත්ත්වැන් 'in shining glory or power (he) built and stayed there.'
 ප්‍රාදුන්ප්‍රාදුවැන් 'glowing ; shining.'
 තත්ත්ත්වැන් 'built it and stayed (there).'

76.4 රාජ්‍යමූලියා යුත්රාංත්‍රලදු: 'the noble king's ricks and appropriate responsibilities.'
 රාජ්‍යමූලියා 'rules of governance; king's ruler.'
 යුත්රා 'appropriate (to a king); proper.'
 ට්‍රාත්‍රා 'duty; responsibility.'
 (Pā. raja + dhamma)
 (Pā. vatta)

76.5 මුළුත්තෙන් ගත්මුන්ත්‍රි 'un-deviatingly and (all) promises are true.'
 මුළුත් and තෙන් (almost synonyms) 'truely; surely.'
 ගත් 'promise.'

76.6 පිහාන්ග්‍රීල්ලජ්: ගොඳ්:ගර්ද්‍රේම්:ලදු: තත්ත්වැන්මගීජ්:
 'Lit. the natural, traditional, planetary paths in the sky do not violate any rules; i.e. the natural, planetary paths in the sky do not deviate.
 පිහාන් 'edifice; celestral abode.'
 ග්‍රීල් 'planet.'
 උම්: 'tradition, nature.'
 (Pā. vināna)
 (Pā. graha)

76.7 පි:ලදු:වින්තී 'rains come in time.'
 පි: (or පිය්:) 'rains; raing season.'

76.8 ප්‍රාශ්‍රීතී:තාන් 'the fertility increases.'
 ප්‍රාශ්‍රීතී 'fartility or richness (of. soil).

76.9 තත්මග්නඩා: 'wai does not occur.'
 ඩා: (fr. ප්‍රාත්ඩා:) 'come into being; occur.'

76.10 වත්තුවා:රුන්ප්‍රීම්: 'dangers from leopards and tigers cease or come to end'
 වත්තු 'leopard'
 තුප්: 'tiger'

76.11 ප්‍රාදේශීලියා:ලදු:ගර්ද්‍රේම්: 'thieves and dacoits are free'
 ප්‍රාදේශීලියා: 'thievas and dacoits; rape?
 ගර්ද්‍රේම්: 'be free; are absent'

76.12 အချင်းချင်းတို့၊ ချစ်ခြင်းလွန်က မည်န်းဆဲတည်း 'people love one another much and do not torture one another'. လွှဲးဆဲ 'torture; all-treat; trouble'

76.13 မြှုံးဖြောင့်ဖြောင့် စောင့်သည်တရား၊ 'people pressure moral principles straightforwardly' တရား 'justice; fairness; moral principles' (Pàdhamtroa)

76.14 သုံးပါးရတနာ၊ သွွှဲကြည်ညို 'they profess lovingly in three jewels' သုံးပါးရတနာ 'three (Buddhist) jewels' are Buddha, Dhamma (the law) and Sanigha (the monk-hood.)

76.15 ပုဂ္ဂိုလ်သီလဝင်၊ အရည်းရှင်တို့ 'the monks or the virtuous men or individuals' ပုဂ္ဂိုလ် 'individual; being' (Pà.puggalar) သီလဝင် 'virtuous men' (Pà.sita+vanta) အရည်း 'monk or hermit' (Pà.ariñña)

76.16 သုံးအင်သာသနာ၊ တည်ထွန်းကြာအောင်၊ သိက္ဌာစောင့်မှန် 'practise the moral uprightness in order to keep in existence the three-fold Sàsanà'. သုံးအင်သာသနာ 'three-fold aspects of Buddha's Dispensation are (1) pariyath (study of scriptures) (2) Patipathi (practice of Buddhist meditations) and (3) Pativedha (comprehension)' သိက္ဌာ 'practive of moral uprightness; dignity'

76.17 ဤဆယ်တန်ကား၊ 'these ten things'

76.18 မြတ်မွန်ဘူန်းတက်၊ ရွှေလက်ထက်၌ 'in the reign of the excellent and glorious one' လက်ထက် 'in the reign of; in the time of'

76.19 မပျက်လေဘဲ၊ အစဉ်မြှေ့ 'do not change or deviate and remain permanent' မပျက် 'Lit. does not fail'

76.20 ပြည်ထဲ့ငြိမ်ဆိမ် 'quiet and peaceful in the kindom' ငြိမ်ဆိမ် 'quiet, silent, peaceful'

76.21 ရေချမ်းစိမ်သည် '(like) being soaked in cold water' ရေချမ်း 'cold water' စိမ် 'steep; soak; merse'.

လေးကျွန်းဥက္ကား၊ မကိုဇ်မှတ်သည်¹၊ မန္တာတ်ပိတာ၊
တိုတွတ်ချာကား²၊ ရတနာပုံ၊ ပြည့်စုံကဲလွန်၊ မြို့မိမန်တက်³၊

Our most exalted chief, father king Mandhàtu, who was regarded as the head and leader of four continents reigned in full power, like and unfiuring banner in the excessively

တံခွန်လွှာင့်လွှာင့်၊ ဘုန်းပန်းပွင့်၍⁴ ကိုးဆင့်ပစ္စာမိုးရှိတဲ့
လျက်⁵၊ မင်းမူမင်းကျင့်၊ သင့်သည်၌သာ၊ တတ်လေ့လာ
သည်⁶။ သပ္ပါသယကါရိ၊ တန္တိမွေ့မွေ့။ သုံးဆောင်လေ့၏⁷။

perfect Ya-da-nar-bon palace, under a hoisted and unfolded nine-tiered white umbrella.

Then he used to observe the traditions by doing what is proper for a king.

ဤရွှေကီးလျော်။ ဤမက်ဟု၊ ဘော်နော်။
ရွှေဥက္ကာ်ကူလျက်⁸၊ ပြစ်မြှေမဖုံး၊ အမြိုက်သုံး၏⁹၊ ဆုံးခုံး
ဖြတ်ဖြတ် သင့်လျောက်ပတ်သား၊ ဆေးမြတ်မို့မို့¹⁰ နှစ်လီ
စက်စုံ၊ လူည့်ပြားတုံးလည်¹¹၊ နှည့်ဥာက်တော်၊ ချင့်နှိုင်း
လျော်မှု¹²။

He also ate innocent and best food after checking which is appropriate or not through his knowledge of food.

Only those good and suitable medicines he chose to take. Even on his itineary, he decided, using his method of pondering on a thing back and forth, if

he would happily stay on earth or in the sky.

Because he practised all four sublime states of mind, which were pure in origin, he was said to be an embodiment of law in all this human world.

Through his observance of (the Buddhiot) five fold precepts. he would enjoy 120 danger-free, long and prosperous years (of life)

Just as there grew on the sides of the city golden mountains, his merits,

like attaining the paths and fruithais (to nibbāna) dweloped, auspiciousness increased more than ever and the rays (of Buddhist Dispensation) shone bright in six different tuse.

ငါးဆစ်ပိုင်းခြား၊ ဤတရားကြောင့်¹⁷၊ ရှည်လျားမြင့်
ကြော်၊ ရာနှစ်ဆယ်လျှင်¹⁸၊ အန္တရာယ်မချည်၊ သက်ကော်ရှည်¹⁹၊ ရွှေပြည်ပတ်လျောက်၊ ရွှေတောင်ပေါက်သို့²⁰။

မင်ရောက်ဖိုလ်ကျိုး၊ ကုသိုလ်မျိုးလည်း²¹၊ မြို့လှုမိုးမျှ
တိုးခွဲမင်္ဂလာ²²။ တိုင်းထက် သာသည်²³၊ အဝါခြားက်
ရောင်ရဲရဲတည်း²⁴။

77.1 ලෙ:ශුද්:ඉඛදු මගිදුමුත්තායි 'he who is considered the head of four continents and headress of them?'
 ලෙ:ශුද්: 'four continents'
 ඉඛදු 'chairman; head' (Pà.ukkattha)
 මගිදු 'head-dress; crested head-wear' (Pà.makuta)

77.2 මණ්ඩලිත්තා ත්දිඳත්තාගි: 'our magnificent lord, the father Mandhat'
 මණ්ඩලිත්තා is the name of a legendary, universal king famous for his fabulous wealth, splendour, glory and power (Pà.Mandhàtu)
 එතා 'father' (Pà.pètā)

77.3 එතකාදු ප්‍රෙශ්ංශුගැලුණ් මූලිඩුමාන්තායි 'in the Ya-da-nar bun palace which has everything in excess' ප්‍රෙශ්ංශු 'having everything' ගැලුණ් 'excessively'

77.4 ත්දුන්ලුද්ලුද් 'වැන්ප්‍රාදුන්වු' 'Lit. bloom into a flower of glory unfurking the banners; i.e. (the king) reigned over the kingdom with power or glory'

77.5 ගි:හඳ්පතුවා මි:ශ්‍රිතාලුගින් 'hoist a white umbrella of nine tiers, almost touchig the sky?'
 ගි:හඳ් 'nine tiers' ටුවා 'white umbrella' (Hindi. patthú)

77.6 මං:මුංද:ගැඳුණ් වද්‍යතායිතා තත්ත්වාලාවායි 'study what is proper for a king and in accordance with royal practices.'
 මං:මුංද:ගැඳුණ් 'royal customs and manners'

77.7 වඩායගිඩී තක්ෂීමු.මු. ව්‍යාහෙංලෙගින් 'always do and eat what is suitable for him?'
 වඩායගිඩී 'doer of what is proper' (Pà.sappàya+kàrú)
 තක්ෂී (arch) '....., tradition; customary'
 ව්‍යාහෙං 'use;eat?'

77.8 ලුෂුගි:ලෙං 'ලුෂුමතෙන්ගා ගොඥනුවා ගුවාන්ගැලුගින් 'knowing through his knowledge of food which is proper and which is not'
 මතෙන් (fr. මවද්‍යතා) 'not proper; not appropriate?'
 ගොඥනුවා 'knowledge of food.; (Pà.bhojana+ññí)

77.9 ප්‍රේමුවත්: ප්‍රේමුවත්: 'uses the best free from all kinds of flows.'
 ප්‍රේමුවත්: 'Lit not covered with even an iota of faults'

77.10 එං:එං:ප්‍රිත්ප්‍රිත් වද්‍යලෙගාත්පත්තා: ගො:ප්‍රිත්ම්ඩී 'use good medicines appropriate (for him) after decision'

77.11 කුත්තිංගිත් ලුදුංංගා:ත්ලායි: 'Lit. a pair of two feet were going round, i.e. on his itineray'

77.12 කුත්තාන්තෙන් ගැංංක්‍රිං:ලෙංමා 'only when he considered and decided in his knowledge which pondered over and over?'
 කුත්තා (fr. ප්‍රාන්ත්පද්‍රාන්තා) 'ponder much back and forth.'

77.13 ප්‍රේඛේගොන්ගන් ඔබයුණු ' (he) stays happily either on earth or in the sky.

77.14 ප්‍රිංදන්දී ප්‍රිංදන්දී 'the (four) sublime states of mind which were pure in their origin'.
ප්‍රිංදන්දී 'cardinal virtues or sublime states of mind' are said to consist of Mettā (compassion), Karunā (kindness), muditā (happiness) andupekkhā (in-difference).

77.15 ගුණීය්තෙර්ලු: තරා:ත්ංහු: 'the whole body (of the king) is a 'lump of regaldeousness'.
තරා: 'righteousness; law; justice'
ත්ං: (fr. පාත්ං:) 'lump; chunck'.

77.16 පත්තු:ලු:මෙත් ප්‍රේඛාප්‍රිත්රුදී 'it is a thing to be spoken of in all human world'.
ප්‍රේඛාප්‍රිත් (fr. ප්‍රේඛාප්‍රිත්) 'something to be a talk in the world'.

77.17 ඩි:හත්දින්:මා: ණුන්තරා:ගොන්දී ' (by keeping) the five-fold precepto'.
The five-fold precepto or obserances of prndthion are: not to kill, not to steal, not to commit adultery, not to lie and nor to drink inkozicanto'.

77.18 රුව්ලා:මුද්ගුය් රාතුත්තයුදී 'for 120 long and prosperous years'
රුව්ලා: 'long, lengthy'.
මුද්ගුය් 'prosperous; successful'.
රාතුත්තය් '(fr. තරාතුත්තය්) '100+20 or 120 (years)'.

77.19 පාන්ත්‍රාය්මැවුන් වාන්තෙර්රුවුන් 'not bound to danger, (he) lives long'.
පාන්ත්‍රාය් 'danger; perils'. (Pā antorāya)

77.20 ගුවුපුව්පත්තෙවාන් ගුවෙන්පෙිග්වී 'as if there were a golden moundains appearing around the land'.
ගුවෙන් 'golden moundain'.

77.21 මග්‍රේගාන්දිල්ගුෂ්: ගුව්දිල්මුෂ්ලවුන් 'the merits like attaing the path and its fruitan (to Nibbāna)'
මග්‍රේ 'path; way' (Pā. magga)
දිල් 'state of fruition (of the path)' (Pā phala)
ගුව්දිල් 'good deed; merito' (Pā kusala)

77.22 ප්‍රි:ලුම්භ්‍යා ත්ං:දුමග්‍රේලාව 'auspiciousness inereased and piles up in plenty like raine'.
ප්‍රි: ' develop in size ' be abundant'.

77.23 ත්ංද්:යාන්වාවුන් boyand mearwe; excessively.
ත්ංද්:යාන් (fr. පාත්ංද්:යාන්) more than what is measured?

77.24 පාංච්‍රාන්ගාන්දිල්ගුෂ්: 'six rays are bright'.
ඇංච්‍රාන්ගාන් (fr. පාංච්‍රාන්ගාන්) siz hues issuing from, notmarrly, Buddha's body.

ဉ်သို့ ဟောသား၊ ဒိဝိဇ္ဇာ နိရောဂဟု¹၊ ဉာဏ်နှာ
အလက်ာကား²၊ မဟာသမတ်၊ ကဗ္ဗာနတ်မှု³၊ ပြတ်ယခေါင်း၊
နေ့နှစ်ဆောင်သည်⁴။

ကုန်းဘာင်တည်ရင်း၊ အလောင်းမင်း၏⁵၊ မှန်ကင်း
တဆုံး ဖြစ်တော်မှု၏⁶၊ ဘုပ်ထပ်၊ တမြောင်းဝါယ်⁷၊ စေတိရှုတွေ်
ပုတိုးမှတ်ဖြင့် အမြတ်ပြောန်း⁸။

ရှိလက်န်းသား၊ မစွဲလေးနာဂရိ⁹၊ ပင်မတည်ထောင်း
မင်းမင်းနောင်လျှင်¹⁰၊ ဘုန်းရောင်နေခြော်၊ မြို့နှုန်းတည်နှင့်¹¹၊
အပြည်ပြည်တို့က်၊ တစိုက်မိုးယံး၊ စံသူသူတို့¹²။

ဆောက်ဦးဂလို့၊ ပါရမိကို¹³၊ မြောက်ချိလေးမြတ်၊
ရီသော်တ်၍¹⁴၊ လိပ်မှတ်ခွေစာ၊ ဆက်ပဏ္ဍာနှင့်¹⁵၊
စကြာတော်သို့ ကျိုသည့်ကြောင်းနှစ်¹⁶၊ ရည်ကြွယ်ရာကျော်၊
သက်တော်မြို့မြှင့်¹⁷။

ပန်းသီပွဲနှင့်လျက်¹⁸၊ လေးဆင့်သစ္ာ၊ သမ္မာရင့်ကို¹⁹၊
ဘုန်းသစ်နှီးသား²⁰၊ ပုတိုးသရီ၊ မဟေသီလည်း²¹။

မြောက်ပါ့နှဲ၊ ဗို့မဆုံးမျှ²²၊ တုံးတုံးအားသည်း၊ ဆည်းတော်
မူတိ²³၊ တိုင်းမသီသား၊ ဟောမိင်္ဂါး၊ ရှင့် ကျေးဇူးကို²⁴။

မြစ်တူးရင်းစစ်²⁵၊ ကပ်လူးသစ်၍၊ သဲ့ရာန်ယခေါင်
ရင့်တိုင်းပြောင်စိမ့်²⁶၊ စာတောင်တင့်နှိုင်း၊ ဆင့်ဆင့်လှိုင်းသည်း²⁷၊
သံပိုင်းတင်ထ တတိယတည်း²⁷။

This much of prosody, which is as sweet
in essence as danger-free, divine medicine, is to
record (the life of king Min-don).

Our king is on august personage in the

in distued, solor lineage of king Alaung-mai, the ariginal founder of Kon-boung dynasty, who himself desunded from king Mahāsommata the lord of the world.

He is the eldest brother of all kings who, wiht glories that shone like the sun, founded for the fust the fist time the city of present.

Mandalay considered the most excellent with signs of topes, shrines and crested caves.

Rulers of several other countries under the sky became respectfully submissive to the profound

Collection of his virtues and approached his feet with golden messages and presents. For more than a hundred long years, he will bloom like a flower.

As a means of re-newing his glory, which is

mature enough to attain the four noble truths, the king was active in building topes and pagodas that enshrine Buddhist relics, scattering

the whole surface of Zambu-continent and making the sky unable to hold.

Whenever someone takes all of the boundless qualities of our Bodhi-embryo or future Buddha and sings sweetly of

it in a newly-created world-age, it will shine out for a long time.

This is the third portion of our historical record put into writing, after comparison with various literary documents.

78.1 ဗြိသို့ ဟောသား ဒိဝေါသခါ နိရောဂဗျာ 'this presentation of words which are free from diseases like a divine medicine'.
 ဒိဝေါသခါ 'divine or godly medicine?'
 နိရောဂဗျာ 'disease-free' (Pā + ni+roga) (Pā ã divā + osadha)

78.2 ဉာဏ်ချို့စွာ၊ အလက်ကား 'prosody whose taste is very sweet. i.e. present literary composition is very good to read? .

78.3 မဟာသမတ်၊ ကဗျာနတ်မှ 'from Mahāsamat, the lord of the world'.
 မဟာသမတ် 'the very first ruler of men or the great ruler elected by men in the beginning of the world.
 ကဗျာနတ် 'good or lord of the world'. (Pā. mahā+ ammata)

78.4 မပြတယခေါင်၊ နေ့နှစ်ဆောင်သည် 'lid: one who bears the solar lineage in an connected way from remote past. i.e a descend and of un-interupted solar race.'

78.5 ကုန်းဘောင်တည်ရင်း၊ အလောင်းမင်း၏ 'of A-Laung-min, the original founder of Kon-baung dynasty.'
 တည်ရင်း ' (one who) originally founded.'

78.6 မျှန်ကင်းတဆူ၊ ဖြစ်တော်မူ၍ ' (is) the most exalted person'
 မျှန်ကင်း: 'pinnacle; person of exalted position.'

78.7 ဘူပထဝါ တမြေညိုဝယ် ' on a flat surface of earth.'
 ဘူပထဝါ ' earth; globe.' (Pā. bhūmi +pathoū)

78.8 စေတီဂူထွက်၊ ပုထိုးမှတ်ဖြင့်၊ အမြတ်ပြောန်း ' determined as the excellent land with its shrines, pinnalced or crested caues, toper.'
 စေတီ ' shrine; caitya .' (Pā. cetiya)
 ဂူ 'cave.' (Pā. guhā)
 ပုထိုး ' tope; thūpa.' (Skt. sthūpa)
 ပြောန်း ' considered; decided; determined.' (Pā. pathāna)

78.9 ရှိလက်ဝန်းသား၊ မန္တလေးနိုင် ' Mandalay city in existence or present Mandalay city.'
 မန္တလေးနိုင် ' city, palace-capital.'
 နိုင် ' city, palace-capital.' (Pā. nagara)

78.10 ပင်မတည်ထောင်၊ မင်းမင်းနောင်လျှင် 'the elder brother of all kings who built (Mandalay) for the first time.'

78.11 ဘုန်းရောင်နေခြည်၊ မြို့နှုန်းတည်နှင့် ' (king) whose power is as bright as the sun and he who builds the capital with a palace.'

78.12 အပြည်ပြည်တိုက် တိုက်မိုးယ် စံသူတို့ ' (those) rulers of (other) numerous countries in neighbour-hood.'

အပြည်ပြည်တိုက် ' in many countries or continents.'

စံသူ (fr. စံသေသူ) ' those who stay in power.'

78.13 ဆောက်ခြီးဂဲ့မီ ပါရမိကို ' the profound paraphernalia of virtues.'

ဆောက်ခြီး (fr. အဆောက်အခြီး) ' paraphernalia.'

ဂဲ့ ' deep ; profound !' (Pā. gambhūra)

ပါရမိ ' virtues ; perfections.' (Pā. Pāramñ)

78.14 မြှောက်ချိလေးမြတ် ရှိသေည့်တို့ ' flatter chin in reverence and stoop respectfully.'

လေးမြတ် ' in reverence ; in esteem.'

78.15 လိပ်မှတ်ရွှေစာ ဆက်ပဏ္ဍာနှင့် ' message in golden letters along with presents.'

လိပ် ' Letter ; alphabet .' (Pā. Lipi)

ပဏ္ဍာ ' presents.' (Pā. pannākāra)

78.16 ကြောတော်သို့ ကြို့သည်ကြောင်းနှင့် ' about how (they) are subservient to (his) feet.'

စကြာ ' feet ' ကြို့ ' be subservient.'

78.17 ရှည်ကြွယ်ရာကော် သက်တော်ဖြီးမြင့် ' his life in as long as male than a hundred.'

ရာကော် ' over or more than a hundred.'

78.18 ပန်းသို့ပွင့်လျက် ' blooming like a flower.'

78.19 လေးဆင့်သစ္စာ သမ္မာရင့်ကျိုး ' (his) accumulation of the knowledge of four noble truths was mature.'

လေးဆင့်သစ္စာ ' four noble truths ' in Buddhist thought are (1) Truth of Suffering (dukkha), (2) Truth of Cause of Suffering (Samudaya), (3) Truth of Cessation (hirodha) and (4) Truth of the Path to cessation (magga).

သမ္မာ ' accumulation ; preparation.' (Pā. sambhāra)

78.20 ဘုန်းသစ်နှီးသား ' as a way of creating new powers.'

ဘုန်းသစ် ' new power and glory.'

နှီး (fr. နှီးဆော်) ' urge, remind ; create.'

78.21 ပုထိုးသရီ မဟေသီလည်း ' topes with Buddha's relics and pagodas.' ဂုဏ်း ' tope ; thūpa.' (Skt. Stūpa)

သရီ ' bodily relics ; relics .' (Pā. saûra)

78.22 မြော်ပါနှုံး မိုးမဆုံးမျှ ' scattering all over the continent, more than the sky can hold.'

မြော်ပါ ' continent ; Zambūdipa continent.' (Pā. Zambūdipa)

မိုးမဆုံး ' lit. more than the sky can take.' i.e.

Literally filling every inch of the earth.'

78.23 တဲ့တဲ့အားသည်း၊ ဆည်းတော်မူဘီ 'steadfastly and zealously, he exerted for (it).'
တဲ့တဲ့ 'firmly ; stedfastly .'
အားသည်း 'with zeal ; zealously .'
ဆည်း (fr. ဆည်းပူး) 'put forth efforts ; exert .'

78.24 တိုင်းမသိသာ၊ ဟောမိုင်ဖူး၊ ရှင့်ကျေးလူးကို 'your un-countable and boundless virtues who are the bud of enlightenment.' တိုင်းမသိ (or အတိုင်းမသိ) 'boundless ; beyond measure.'
ဟောမိုင်ဖူး 'bud of highest wisdom or enlightenment' refer to someone who is about to attain enlightenment or Bodhi-wisdom.'

78.25 မြစ်တူးရင်စစ် 'Lit. uproot and examine ; i.e go deep to the root of all, his virtues and scrutinize them.'

78.26 ကပ်လုံးသစ်၍၊ သက္ကရာဇ်ယခေါင်၊ ရင့်တိုင်းပြောင်စိမ့် 'Lit: make a new world and sing of (them) for long years and they will shine whenever you do so; i.e. they continue to shine, even if you sing sweetly of them in a new world.'
ကပ် 'wourld - age ; world.' (Skt. kalpa : Pā. Kapf)
ယခေါင် (arch.) 'remote past ; for long.'

78.27 စာစောင်တင့်နှိုင်း၊ ဆင့်ဆင့်လှိုင်းသည်၊ သံပိုင်းတင်ထ-တတိယတည်
'after comparision with literary documents, they are here put an record as the third part of our history.'
စာစောင် 'several literary documents or records.'
သံပိုင်း 'record ; record of historical events.' (Pā. sommuti)